

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından
finanse edilmektedir.

“İklim Değişikliğine Karşı Çıkın” Projesi

Proje Referans No: TR2013/0327.05.01/028

İlgili İş Paketi: Aktivite 1.1.2. Hane Halkı Anketleri ve Paydaş Görüşmeleri

KARBON AYAK İZİ YEREL PAYDAŞ GÖRÜŞMELERİ

Mersin, 2018

Bu yayın Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti'nin mali desteğiyle hazırlanmıştır. Bu yayının içeriği yalnızca projeyi yürüten ekibin ve yazarların sorumluluğundadır. Avrupa Birliği'nin ve Türkiye Cumhuriyeti'nin görüşlerini hiçbir şekilde yansıtılmamaktadır.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından
finanse edilmektedir.

İÇİNDEKİLER

ŞEKİLLER LİSTESİ.....	4
TABLolar LİSTESİ.....	5
1. Proje Genel Bilgileri.....	6
1.1. İklimin Projesi Hakkında.....	6
1.2. İklim Değişikliğine Karşı Çıkın Projesi Hakkında.....	7
1.3. Hane halkı Anketleri ve Paydaş Görüşmeleri (Aktivite 1.1.2) Hakkında	9
2. Paydaş Görüşmeleri	11
2.1. Paydaş Görüşmeleri Kapsamı	11
2.2. Paydaş Görüşmelerinde Kullanılan Metodolojik Yaklaşım	11
2.3. Paydaş Görüşmeleri için Örneklem Belirlenmesi	13
2.4. Paydaş Görüşmeleri Protokolü ve Standart Sorular.....	16
2.5. Paydaş Görüşmeleri Özetleri	16
2.5.1. Mersin Üniversitesi (Çevre Mühendisliği Bölümü)	17
2.5.2. Mersin Valiliği Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü.....	20
2.5.3. ÇİMSA Çimento A.Ş.	28
2.5.4. Soda Sanayi A.Ş.	31
2.5.5. MEDCEM Çimento – Eren Enerji	32
2.5.6. TEMA Vakfı Mersin Temsilciliği.....	36
2.5.7. AVES Enerji A.Ş.....	38
2.5.9. Mersin Çevre Dostları Derneği.....	41
2.5.10. ATAŞ Anadolu Tasfiyehanesi A.Ş.....	43
2.5.11. Mersin Meteoroloji İl Müdürlüğü	45
2.5.12. Yenişehir Belediyesi	47
2.5.13. Mezitli Belediyesi	49
2.5.14. Toroslar Belediyesi	52
2.5.15. Akdeniz Belediyesi	55
2.5.16. ODTÜ Deniz Bilimleri Enstitüsü	57
2.5.17. Mersin Serbest Bölge A.Ş. (MESBAŞ).....	60
2.5.18. Akdeniz İhracatçıları Birliği (AKİB)	63
2.5.19. Devlet Su İşleri (DSİ) Mersin Şube (6. Bölge).....	66
2.5.20. Mersin Ticaret ve Sanayi Odası (MTSO)	69
2.5.21. Mersin Uluslararası Limanı (MİP)	72
2.5.22. Gerçekleştirilemeyen Görüşmelere İlişkin.....	75
2.6. İldeki Paydaşlardaki Farkındalık ve İklim Eylemine Bütüncül Bakış	75
3. Genel Değerlendirmeler, Bulgular ve Öneriler.....	79
3.1. Hem Sorun Hem Çözüm: Şehirler ve İklim Değerikliğine.....	79
3.2. Paydaş Görüşmeleri ve Hane Halkı Anketlerini Birlikte Yorumlamak	85
3.3. Mersin Büyükşehir Belediyesi için Bazı Somut Öneriler	89

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından
finanse edilmektedir.

4. EKLER.....	95
4.1 Görüşme Protokolü ve Soruları.....	95
4.2. Görüşme Rıza Formu rneği.....	99
4.3. Paydaş Görüşmeleri İmza Föyleri ve Fotoğraflar	101
4.4. Görüşmelerden Seçilmiş Bazı Fotoğraflar.....	101
4.5. Görüşme İmza Föyleri	105

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından
finanse edilmektedir.

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Mersin Büyükşehir Belediye'si ek binada yer alan proje ofisi girişi.....	8
Şekil 2. Gerçekleştirilen görüşmelerin dağılımı.....	15
Şekil 3. Mersin Üniversitesi görüşme notlarına dayalı genel değerlendirme.....	18
Şekil 4. Mersin Valiliği Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü görüşme notlarına dayalı genel değerlendirme.....	21
Şekil 5. ÇİMSA Çimento A.Ş. görüşme notlarına dayalı genel değerlendirme.....	29
Şekil 6. Soda Sanayi A.Ş. görüşme notlarına dayalı genel değerlendirme	32
Şekil 7. MEDCEM Çimento görüşme notlarına dayalı genel değerlendirme	34
Şekil 8. TEMA Vakfı Mersin Temsilciliği görüşme notlarına dayalı genel değerlendirme	37
Şekil 9. AVES Enerji görüşme notlarına dayalı genel değerlendirme	39
Şekil 10. Mersin Çevre Dostları Derneği görüşme notlarına dayalı genel değerlendirme.....	42
Şekil 11. ATAŞ Anadolu Tasfiyehanesi A.Ş. görüşme notlarına dayalı genel değerlendirme.....	43
Şekil 12. Mersin Meteoroloji İl Müdürlüğü görüşme notlarına dayalı genel değerlendirme.....	46
Şekil 13. Yenişehir Belediyesi görüşme notlarına dayalı genel değerlendirme	48
Şekil 14. Mezitli Belediyesi görüşme notlarına dayalı genel değerlendirme	51
Şekil 15. Toroslar Belediyesi görüşme notlarına dayalı genel değerlendirme	53
Şekil 16. Akdeniz Belediyesi görüşme notlarına dayalı genel değerlendirme	56
Şekil 17. ODTÜ Deniz Bilimleri Enstitüsü görüşme notlarına dayalı genel değerlendirme	58
Şekil 18. MESBAŞ görüşme notlarına dayalı genel değerlendirme	61
Şekil 19. AKİB görüşme notlarına dayalı genel değerlendirme.....	64
Şekil 20. DSİ Mersin Şube görüşme notlarına dayalı genel değerlendirme.....	67
Şekil 21. MTSO görüşme notlarına dayalı genel değerlendirme	70
Şekil 22. MİP görüşme notlarına dayalı genel değerlendirme	73
Şekil 23. Derlenen veri bağlamında tüm paydaşlar ortalaması (5: maksimum, 1: minimum)	76
Şekil 24. Mersin'de yaşanan sel felaketinden bir görüntü, Aralık 2016.....	79
Şekil 25. MGM projeksiyonlarına göre Türkiye'de ortalama sıcaklık trendi (RCP4.5).....	82
Şekil 26. MGM projeksiyonlarına göre ortalama yağış trendi (RCP4.5).....	82
Şekil 27. RCP4.5 patikasında Doğu Akdeniz Havzası'nda sıcaklık trendi (Kaynak: iklim.ormansu.gov.tr)	83
Şekil 28. Paydaş Analizi çalışması kapsamında ve iklim değişikliği bağlamında etki/güç ve ilgi matrisi uygulaması	87
Şekil 29. Paydaş Analizi çalışması kapsamında ve atık yönetimi bağlamında etki/güç ve ilgi matrisi uygulaması	87
Şekil 30. Paydaş Analizi çalışması kapsamında ve enerji verimliliği bağlamında etki/güç ve ilgi matrisi uygulaması	88
Şekil 31. Mersin Büyükşehir Belediyesi ve görüşülen paydaşların iklim değişikliği bağlamında değerlendirebileceği bazı işbirliği imkanları	88
Şekil 32. Proje kapsamında gerçekleştirilen atık yönetimi temalı çalıştaydan bir kare (Kaynak: Hürriyet).....	95

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından
finanse edilmektedir.

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1. İklimin projesi temel bileşenleri.....	7
Tablo 2. İklim Değişikliğine Karşı Çıkın projesi beklene çıktılar.....	8
Tablo 3. Proje ekibine danışman tarafından önerilen paydaş görüşmeleri örneklemleri.....	14
Tablo 4. Gerçekleştirilen paydaş görüşmeleri kronolojik listesi	15
Tablo 5. Skorlandırma hakkında açıklamalar	78
Tablo 6. IPCC SR1.5'te öne çıkan bulgular (Kaynak: IPCC).....	80
Tablo 7. Mersin'de 2016 yılında meydana gelen sele ve iklim değişikliğiyle bağlantısına ilişkin kalemeye alınan bir bildiri	83
Tablo 8. Görüşülen paydaşlara ilişkin grafiklerde kullanılan kısaltma kodları ve kategoriler	86

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

1. Proje Genel Bilgileri

Bu bölüm kapsamında bu çalışmanın hangi bağlama oturduğuna ve genel çerçeveden bakıldığında hangi ana ve özel amaçlara hizmet ettiğine odaklanılacaktır. **Mersin Büyükşehir Belediyesi** tarafından **Mersin Üniversitesi** ve **Geri Kazanım Sanayicileri Derneği** (GEKSANDER) ortaklığında yürütölen **İklim Değişikliğine Karşı Çıkın** projesine ve işbu raporu da kapsayan proje aktivitesi hakkında özet bilgi sunulurak, gerçekleştirilen paydaş görüşmeleri ve bulgularının hangi arka plana dayandığı açıklanmaktadır.

1.1. İklimin Projesi Hakkında

İklim değişikliği ile mücadelede devlet dışı aktörlerin¹ rolü 2015 yılında **Paris Anlaşması**'nın kabulü ile daha da belirgin hale gelmiştir. Anlaşmanın 2016'da resmen yürürlüğe girmesinin ardından bu aktörlerin rollerini etkin şekilde yerine getirebilmeleri için en az finansman kadar farkındalık ve kapasiteye de ihtiyaç vardır. **Avrupa Birliği**'nin (AB) Türkiye'ye sağladığı **Katılım Öncesi Mali Yardımları** (IPA) bu açıdan önem taşımaktadır. Türkiye'nin iklim değişikliği bağlamında kapasite geliştirmesi bağlamında bu enstrümanlar belirgin katma değer sağlamıştır. Türkiye, Avrupa Komisyonu ve Avrupa Yatırım Bankası tarafından 2010-2015 yılları arasından sağlanan iklim finansmanının en büyük alıcısı konumundadır².

Bu katma değere en yakın dönemden verilebilecek örnek hiç şüphesiz kısa adı **"İklimin"** olan, finansmanı Avrupa Birliği tarafından sağlanan ve faydalanıcı kurumu **Çevre ve Şehircilik Bakanlığı** (ÇŞB) olan **İklim Değişikliği Alanında Ortak Çabaların Desteklenmesi Projesi**'dir. Proje Grup Danışmanlık liderliğindeki konsorsiyum tarafından yürütölen projede sözleşme makamı **Merkezi Finans ve İhale Birimi**'dir (MFİB). Proje toplam 30 ay (14 Ağustos 2017 – Ocak 2020) sürecektir ve yaklaşık bütçesi 1.865.000 Avro'ya tekabül etmektedir.

"İklimin" Projesi kapsamında kapasite geliştirme, paydaşlarla etkili iletişim ve farkındalık artırma çalışmaları ve hibe projeleri yoluyla Türkiye'de yerel düzeyde iklim değişikliği mücadelesinin daha yaygınlaştırılması ve etkinleştirilmesi konularında ÇŞB'ye teknik destek sağlanmaktadır. İklimin projesi, Türkiye'de iklim değişikliği etkilerini azaltmaya yönelik ortak çabaları güçlendirmek için kamu farkındalığını ve paydaş kapasitesini artırmak suretiyle AB iklim politikası ve mevzuatına kademeli olarak uyum sağlanmasını amaçlamaktadır.

¹ Ek bilgi: Terimin İngilizce karşılığı "non-state actors" şeklindedir.

² https://actalliance.eu/wp-content/uploads/2017/12/BriefingNote_EUclimatefinance.pdf

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Projenin amacına ulaşılabilmesi için iklim değişikliği alanında yerel ve ulusal teknik kapasitenin geliştirilmesi elzemdir. Bu bağlamda bir finansman desteği ve teşvik unsuru sunabilmek için, iklim değişikliği ve ortak iklim hareketinin aciliyeti konusunda hedef kitlenin farkındalığını artırmaya ve yerel düzeyde çözümler üretilmesi amacıyla **Türkiye’de İklim Değişikliği Alanında Kapasite Geliştirme Hibe Programı** kapsamındaki hibe yararlanıcılarına proje uygulama konusunda destek verilmektedir.

İklimin projesi kapsamında **3 temel bileşende** faaliyetler yürütölmektedir (**Tablo 1**).

Tablo 1. İklimin projesi temel bileřenleri³

Eğitim Bileşeni	Tanıtım Bileşeni	Hibe bileşeni
Bu bileşenin ana amacı iklim değişikliği alanında yerel ve ulusal teknik kapasitenin geliştirilmesi faaliyetlerine altlık hazırlayacak ihyaç analizinin yapılması ve bu analiz doğrultusunda bir eğitim programı kurgulanarak uygulanmasıdır.	Bu bileşen kapsamında hedef kitlenin farkındalığını artırmaya odaklanılmaktadır. Konvansiyonel kampanya metotları kullanılmakta, hedef kitler için farklılaştırılmış içerikler üretilmektedir. Ulusal İklim Değişikliği İletişim Planı geliştirilmesi bir diğer ana amaçtır.	Türkiye’de İklim Değişikliği Alanında Kapasite Geliştirme Hibe Programı ’nın uygulama ve izlemesi projenin son bileşenidir. Proje süresince hibeye hak kazanan yararlanıcılara proje uygulama konusunda sürekli destek verilmekte, izleme ve değerlendirme yapılmaktadır.

1.2. İklim Değişikliğine Karşı Çıkın Projesi Hakkında

Türkiye’de İklim Değişikliği Alanında Kapasitenin Geliştirilmesi Hibe Programı kapsamında desteklenen 38 projeden birisi olan ve Mersin ilinde uygulanan İklim Değişikliğine Karşı Çıkın projesinin ana amaçları ilde iklim değişikliği konusunda farkındalık yaratmak, iklim değişikliğine neden olan faktörlerin azaltılması için yerel paydaşlar ile ortak çalışmalar yürütmek ve ildeki atık yönetim kapasitesini arttırabilecek adımlar atmaktır. Proje kapsamında düzenlenen aktiviteler aracılığıyla kapasite geliştirmenin yanı sıra paydaşlarla görüş alişverişi de yapılmaktadır.

İklim Değişikliğine Karşı Çıkın Projesi’nin yürütücüsü Mersin Büyükşehir Belediyesi’dir. Projenin ortakları ise Mersin Üniversitesi ve Geri Kazanım Sanayicileri Derneği (GEKSANDER) olmuştur. Proje, bu kurgusu itibari ile **Kamu-Akademi-STK** işbirliğine iyi örnek teşkil eden bir yaklaşımla

³ www.iklimin.org

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

ilerletilmektedir. Mersin Büyükşehir Belediye'si projeyi kendi yerleŖkesindeki proje ofisinde ilgili ekibi koordinasyonunda yürütmektedir (Ŗekil 1).

Ŗekil 1. Mersin Büyükşehir Belediye'si ek binada yer alan proje ofisi giriŖi

Proje kapsamında beklenen **ana ıktılar** Ŗu Ŗekilde zetlenebilir (Tablo 2)⁴:

Tablo 2. İklim DeđiŖikliđine KarŖı Çıkm projesi beklene ıktılar

250 Karar Verici Eğitilecek	Belediyeler ve diğer kurumlarda alıŖan evre görevlilerinden oluŖan en az 250 karar vericiye yönelik iklim deđiŖikliđine uyum ve iklim deđiŖikliđini azaltma kapasitesini güçlendirme konulu alıŖtay ve toplantıların düzenlenmesi,
4000 Hanede Anket	Karbon Ayak İzi Bilincinin oluŖturulması için iki bölgeden 4000 hane tespit edilerek hane halkına dayalı karbon ayak izi ölçümü yapılması ve neden olan faktörleri anlamak için iki anket alıŖmasının düzenlenmesi,
5000 Kitapçık	Karbon ayak izi farkındalığı kapsamında 5000 adet kitapçık hazırlanması,
3000 Hanede AraŖtırma	Geri dnŖme yönelik bilinçlendirme faaliyetleri kapsamında baŖka bir bölgedeki 3000 hanenin seçilerek iki hafta boyunca geri dnŖm davranıŖları üzerine bir araŖtırma yapılması ve evde geri dnŖmn kullanım ve üretkenlik düzeylerinin

⁴ <http://www.iklimin.org/hibe%20projeleri/iklim-degisikligine-karsi-cikin-projesi/>

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından
finanse edilmektedir.

	ölçülmesi,
3000 Çocuk ve Gencin Eğitimi	Çevrenin sürdürülebilirliğini ve korunmasını sağlamak amacıyla çevre konulu en az 3000 çocuk ve genci hedef alan farkındalık eğitimi verilmesi,
Farkındalık Uygulaması ve Videoları	Mersin'deki gerçek ve tüzel kişilerin, İklim Bilincini Geliştirme Günü, İklimlendirme Uygulaması ve tanıtım amaçlı 'doğru veya yanlış' videolarla projeden haberdar edilmesi.

1.3. Hane halkı Anketleri ve Paydaş Görüşmeleri (Aktivite 1.1.2) Hakkında

İklim Değişikliğine Karşı Çık projesi kapsamında düzenlenen aktiviteler aracılığıyla kapasite geliştirme bağlamında Mersin'deki paydaşlarla görüş alışverişleri yapılmış; paydaşların iklim değişikliği, enerji verimliliği ve atık yönetimi özelinde farkındalıkları konusunda görüşmeler gerçekleştirilmiştir.

Bu görüşmeler, projede **Aktivite 1.1.2** olarak tanımlanan, yerel aktörlerin (hane halklarının) **karbon ayak izlerinin** ve **geri dönüşüm alışkanlıklarının** ankete dayalı bir yöntemle anlaşılmasını içeren görev bağlamında gerçekleştirilmiştir. İlgili aktivitede bunlara ek olarak öngörülen, yerelde Mersin Büyükşehir Belediyesi ve proje ortaklarınca belirlenecek **20 paydaşla derinlemesine görüşmeler gerçekleştirilmesi** ve bu görüşmelerin **içerik analizi** yöntemi ile incelenip bulguların anket çalışması bulgularından da faydalanarak Mersin Büyükşehir Belediyesi'ne **yol gösterebilecek önerilere dönüştürülmesidir**⁵.

Paydaş görüşmelerinin detaylarına geçilmeden önce hane halkı anketleri ve karbon ayak izi hesaplamasına dair özet bilgiler vermek, işbu rapor bulgularını ve daha önemlisi önerilerini anlamlandırabilmek adına faydalı olacaktır⁶. Proje çerçevesinde Mezitli ve Toroslar sosyo-ekonomik gelişmişlik ölçütleri temel alınarak hane halkı karbon ayak izi ve karbon ayak izi farkındalığının belirlenmesi için seçilmiş, bu lokasyonlardan toplam 4000 hane halkı örneklem belirlenmiştir. Haneler ilçeleri örnekleyecek şekilde farklı gelir, hane büyüklüğü, ekonomik gelir düzeyi, eğitim düzeyi gibi farklı açılardan seçilerek segmentasyon yapılmasına olanak tanınmıştır. Hane halkı düzeyinde karbon ayak izi hesaplaması yapabilmek için hane halkının yemek alışkanlıkları, ulaşım seçenekleri, fiziksel alan büyüklüğü, alışveriş alışkanlıkları, boş zaman etkinlikleri, elektrik kullanımı, ısıtma ve soğutma

⁵ Kaynak: Mersin Büyükşehir Belediyesi'nin hibe başvurusu, form B.

⁶ Detaylara Hanehalkı Geri Dönüşüm Farkındalığı Anket İşi Nihai Değerlendirmesi raporundan ulaşılabilmektedir.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

alışkanlıkları ve kullanılan beyaz eşyalara ilişkin hazırlanan 25 soruluk anket kullanılmıştır. Bu anket vasıtasıyla Mersin’de Mezitli ve Toroslar ilçelerinin hane halkı düzeyinde verisi toplanmış ve analizi yapılmıştır. Anketin ana amaçları hane halkının karbon ayak izinin kabaca hesaplanması ile sınırlı değildir. Anket sayesinde hane halkının geri dönüşüm alışkanlığı ve farkındalığına dair kısmi bulgular edinmek mümkün olmuştur. Bu bulgulara ve bazı kısıtlara **Bölüm 3.2’de** zetle değinilmektedir. Bunun yanında, anket yapılan hanelerde karbon ayak izi kavramına dair bilgilendirme yapılarak hanelerde bu kavrama ilişkin bilgi ve farkındalık seviyesinin artmasına katkıda bulunulmuştur.

Aktivite 1.1.2. kapsamında yer alan paydaş görüşmelerinin temel amacı, Mersin’de Büyükşehir Belediyesi açısından önem arz eden bazı aktörlerin tıpkı hane halkı anketinde olduğu gibi **iklim değişikliği, enerji verimliliği, atık yönetimi ve geri dönüşüm** gibi kilit kavramlara ilişkin farkındalık -ve şayet söz konusu ise eylem- seviyelerinin anlaşılması olmuştur. Anketlerin ve görüşmelerin aynı aktivite kalemi altında bulunması, her iki alt görevden edinilen bilgilerin kolektif şekilde değerlendirilerek Mersin Büyükşehir Belediyesi ve proje ortaklarına **Mersin ilindeki algıyı, farkındalığı, işbirliği imkanlarını, darboğazları ve kısa vadede atılabilecek katma değerli adımları** görebilme şansı tanımıştır. Bunların tamamı **Bölüm 2.6, Bölüm 3.2 ve Bölüm 3.3’te** değerlendirilmiştir.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından
finanse edilmektedir.

2. Paydaş Görüşmeleri

2.1. Paydaş Görüşmeleri Kapsamı

İklim Değişikliğine Karşı Çıkın projesinin ana amaçları arasında ilde iklim değişikliği konusunda farkındalık yaratmak kadar iklim değişikliğine neden olan faktörlerin azaltılması için **yerel paydaşlar ile ortak çalışmalar yürütmek** de bulunmaktadır. Bu da, atık yönetimi, enerji verimliliği veya ulaşım sistemlerine pek çok farklı yeni alanda yeni adımlarda paydaşlarla beraber çalışmayı gerektirir. Mersin Büyükşehir Belediyesi, bu proje kapsamında düzenlenecek aktiviteler aracılığıyla kapasite geliştirme yanı sıra paydaşlarını daha iyi anlamak, farkındalıklarına dair bilgi almak, yeni işbirliklerine veya bu işbirliklerine engel darboğazlara ilişkin görüş alışverişi yapmak amacıyla proje planında derinlemesine görüşmeler tanımlamıştır.

2.2. Paydaş Görüşmelerinde Kullanılan Metodolojik Yaklaşım

Proje ekibi ile yapılan fikir teatisi sonucunda, görüşmelerde **yarı yapılandırılmış** derinlemesine mülakat metodu kullanılması projenin nitel araştırma amaçlarına uygun bulunmuştur. Yarı yapılandırılmış görüşmeler, kurguları gereği derinlemesine görüşmelerdir ve literatürde sıklıkla **amacı olan diyalog** olarak anılırlar. Bireysel veya grup olarak, farklı hedef kitlelere uygulanabilirler.

Yapılandırılmış ve yapılandırılmamış mülakat metotlarının arasında biz çizgide seyreden yarı-yapılandırılmış mülakatlarda görüşmeyi yapan ve görüşülen **kişiler eşit konumdadır**. Bu durum, paydaşlarla rahat ve zaman kaybetmeden güven tesis edip iletişim kurabilme avantajı sağlamıştır. Paydaş görüşmelerinde yarı yapılandırılmış tercihinin ardında görüşülen kişiye farklı düşünce rotalarını ve alanları izleme olanağı vardır. Bu metoda göre, **kapalı ve açık uçlu sorular** bir arada kullanılmıştır. Bunun yanı sıra görüşmeci, görüşülen kişiye durum bazlı olarak çeşitli **sondaj ve/veya yönlendirme soruları** sorabilme esnekliğine sahip olmuştur. Paydaş görüşmelerinde seçilen metottan kaynaklı bu **esneklik**, tarafların fikirlerini ve arka planındaki bilgileri daha iyi anlamak açısından oldukça faydalı olmuştur. Tüm bu açılardan proje bağlamında bu metodu kullanmak istenilen zamanda istenilen veriye ulaşılmasını -kaynak kısıtları göz önüne alındığında- görece kolaylaştıracağı varsayılmış, bu varsayım görüşmeler esnasında doğrulanmıştır.

Elde edilen nitel verilerin **içerik analizi** yöntemi ile değerlendirilmesi planlanmıştır. Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri arasında toplumsal davranışı etkilemeden gerçekleştirilebilmesi sebebiyle tercih edilen bu yöntem özetle “iletişim içeriğinin nesnel, sistematik ve nicel tanımlanmasına yönelik bir

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

tekniktir”⁷. Bu araştırma kapsamında temel araştırma sorusu, görüşülen kurumların iklim değişikliğine ilişkin farkındalığı, kurumsal mücadelesi ve iőbirliklerinin anlaşılması üzerinedir. Bunun yanında atık yönetimi ve enerji verimliliği konularında benzer bilgilere ulaőılmaya çalıőılmıőtır. Örneklem seğiminin ardından geręekleőtirilen görüşmelerde veri toplanmıő, bu veri görüşme sonrasında kavramsallaőtırılmaya ve kod kategorileri altında toplanmaya çalıőılmıőtır. Son aőamada bu kategoriler ve tespit edilen birtakım desenler üzerinden bazı çıkarımlar ve yorumlamalar yapılarak işbu rapora aktarılmıőtır. Bu çalışma kapsamında zaman ve diğer kısıtlar doğrultusunda sıklık analizi, kategori analizi, değerlendirici analiz ve ilişki analizi tekniklerinden destek alarak paydaşlara ilişkin yöneltilen temel araştırma sorusuna pratik yanıtlar üretilmeye çalıőılmıőtır.

Bir diğer yandan, bu sınırlı çalışmanın sonuçları incelenmeden önce çalışmanın bazı önemli kısıtları not edilmelidir. İçerik analizi yönteminin sağlıklı şekilde izlenebilmesi için içeriklerin kapsamlı ve kayıpsız şekilde kayıt altına alınmıő olması çok önem taşımaktadır. Mersin Büyükşehir Belediyesi proje ekibi ve danışman tarafından yapılan değerlendirmede (i) söz konusu çalışmanın doğrudan bir akademik araştırma olmaması, (ii) katılımcıların halihazırda karşılıklı güven ekseninde hareket etmeleri dolayısıyla güven zedelenme riski gözetilerek görüşmelere ilişkin herhangi bir ses kaydı alınmaması yönünde inisiyatif kullanılmıştır. Bununla beraber, görüşmelerin önceden belirtilen şekilde ve proje amaçları doğrultusunda geręekleőtirildiđine şahit olmak amacıyla Mersin Büyükşehir Belediyesi proje ekibinden sorumlular her görüşmeye danışman ile beraber katılım sađlamıőlardır⁸. Herhangi bir ses kaydı tutulmadığı için içerik analizi yalnızca tutulan özel notlar üzerinden geręekleőtirilmiőtir. Soru çerçevesi ve sonda sorularla farkındalık seviyesine dair bilgi toplanmaya çalıőılırken görüşmelerde sıkça vurgulana kavramlar not edilmiştir, belirli kategorizasyonlar ve kalıplar tespit edilmeye çalıőılmıőtır. Te Araştırmanın geçerlilik ve doğruluk seviyesi **veri çeőtikleme** (triangulation), **katılımcı onayı**, **meslektaş onayı** ve olası yanlılıkların belirtilmesi aracılığı ile artırılmaya çalıőılmıőtır. Derlenen bulgular özet tablolar **Bölüm 2.5**'te dikkate sunulmuőtir; **Bölüm 3.3**'te ise bu görüşmeler ve anket verileri doğrultusunda oluşturulan öneriler listelenmiştir.

⁷Sosyal Bilimlerde Araştırma Teknikleri, Türkiye Bilimler Akademisi (TÜBA).

⁸Proje yürütücüsü olan Mersin Büyükşehir Belediyesi'nin paydaş görüşmelerine verdiği ehemmiyet ve gösterdiği aktif katılım, görüşmelerin etkileőimli, geri bildirim bol ve sağlıklı geğmesini sağlayan bir atmosfer tesis etmiştir. Yapılan tüm görüşmelerde Belediye ile yüz yüze bu şekilde temas kurabilmenin çok etkili bir işbirliği pratiği olduğunun altı çizilmiőtir. Çevre Koruma ve Kontrol Dairesi Başkanı Dr. Bülent HALİSDEMİR'in konuyu hem akademik hem de kamu gözüyle sahipleniyor olması, proje ekibinin aktif katkıları, proje ekibinde Meteoroloji Genel Müdürlüğü tecrübesine sahip ve Mersin ilinde iklim bağlantılı afet olaylarını mercek altına almıőtir Ömer Erdal BİLİCİ, daha önce Mersin Üniversitesi Su Ürünleri Fakültesi Araştırma Görevlisi olarak görev yapmıőtir Dr. Zafer KUŐATAN gibi bölgede bilimsel çalışmalar yürütmüőtir isimlerin yer alıyor olması proje olduğu kadar mülakatlar açısından şans olarak nitelendirilmelidir.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

2.3. Paydaş Görüşmeleri için Örneklem Belirlenmesi

Projesi kapsamında yapılmasına karar verilmiş **20 görüşmenin** devlet ve devlet-dışı aktörler arasında **tüm paydaşların temsil edileceği bir örneklem** yaratılarak belirlenmesi görüşmelerin proje kapsamındaki araştırmaya anlamlı bir girdi sağlaması hedeflenmiştir. T.C. Mersin Valiliği protokol listesi bu bağlamda devlet ve devlet-dışı aktörlere dair **kapsamlı bir örneklem evreni** sunmuştur. Bu evren içerisinde seçilecek örnekleme dahil edilmesinin yararlı olabileceği kurumlar proje ekibi görüşlerine sunulmuş Mersin Büyükşehir Belediyesi ile yapılan istişare ve gerekçelendirilmenin ardından görüşme listesi nihayete erdirilmiştir.

Protokol listesindeki kurumlar ana hatları ile şu alt kategoriler içerisinde yer almaktadır:

▪ Devlet aktörleri

- Merkezi yönetim aktörleri
- Merkezi yönetim kurumlarının il teşkilatları
- Yerel yönetim aktörleri
- Silahlı kuvvetler temsilcileri
- Yargı mensupları
- Dış ülke temsilcilikleri

▪ Devlet dışı aktörler

- Üniversiteler
- Araştırma enstitüleri
- Siyasi partiler
- Ticaret ve sanayi odaları
- Esnaf, sanatkâr, meslek, mühendislik odaları ve birlikleri
- Basın kuruluşları
- Özel sektör temsilcileri
- STK'lar

Görüşme yapılacak kurumlar örnekleminin anlamlı olabilmesi için yukarıdaki kategoriler arasında dengeli bir dağılım yapılması gerekmiştir. **T.C. Mersin Valiliği protokol listesi** bu bağlamda incelenmiş ve görüşme yapılmasında maksimum fayda olabilecek kurum önerileri listelenmiştir.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Ayrıca, konu bakımından ilgili olup protokol listesi dışında olan kurumlara dair öneriler proje ekibi dikkatine sunulmuştur:

1. **Sivil inisiyatifler** (STK'lar) Mersin Nükleer Karşıtı Platform, Ekoloji Kolektifi Mersin üyeleri, Bisikletli Kadın İnisiyatifi ve önerecekleri temsilcilerden oluşan maksimum 10 kişilik odak grup
2. **Devlet Su İşleri 6. Bölge** (merkezi yönetim taşra teşkilatı) Kurumca uygun bulunacak kişiler.
3. **Meteoroloji İl Müdürlüğü** (merkezi yönetim taşra teşkilatı) Kurumca uygun bulunacak kişiler

Önerilen örneklem kompozisyonu şu şekilde oluşmuştur (**Tablo 3**):

Tablo 3. Proje ekibine danışman tarafından önerilen paydaş görüşmeleri örnekleme

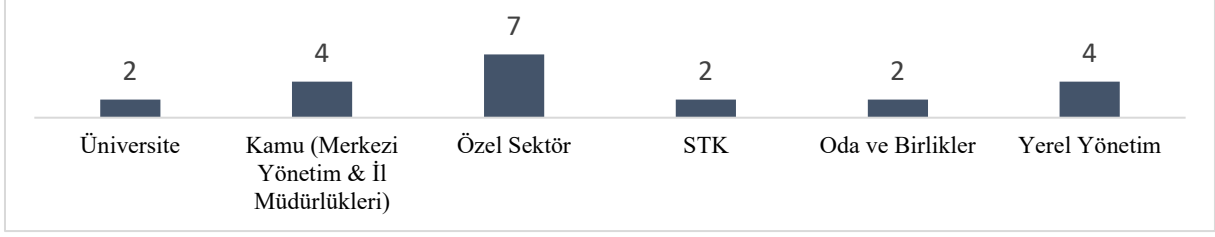
Kategori	Görüşme Sayısı	Toplamdaki Payı (%)
Merkezi yönetimler & il teşkilatları	5	22
Yerel yönetimler	3	13
Üniversiteler	2	9
Oda ve birlikler	5	22
Özel sektör ⁹	1	4
Basın	1	4
STK'lar	6	26
TOPLAM	23	100

Proje ekibi tarafından yapılan değerlendirmeler ve Mersin Büyükşehir Belediyesinin öncelikleri doğrultusunda nihai görüşme listeleri belirenmiş, program hazırlanmıştır (**Şekil 2**).

⁹ Özel sektör temsilcileri ile odak grup görüşmesi yapılmasının daha verimli olacağı düşünülerek tek mülakat seansı önerilmiştir.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Şekil 2. Gerçekleştirilen görüşmelerin dağılımı

Gerçekleştirilen paydaş görüşmeleri aşağıda listelenmektedir (Tablo 4):

Tablo 4. Gerçekleştirilen paydaş görüşmeleri kronolojik listesi

Tarih	Kurum	Kategori
12.02.2018	Mersin Üniversitesi Çevre Mühendisliği Bölümü	Üniversiteler
12.02.2018	Mersin Valiliği Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü	Merkezi yönetimler & il teşkilatları
13.02.2018	Soda Sanayi A.Ş.	Özel Sektör
13.02.2018	ÇİMSA Çimento Sanayi ve Ticaret A.Ş.	Özel Sektör
14.02.2018	MEDCEM Çimento – Eren Enerji	Özel Sektör
15.02.2018	Mersin Uluslararası Limanı (MIP)	Özel Sektör
15.02.2018	Mersin Tarım ve Orman İl Müdürlüğü	Merkezi yönetimler & il teşkilatları
15.02.2018	AVES Enerji A.Ş.	Özel Sektör
16.02.2018	Mersin Çevre Dostları Derneği	STK'lar
16.02.2018	ATAŞ, Anadolu Tasfiyehanesi A.Ş.	Özel Sektör
19.02.2018	TEMA Vakfı Mersin Temsilciliği	STK'lar
19.02.2018	Mersin Ticaret ve Sanayi Odası	Oda ve birlikler
19.02.2018	Devlet Su İşleri (DSİ) Mersin Şube (6. Bölge)	Merkezi yön. & il teşkilatları
20.02.2018	Yenişehir Belediyesi	Yerel yönetimler
20.02.2018	Mezitli Belediyesi	Yerel yönetimler
21.02.2018	Toroslar Belediyesi	Yerel yönetimler
21.02.2018	Akdeniz Belediyesi	Yerel yönetimler
22.02.2018	Mersin Serbest Bölge A.Ş.	Özel Sektör
22.02.2018	Akdeniz İhracatçılar Birliği (AKİB)	Oda ve birlikler
	Mersin Meteoroloji İl Müdürlüğü	Merkezi yön. & il teşkilatları
23.02.2018	ODTÜ Deniz Bilimleri Enstitüsü	Üniversiteler

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Seçilen örnekleme uygun zaman dilimi bulunamadığı için basınla görüşme bulunmamaktadır. Bu noktayı da örnekleme bir eksiklik olarak vurgulamak gerekmektedir. Görüşmelerin detayları ve ana bulgular müteakip alt bölümlerde sunulmaktadır.

2.4. Paydaş Görüşmeleri Protokolü ve Standart Sorular

Gerçekleştirilen görüşmelerin amacı yerel paydaşlardan proje kapsamına girebilecek bilgilerin ve görüşlerin elde edilmesi, derlenmesi ve proje çıktılarına katkı sunacak bir durum raporu ortaya koyulması olmuştur. Görüşmelerden elde edilen veri, proje kapsamındaki hane halkı karbon ayak izi raporu bulgularından beslenerek Mersin Büyükşehir Belediyesi'ne sunulacak önerilerin temelini teşkil etmiştir. Mülakatı proje ekibi adına yürüten, verileri derleyen ve proje çıktılarına katkı sunacak işbu durum raporunu ortaya koyan kişi bir proje ekibi tarafından uygun görülen bir danışman olmuştur. **Görüşme protokolü**, görüşmeci ve görüşülen kişi/kişilerin bulunduğu andan itibaren görüşmeyi betimlemek, rolleri tanımlamak, uyulması gereken kuralların çerçevesini çizmek için yaratılan bir gündem olarak özetlenebilir. Gerçekleştirilen görüşmelerde izlenen ana gündem, tahmini zamanlamalar ve yöneltilen standart sorular **Ek 1**'de dikkate sunulmuştur.

2.5. Paydaş Görüşmeleri Özetleri

Bu bölümde paydaş görüşmeleri standart bir şablon üzerinden özetlenmektedir. Her görüşmede öne çıkan kavramlar, üzerine sıkça vurgu yapılan işbirliği imkanları, işbirliği önündeki darboğazlar, farkındalığa dair edinilen intiba özetlenmiştir. Bunların yanı sıra, şayet vurgulandıysa kurumların ilgili çalışmalarına kısaca yer verilerek dikkate sunulmuştur.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

2.5.1. Mersin Üniversitesi (Çevre Mühendisliği Bölümü)

Görüşmede en çok gündeme gelen ilk 3 kavram (öncelik sırasında)	MBB ile en çok işbirliği potansiyeli görülen alan (öncelik sırasında)
Döngüsel Ekonomi	MBB'ye ve Mersin'e ilgili alanlarda katma değer yaratabilecek araştırma alanlarında işbirliği yapılabilir.
Atık Yönetimi	Gençlerde ve çocuklarda kapasite geliştirme çalışmaları kolaylıkla yapılabilir/ yapılmaktadır.
Endüstriyel Simbiyoz	Tehlikeli atıklar, atık yönetimi bağlamlarında ortak çalışılabilir.

İşbirliği ve ilerleme önünde darboğaz olarak görülen noktalar (öncelik sırasında)	Kurum için en öncelikli 3 mesele (öncelik sırasında)
İdari iş yükü zaman zaman yeni işbirlikleri ve projeler geliştirilmesine engel olabiliyor.	Çalışma alanları doğrultusunda araştırma yapabilmeye devam edebilmek.
Yeterli finansman / kaynak eksikliği sebebiyle akademik nitelikli araştırmacılarımız emeğinin	Yeni işbirlikleri ile yeni projeler alıp nitelikli insanları istihdam etmeye devam edebilmek.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

karşılıklarını almaları güç olabiliyor.	
Motivasyon toplamak görece zorlaştı. Ulusal düzeyde daha etkin politikalar yerel de yansıyabilir.	R&D yapmaya devam edebilecek zaman ve kaynak yaratmak.

Görüşme soruları ve masa başı araştırması doğrultusunda genel değerlendirme:

Şekil 3. Mersin Üniversitesi görüşme notlarına dayalı genel değerlendirme¹⁰

Görüşmeden vurgulanması gereken notlar / yorumlar / alıntılar:

- Mersin Üniversitesi, Türkiye'deki büyük, bilinen ve köklü üniversitelerden biri olarak iklim değişikliği, atık yönetimi, enerji ve kaynak verimliliği, dögüsel ekonomi, Simbiyoz, su yönetimi gibi alanlarda çok çeşitli projeler yürütebilen ekiplere ve deneyime sahip bir üniversitedir.
- Mersin Üniversitesi Çevre Mühendisliği Bölümü, aynı zamanda işbu rapora konu olan projenin proje ortaklarından birisidir. Bu süreçte paydaş olarak katkılarını nasıl

¹⁰ Mavi çizgi: kurum değerlendirmesi, Turuncu çizgi: Paydaş görüşmelerindeki genel ortalama

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

arttırabilecekleri konusunda önerilere açık olduklarını beyan etmişlerdir. Görüşmeler için listeye alınmak üzere (kartopu metodu) bazı ek isimler de önermişlerdir.

- Üniversite, 2017 yılında başlayan Avrupa Birliği İklim Değişikliğinin Sürdürülebilir Tarımsal Biyolojik Çeşitliliğinin Üzerinde Olan Etkisinin Azaltılması Projesi'nde de ortaklardan birisi olarak yer almıştır. AB ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilen proje Çevre ve Şehircilik Bakanlığı denetiminde, Mersin Üniversitesi'ne ek olarak Mersin Ziraat Odası yürütücülüğünde, Toroslar Belediyesi, Selanik Organik Üreticiler Birliği işbirliğinde yürütülmektedir. Mersin Üniversitesi Projeler ve Araştırmalar Koordinatörlüğü tarafından hazırlanan proje müdahale alanlarındaki biyoçeşitliliği korumak için çiftçilerin, hayvan yetiştiricilerin ve katılımcıların eğitim sürecini oluşturmayı hedeflemektedir. 2016 yılında Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na sunulan projenin, 2017 yılının Mayıs ayında yaklaşık 400 proje başvurusu içerisinde kabul gören 38 projeden biri olduğunu belirtmek, üniversitenin tematik ve proje bağlamındaki kapasitelerine dair birer gösterge sayılabilir.
- Mersin Üniversitesi'nin ilgili bir başka projesi de 15 Ülkeden 26 kurum/kuruluşun yer aldığı AB Ufuk-2020 CERES (Climate Change and European aquatic Resources- İklim Değişikliği ve Avrupa Sucul Kaynakları) olarak örnek verilebilir.
- Üniversite çalışanları tüm bunların yanı sıra kapasite geliştirmek ve farkındalık yaratmak için Mersin'de uzun yıllardır aktif uğraş vermektedir. Okul öncesi ve okul çağındaki çocuklar için çevre eğitimleri bunlara bir örnek olarak verilebilir¹¹. Bir diğer örnek Uzman Dr. Olcay GÜLÇİÇEK (Çevre Yüksek Müh.) tarafından dokümantasyonu hazırlanan sera gazı emisyonlarının izlenmesi ve raporlanması eğitimidir.
- Üniversite farkındalık düzeyi oldukça yüksek, ülke ve yereldeki politika altyapısına hâkim, ilgili projeler yürüten ve işbirliği yapan bir kurum olarak paydaşlar arasında önemli bir yerdedir.

¹¹ <http://www.milliyet.com.tr/mersin-cocuk-universitesi-nde-cocuklar-mersin-yerelhaber-2400997/>

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

2.5.2. Mersin Valiliği Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü

Görüşmede en çok gündeme gelen ilk 3 kavram (öncelik sırasında)	MBB ile en çok işbirliği potansiyeli görülen alan (öncelik sırasında)
Sıfır Atık	MBB ile birlikte çevre denetimi fonksiyonu yerine getirirken daha iyi koordinasyon sağlanması.
Atık Yönetimi	Sıfır Atık konusunda kamu kurumları arasında etkin koordinasyon sağlanması konusunda işbirliği.
Emisyon İzleme	Tehlikeli atıklar, atık yönetimi bağlamlarında bilgi akışı, ortak akıl, istişare olanağı.

İşbirliği ve ilerleme önünde darboğaz olarak görülen noktalar (öncelik sırasında)	Kurum için en öncelikli 3 mesele (öncelik sırasında)
Denetleyici durumda olan kurum işbirliğine	Denetim ve izin fonksiyonlarını yerine layıkı ile

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

devlet tarafı olduğu için her zaman eşit mesafede ve temkinle yaklaşmak durumundadır.	getirebilmek.
	Görev alanlarında performans ve stratejik hedeflerin yakalanması.
	Yeni geliştirilen / güncellenen mevzuatlar hakkında kapasite geliştirme yapılması.

Görüşme soruları ve masa başı araştırması doğrultusunda genel değerlendirme:

Şekil 4. Mersin Valiliği Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü görüşme notlarına dayalı genel değerlendirme¹²

Görüşmeden vurgulanması gereken notlar / yorumlar / alıntılar:

- Kurum düzenleyici ve denetleyici nitelikte bir kamu kurumu olduğu için ilgili alanların hepsinde mevzuat yapan, yapılan mevzuata uyumu denetleyendir. Dolayısı ile iklim değişikliği, atık yönetimi eksenindeki hemen tüm bağlantılı konulara ilişkin farkındalık, kapasite, sorumluluk seviyesi yüksektir.

¹² Mavi çizgi: kurum değerlendirmesi, Turuncu çizgi: Paydaş görüşmelerindeki genel ortalama

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

- İşbirliği noktasında kurumun eşit mesafede durması gerekliliği göz önünde bulundurulmalıdır. Her koşulda, stratejik ve etkisi yüksek bir paydaştır ve ilgili konuların önünü açıcı bir perspektif sunmuşlardır.
- Yeşil ekonomi ve atık yönetimi açısından ufak bir örnek vererek kurumun ve diğer paydaşların arasındaki öneme dair bir gösterge sunmak mümkündür. Serbest bölgelerdeki faaliyetler sonucu oluşan atıkların geri kazanım veya bertaraf amacıyla bölgeden çıkarılmasına onay vermek kimi zaman tonlarca kaliteli yakıt niteliğindeki malzemenin çürümeden atık yakma tesislerine ulaşmasına yardımcı olabilir. Döngüsellik ve yeşil ekonomi bağlamındaki bu gibi pek çok kritik bağ, kamu otoritesinin etkin çalışması sonucunda işlev kazanabilmektedir. Elbette, bunun tersi durumlar da söz konusu olabilecektir.
- Sıfır Atık projesinin israfın önlenmesini, kaynakların daha verimli kullanılmasını, atık oluşum sebeplerinin gözden geçirilerek atık oluşumunun engellenmesi veya minimize edilmesi, atığın oluşması durumunda ise kaynağında ayrı toplanması ve geri kazanımının sağlanmasını kapsayan atık yönetim felsefesi olarak tanımlanan bir hedef olduğu bilinmektedir. Ankara'da başlayan Sıfır Atık Projesinin 2023 yılında tüm Türkiye'de hayata geçirilmesi planlanmaktadır.
- Mersin ÇŞB İl Müdürlüğü Sıfır Atık projesinin tanıtılması ve uygulanması hakkında bilgilendirme yapmak üzere kamu kurum/kuruluşlarını kapsayan eğitim programları başlatılarak, kurumlarda belirlenen odak noktalarının yapması gereken iş ve işlemleri hakkında bilgi paylaşımı gerçekleştirilmektedir. Mersin için sıfır atık projesinin tamamlanma süresi 2021 olarak hedeflenmiştir. Kurum, kapasite geliştirmek açısından kilit bir kurum niteliğindedir.
- Kurumla yakın iştişare içerisinde bulunulması, ilde iklim değişikliği ile mücadelenin ulusal politikalarla uyumlu ilerlemesi açısından önem taşımaktadır. Bu bağlamda ilgili sorumluluk alanları doğrultusunda ÇŞB İl Müdürlüğü'nün en kilit paydaşlar arasında olduğu görülmektedir.

Kurumun ana sorumluluk alanlarından özellikle çevre, iklim, atık eksenine ilgili olanları şöyle özetlemek gerekir:

- Çevre kirliliğinin önlenmesi ve kontrolü ile ilgili mevzuat çerçevesinde çalışmalar gerçekleştirmek, koordinasyon sağlamak, Bakanlıkça belirlenen hedef, ilke ve politikaların uygulanmasını sağlamak,

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

- Faaliyet ve tesisler için, alıcı ortam özelliklerine göre çevre kirliliği yönünden ilgili mevzuat kapsamında görüş vermek, atıksu arıtma tesisleri derin deniz deşarjı projelerinin onayını yapmak,
- Yer üstü, yer altı sularına ve içme suyu kaynaklarına, denizlere, havaya ve toprağa olumsuz etkileri olan her türlü faaliyeti belirlemek, çevreyi olumsuz yönde etkileyen hallerde olumsuz etkilerin kontrolü, azaltılması veya bertaraf edilmesi için gerekli tedbirleri almak, aldırarak, havza koruma eylem planlarının takibini yapmak,
- Acil durumlardan kaynaklanan deniz kirliliğine karşı hazırlıklı olma ve müdahale ile ilgili gerekli tedbirleri almak, aldırarak ve yerinde incelemeleri yaparak Bakanlığa raporlamak, ulusal ve bölgesel acil müdahale planları kapsamında yer alan görev ve sorumlulukları yerine getirmek
- Piyasaya arz edilen zararlı kimyasalların etiketlerinin ve ambalajlarının, kimyasalların yönetimi konusundaki mevzuata uygunluklarına ilişkin piyasa gözetimini ve denetimini yapmak,
- Büyük endüstriyel kaza riski taşıyan tesislerin denetimi, yapmak/yaptırmak, mevzuata aykırılık veya ihlal tespiti durumunda idari yaptırımları uygulamak,
- Kimyasalların etkin kontrolünün sağlanması için Bakanlık tarafından elektronik ortamda oluşturulan Kimyasal Madde Envanter Bildirim Sistemi ve Kimyasal Kayıt Sistemi için firmaların kullanıcı adı ve parola taleplerini yerine getirmek, firmaların bu sistemlere bildirim yapmasını sağlamak ve denetimleri gerçekleştirmek,
- Karasularımızda tarifeli sefer yapan gemilerin yolcu almak için yanaştığı limanlara, balıkçı barınaklarına ve yat yanaşma kapasitesi elli yat altında olan yat limanlarına Şube Müdürlüğüne belirlenecek kapasite ve kriterde atık kabul tesislerini kurdurmak ve takibini yapmak,
- Gemi Atık Takip Sistemi uygulaması kapsamında Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğüne verilen görevleri yerine getirmek, koordinasyon sağlamak,
- Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği kapsamında denize yapılacak olan boşaltım faaliyetlerine ilişkin Bakanlığımız tarafından verilen görüş doğrultusunda nihai boşaltım alanına karar vermek.
- Batık ve yarı batık gemilerin yerinde sökülmesine yönelik çalışmalarda deniz kirliliğini önlemek amacıyla gerekli tedbirleri aldırarak ve Bakanlığa raporlamak,
- Atık ve kimyasallarla kirlenmiş veya kirlenmesi muhtemel sahalar ile kirlenmeye sebep olan veya olması muhtemel sektörleri tespit etmek, kirliliğin giderilmesi konusunda çalışmaları yapmak, yaptırmak,

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

- Çevre kirliliğinin önlenmesi ve denetimi konusunda Bakanlık tarafından elektronik ortamda oluşturulan atık, beyan, veri kayıt ve çevresel bilgi sistemlerinin uygulanmasını sağlamak, endüstriyel işletmelere ilişkin bilgiler dahil ulusal emisyon envanterine yönelik verileri toplamak, kullanıcı kodu ve şifre vermek, takibini yapmak ve Bakanlıkça gönderilen çevresel envanter formlarını doldurarak Bakanlığa göndermek,
- Yerli ve ithal katı yakıtların uygunluk, dağıtım ve satışına yönelik taleplerin değerlendirilmesi ve sonuçlandırılmasını sağlamak, katı yakıtlara ilişkin Bakanlıkça talep edilen envanter bilgilerini göndermek,
- Atık geri dönüşüm ve geri kazanım bilincinin artırılması için kamu, özel ve sivil toplum örgütleriyle planlanan çalışmaları yürütmek, eğitim faaliyetlerinde bulunmak, geri kazanılmış ürünlerin kullanımını özendirmek,
- Atıkların yönetim planlarını değerlendirmek, planın uygulanmasını sağlamak, istatistikî verileri temin etmek, gerekli raporlamaları yapmak, atık üreticisinin ve belediyenin atık yönetim planlarını esas alan üç yıllık atık yönetim planını hazırlamak,
- Üretici sorumluluğu kapsamında piyasaya sürenleri, tedarikçileri, satış noktalarını, aktarma merkezleri, sanayi işletmeleri ile her türlü atık üreticilerini kayıt altına almak, yıllık beyanları değerlendirmek,
- Hava kalitesi ölçüm sonuçlarını değerlendirmek, hava kalitesi planları ve eylem planlarının hazırlanması, onaylanması ve uygulanmasına yönelik çalışmaları yürütmek/koordine etmek, halkın bilgilendirilmesi ve Bakanlığa raporlama işlemlerini gerçekleştirmek,
- Çevrenin korunması ve iyileştirilmesi, kirliliğin önlenmesi amacıyla, çevre mevzuatında belirlenen esaslar çerçevesinde Mahalli Çevre Kurul kararlarının alınması maksadıyla gerekli çalışmaları yapmak ve alınan kararları Bakanlığa bildirmek,
- İlgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği içinde atık ve kimyasalların taşınması ile tehlikeli atık ve kimyasalların taşınma lisanslarına ilişkin esasların uygulanmasını sağlamak, çevre ve insan sağlığına yönelik risklere ve kirlenmiş alanların iyileştirilmesine ilişkin çalışmaları yapmak ve yaptırmak,
- Mevcut elektroliz tesislerinde kullanılan kritoziil asbest içeren diyaframlar hariç olmak üzere, kritoziil asbest liflerini içeren eşyaları elinde bulunduranları tespit etmek, etiketleme yapmalarını sağlamak,
- Evsel ve kentsel arıtma çamurlarının toprakta kullanılmasına yönelik izin vermek,
- Kirlenmiş veya kirlenme riski olan sahaları saptamak, kirlenmiş sahalarda alınacak tedbirleri belirlemek ve kirliliğin giderilmesi konusunda çalışmalar yapmak, yaptırmak,

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

- Tekstil üreticileri tarafından hazırlanan/hazırlattırılan temiz üretim planlarını onaylamak, uygulanmasını sağlamak ve takibini yapmak, temiz üretim planlarına ait gelişme raporlarını değerlendirmek ve uygulamaları kontrol etmek,
- “Arıtma Tesisi Belgesi” ile ilgili iş ve işlemleri yürütmek,
- Atık alım gemilerinin lisanslandırılmasına ilişkin iş ve işlemleri yürütmek,
- Atık kabul tesisi onay belgeli tesislerin il müdürlüğü tarafından denetlenmesi, mevzuata aykırılık veya ihlal tespiti durumunda idari yaptırımın uygulanmasını sağlamak,
- İklim değişikliği ve ozon tabakasını incelten maddeler ile mücadele çerçevesinde Bakanlıkça belirlenen mevzuat, hedef, ilke ve politikaların uygulanmasını sağlamak ve İklim Değişikliği Eylem Planı'nın il düzeyinde izlenmesine yönelik koordinasyon görevini yürütmek,
- Limanlarda kurulu bulunan atık kabul tesisleri ile uygulamaların takibini yapmak, limanlardaki atıkların bertaraf/geri dönüşüme komisyon marifetiyle gönderilmesini sağlamak,
- “Atıksu Arıtma Tesislerinin Teşvik Tedbirlerinden Faydalanmasında Uyulacak Usul ve Esaslara Dair Yönetmelik” çerçevesindeki iş ve işlemleri yürütmek,
- Çevrenin korunması, iyileştirilmesi ve temizlenmesi çalışmaları kapsamında, katı atık bertaraf tesisi, atıksu arıtma tesisi, kanalizasyon projesi, müşavirlik hizmetleri ve çevre kirliliğinin giderilmesi projeleri için şartlı nakdi yardım talebinde bulunan idarelerin taleplerini incelemek, yerinde inceleme yaparak tetkik formlarını oluşturmak ve eksikliklerini gidererek Bakanlığa göndermek,
- Ambalaj atıklarının yönetimi ile ilgili piyasaya sürenleri, tedarikçileri, ambalaj üreticilerini kayıt altına almak ve ilgili tüm tarafları denetlemek, eğitim faaliyeti yapmak, geçici faaliyet belgeli veya lisanslı toplama ayırma ve geri dönüşüm tesislerine ekonomik işletmelere ve belediyelere ambalaj atıkları elektronik yazılım programı kullanıcı kodu ve şifre vermek, ambalaj atıkları yönetim planı kapsamında belediyeleri izlemek, denetlemek, belgelendirmeleri incelemek,
- Serbest bölgelerdeki faaliyetler sonucu oluşan atıkların geri kazanım veya bertaraf amacıyla bölgeden çıkarılmasına onay vermek,
- İl sınırları içinde faaliyet gösteren ve çevre izin/lisansına tabi olmayan araç lisansı ile geçici depolama, ömrünü tamamlamış araç teslim yeri, ömrünü tamamlamış lastik geçici depolama yerlerine ilgili mevzuat çerçevesinde izin vermek, takibini yapmak,
- Belediye birliklerinin/belediyelerin/büyükşehir belediyelerinin hazırlamış olduğu entegre atık yönetim planının Bakanlığa sunulmasını ve planın uygulanmasını sağlamak,
- Katı Atık Karakterizasyonu ve Katı Atık Bertaraf Tesisleri Bilgi Güncelleme Formunun süresi içerisinde Bakanlığa gönderilmesini sağlamak,

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

- Katı atık düzenli depolama tesislerinin ÇED aşamasından lisans aşamasına kadar olan süreçte bütün faaliyetlerin kontrolü ve denetimini yapmak, gerekli görülmesi halinde Bakanlığa rapor etmek,
- Hafriyat toprağı ve inşaat/yıkıntı atıkları ile ilgili gerekli iş ve işlemleri yürütmek ve denetimlerini yapmak,
- Tıbbi atık taşıma araçlarına taşıma lisansı vermek, lisans verilen araç, belediye ve firma bilgileri ile ilgili raporlama yaparak yılsonunda Bakanlığa göndermek,
- Tıbbi atıkların miktarı ile ilgili bilgileri sağlık kuruluşlarından ve belediyelerden temin etmek, değerlendirmek ve yılsonunda rapor halinde Bakanlığa göndermek, tıbbi atık üreten sağlık kuruluşları ile bu atıkların taşınması ve bertarafından sorumlu belediyelerin/özel sektör firmalarının tıbbi atık yönetimiyle ilgili personeline eğitim vermek,
- AAT tip proje başvuruları kapsamında, AAT tip proje yerinde inceleme formlarını doldurmak ve tip proje başvuru dosyasını Bakanlığa göndermek,
- Kullanılmış PCB, PCB içeren madde ve ekipmanları elinde bulunduranları tespit etmek, etiketleme yapmalarını sağlamak,
- Görev alanına ilişkin plan, proje ve yıllık denetim programını hazırlamak, onay için Bakanlığa sunmak, denetim raporlarını hazırlamak,
- Çevre Kanunu kapsamında kurum/kuruluşların denetim yetki devrine ilişkin iş ve işlemleri takip etmek,
- Görev alanına giren konularda eğitici ve tanıtıcı faaliyetlerde bulunmak,
- Bakanlıkça uygun görülmesi halinde, ÇED Yeterlik ve Çevre Danışmanlık Belgesi alan firmaların denetimlerini yapmak ve/veya Bakanlıkça yapılacak denetimlere katılmak, çevre görevlisinin hizmet verdiği işletmenin denetimi sonunda Çevre Görevlisi, Çevre Yönetim Birimi ve Çevre Danışmanlık Firmaları Hakkında Yönetmelik Ek-1'de yer alan Çevre Görevlisi Değerlendirme Formu'nu doldurmak.
- Gerçek zamanlı uzaktan atık su izleme sistemlerinin çalışmasını kontrol etmek, denetlemek,
- Bakanlıkça belirlenen alıcı ortamlarda izleme çalışmaları yapmak ve/veya yaptırmak,
- Sürekli Emisyon Ölçüm Sistemleri Tebliği uygulamaları kapsamında; sistemlerin düzenli çalışmasını kontrol etmek, denetlemek,
- Egzoz Gazı Emisyon Kontrolü ile Benzin ve Motorin Kalitesi Yönetmeliği kapsamındaki yetkilendirme, izin, denetim işlemlerini yapmak; egzoz gazı emisyon yetki belgesi almış istasyonları denetlemek, idari yaptırım uygulamak; trafik zabıtalrı ile koordineli bir şekilde trafikte seyreden taşıtların egzoz gazı emisyon kontrolünü yaparak yönetmelikçe belirlenen sınır değerlerle uygunluğunu denetlemek, idari yaptırımları uygulamak

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

- Hava kalitesi ölçüm istasyonlarının bakım, onarım ve kalibrasyon işlerini düzenli olarak kontrol etmek, istasyonların elektrik kesintisi, güvenlik, kabin fiziksel kontrolü, istasyon teknik arıza durumlarını ve ölçüm sonuçlarını takip etmek,
- Alınan numuneye ait şahit numuneleri belirli aralıklarla Bakanlık laboratuvarına ya da Bakanlıkça yetkilendirilmiş diğer laboratuvarlara göndermek, analiz sonuçlarını karşılaştırarak olası uygunsuzluklarda Bakanlığa bilgi vermek,
- ÇED Olumlu Kararı ve ÇED Gerekli Değildir Kararı verilen projeleri; inşaat ve gerçekleştirme süreçlerinde yönetmelik hükümlerine göre izlemek ve kontrolünü yapmak ve gerekli koordinasyonu sağlamak, idari yaptırımları uygulamak
- Çevre Kanunu gereği yetki devri yapılmayan alanlarda gürültü kaynaklarına ilişkin şikâyetlere istinaden denetim yapmak, gerektiğinde gürültü kaynakları için akustik rapor veya çevresel gürültü seviyesi değerlendirme raporu hazırlattırmak, bu raporları incelemek ve değerlendirmek, gerektiğinde idari yaptırım uygulamak.
- Çevre kirliliğini önleme ve çevre kalitesini iyileştirmeye yönelik her türlü faaliyet ile bunlarla alakalı bütün konularda uygulama ve izleme süreçlerini yürütmek, gerekli tedbirleri almak ve aldırarak, tesis ve faaliyetleri denetlemek,
- 2872 sayılı Çevre Kanununun Geçici 4 üncü maddesi kapsamında atıksu arıtma ve evsel nitelikli katı atık bertaraf tesisini kurmamış belediyeler ile atıksu arıtma tesisini kurmamış organize sanayi bölgeleri, diğer sanayi kuruluşları ile yerleşim birimlerinin atıksu arıtma tesisi ve evsel nitelikli katı atık bertaraf tesislerinin iş termin planlarını takip etmek, gerekli denetimleri ve işlemleri yapmak,
- Gerçekleştirdiği denetimlerde ve izlemelerde mevzuata aykırılık veya ihlal tespit edilmesi durumunda ilgili idari yaptırımlara ilişkin iş ve işlemleri yürütmek.
- Su yataklarının korunması ve kirliliğinin önlenmesine yönelik akar ve kuru dere yataklarından, göl yataklarından kum çakıl ve benzeri maddelerin alınması ile ilgili faaliyetlerin kontrolü ve denetimini yapmak.
- Evsel ve endüstriyel atıksu arıtma tesisleri ve bu tesislerde oluşan arıtma çamurlarının mevcut durumlarına ilişkin Bakanlıkça talep edilen envanter bilgilerini göndermek.
- “Sanayiden Kaynaklanan Hava Kirliliğinin Kontrolü” yönetmeliği çerçevesinde gerekli iş ve işlemleri yürütmek.
- Koku emisyonlarına ilişkin şikâyetlere istinaden, “Koku Oluşturan Emisyonların Kontrolü Hakkında Yönetmelik” çerçevesinde gerekli iş ve işlemleri yürütmek.
- Bakanlık ve İl Müdürlüğü tarafından verilecek diğer görevleri yapmak.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

2.5.3. ÇİMSA Çimento A.Ş.

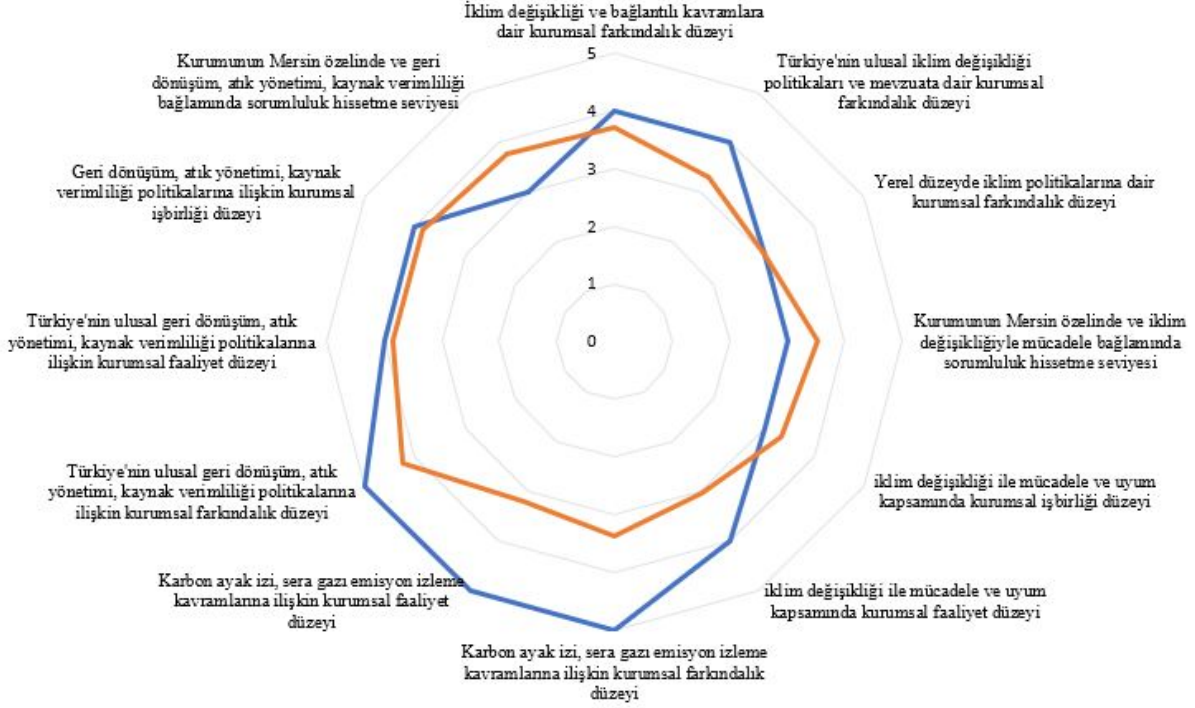
Görüşmede en çok gündeme gelen ilk 3 kavram (öncelik sırasında)	MBB ile en çok işbirliği potansiyeli görülen alan (öncelik sırasında)
Atık Bertaraf	Atık yönetimi konusunda bertaraf imkânı (istenilen koşullar sağlanabilirse)
Atık Yönetimi	Atık yönetimine dair iyi uygulama örnekleri – sanayi-kamu işbirliği modelleri konusunda fikir alışverişi imkanı.
Sürdürülebilirlik	Gençlerde ve çocuklarda farkındalık geliştirme çalışmaları kolaylıkla yapılabilir/ yapılmakta. Fabrika ziyaretleri söz konusu.

İşbirliği ve ilerleme önünde darboğaz olarak görülen noktalar (öncelik sırasında)	Kurum için en öncelikli 3 mesele (öncelik sırasında)
Atık bertaraf noktasında atık kalitesi istenilen düzeyde ve kurulukta olmadığında almayı tercih etmemekteler. Atık çamur konusunda da sıkıntılar yaşadıklarını ifade etmişlerdir.	Piyasalardaki Pazar paylarını kaliteli ve katma değerli ürünlerle arttırabilmek. Ekonomik performans sağlamak.
Atık yönetimine ülke yaklaşımı zaman zaman sıkıntılı olabiliyor, farklı iyi örnekler (Avusturya) keşfedilebilir ve uygulanabilir görüşündeler.	R&D ile yeni ürünler geliştirmeye devam edebilmek. AR-GE Merkezi Formülhane’de yürütülen çalışmalar ve yenilikçi çözümlere devam edilecektir.
Ortadoğu’daki istikrarsızlık ve benzeri olaylar doğal olarak sektörü de etkileyen en büyük risklerden.	Çalışma alanları doğrultusunda sürdürülebilirlik ilkelerini layıkıyla yerine getirerek fabrika operasyonlarını sürdürmek.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Görüşme soruları ve masa başı araştırması doğrultusunda genel değerlendirme:

Şekil 5. ÇİMSA Çimento A.Ş. görüşme notlarına dayalı genel değerlendirme¹³

Görüşmeden vurgulanması gereken notlar / yorumlar / alıntılar:

- Türkiye çimento sektörünün önemli bir oyuncusu olan Çimsa, rekabetçi üretim gücünü koruyup, büyümeyi sürdürmek ve bu doğrultuda katma değer üretip, sürdürülebilirliğin şirketin her aşamasındaki fonksiyonlarına entegre edilmesi yönünde çalışılmakta olduğunu ifade etmektedir.
- Şirketin değer zinciri göz önünde bulundurularak; geçmiş, bugün ve gelecekteki faaliyetlerinden kaynaklanan ve kaynaklanabilecek sosyal ve çevresel etkilere yönelik sürekli iyileştirme çalışmaları yapılmakta olduğu belirtilmiştir¹⁴.
- Sürdürülebilirlik yönetim sisteminin bir parçası olarak oluşturulan hedefler, kurumsal sorumluluklarla ilişkilendirilip, ilgili performans göstergeleri takip sistemlerine dâhil edilmiştir. Çimsa, hedeflerine ulaşma yolcuğunda ilgili paydaş grupları için de değer üretmekte olduğunu altını çizmiştir.
- Gelişim programları kanalıyla çalışanların yetkinlik, bilgi ve becerilerinin artırılması sağlanmakta olduğunu belirten Çimsa, hedeflerine erişirken tüm çalışanların katılımını amaçlamaktadır.

¹³ Mavi çizgi: kurum değerlendirmesi, Turuncu çizgi: Paydaş görüşmelerindeki genel ortalama

¹⁴ <https://www.cimsa.com.tr/surdurulebilirlik>

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

- AR-GE ve inovasyon süreçlerinin Çimsa'nın müşteri memnuniyeti ve pazar odaklı çalışmaları için büyük önem arz etmekte olduğu belirtilmektedir. Çimsa, müşteri ihtiyaç ve beklentilerini karşılayacak yeni ürünleri geliştirerek müşteri memnuniyetini üst düzeyde sağlamayı amaçlamaktadır.
- Ekonomik performansa dayalı başarı Çimsa'nın öncelikleri arasında yer almaktadır. Bu bakış açısı ile Çimsa, operasyonel mükemmeliyet çalışmalarını tüm faaliyetlerine entegre ederek, etkin finansal yönetim, işletme sermayesi yönetimi, üretim yönetimi ile satın alma ve lojistik yönetimini değer yaratma araçları olarak belirlemektedir.
- Çimsa, ülke ekonomisi için yaratılan doğrudan katma değerin yanı sıra enerji verimliliği politikası ve atıktan enerji üretme yoluyla gerçekleştirilen faaliyetlerle enerji kaynakları anlamında yurt dışına bağımlı olan Türk ekonomisine dolaylı katkıda bulunulmakta olduğunu ifade etmiştir.
- Çimsa'da sürdürülebilirlik yönetimi Genel Müdür liderliğinde, yıl içinde düzenli olarak toplanan Sürdürülebilirlik Komitesi sorumluluğunda gerçekleştirilmekte olduğunu belirterek Sürdürülebilirlik Komitesi'nin 2011 yılında kurulduğunu not düşmüştür.
- Çimsa Mersin tesislerde enerji verimliliği ve atık gaz ısısından elektrik üretimi projeleri gerçekleştirilmiştir. Döner fırınların atık gaz ısısından elektrik üretimi projesi, 2012 yılında devreye alınmıştır. Kurulu kapasite 9,8 MW olup, fabrikanın yıllık elektrik ihtiyacının yaklaşık %20'sini karşılamaktadır. Proje ile 2016 yılı itibarıyla 24,502 ton CO2 azaltımı sağlanmıştır¹⁵.
- Enerjinin verimli olarak kullanılması, İklim Değişikliği ile mücadelede önemli bir katkı sağlamaktadır. Bu nedenle, çimento üretim süreçlerinde bulunan kırma, yanma, ve öğütme tesislerinde daha az enerji tüketen verimli ekipmanlar kullanılması, proses optimizasyonları ve enerji geri kazanım yatırımları ile enerji azaltımları sağlanmaktadır.
- 2015 yılında Çimsa Mersin fabrikasında atık gaz ısısından geri kazanılan elektrik enerjisi miktarı 2014 yılına göre %3,3 oranında artarak 173.035 GJ değerine yükselmiştir. Bu kazanım sayesinde, 2015 yılında 22.680 ton CO2 tasarrufu yapılmıştır¹⁶. Çimsa, iklim değişikliğiyle mücadelede uluslararası yatırım kamuoyunun geliştirdiği bir inisiyatif olan Karbon Saydamlık Projesi'nin (CDP) iklim ve su programlarına katılmaktadır.
- Çimsa, iklime yönelik çalışma ve hedeflerinin yanında her yıl küresel su krizi ile mücadele uygulamaları ve hedeflerini de CDP Su raporunda sunmaktadır. Çimsa, çimento sektöründe ilk

¹⁵ TÜSİAD (2017) İklim Değişikliğiyle Mücadele Alanında TÜSİAD Tutum Belgesi

¹⁶ <http://www.cimsadasurdurulebilirlik.org>

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

defa gri su ayak izi hesaplamalarını yaparak, CDP-Su raporunda bu hesaplamalarına yer vermiştir.

- Çevre, Alternatif Yakıt & Alternatif Ham madde üzerine bir sürdürülebilirlik fonksiyonu tanımlayan Çimsa ile özellikle bu alanlarda işbirliği mümkün olabilir.
- Çimsa, Mersin'de özel sektör paydaşları arasında pro-aktif yaklaşımlar sergileyen paydaşlardan birisi olarak, Mersin Büyükşehir Belediyesi'nin iklim, atık ve verimlilik bağlamındaki yerel politika ve tedbirler geliştirme aşamasında konuyla ilgili paydaşları arasında yer almaktadır.

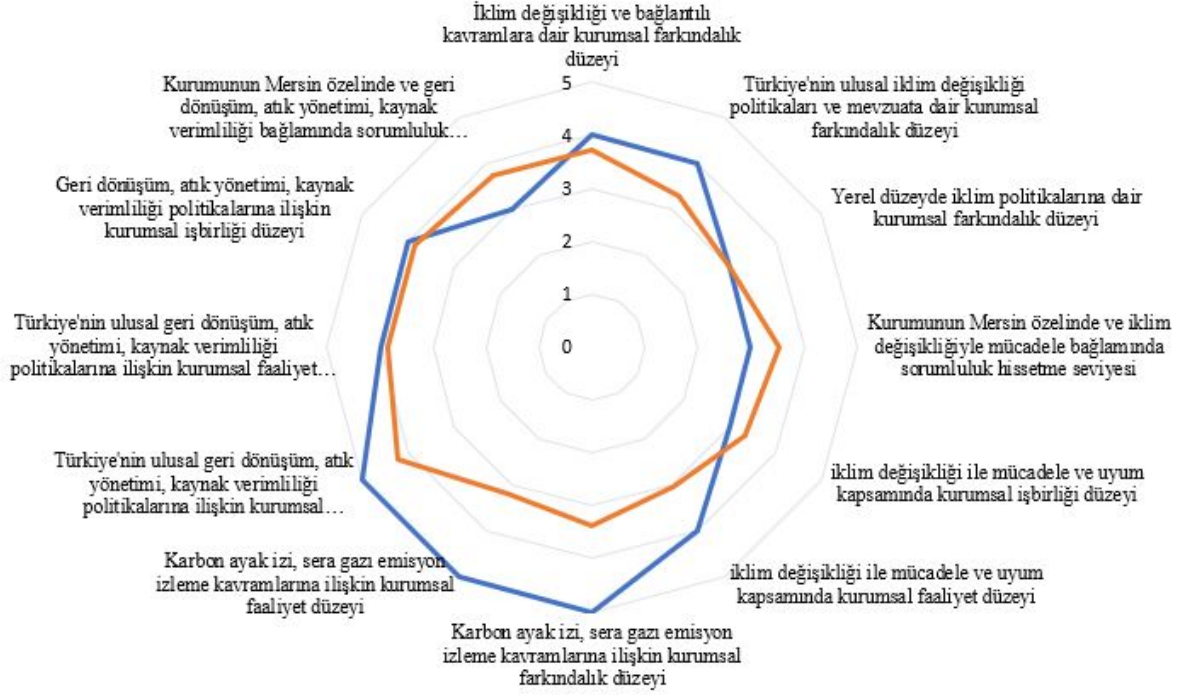
2.5.4. Soda Sanayi A.Ş.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Görüşme soruları ve masa başı araştırması doğrultusunda genel değerlendirme:

Şekil 6. Soda Sanayi A.Ş. görüşme notlarına dayalı genel değerlendirme¹⁷

2.5.5. MEDCEM Çimento – Eren Enerji

¹⁷ Mavi çizgi: kurum değerlendirmesi, Turuncu çizgi: Paydaş görüşmelerindeki genel ortalama

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Görüşmede en çok gündeme gelen ilk 3 kavram (öncelik sırasında)	MBB ile en çok işbirliği potansiyeli görülen alan (öncelik sırasında)
Atık Bertaraf	Atık yönetimi konusunda bertaraf imkânı (belediye atıkları özelinde)
Proses Verimliliği ve otomasyon	Proses verimliliği ve otomasyona dair iyi uygulama örnekleri
ESG ve sürdürülebilirlik	Çevresel riskler bakımından vaka analizi olarak değerlendirilebilecek bir durum yaşanmıştır (Aralık 2016 aşırı hava olaylarında 16 saat proses durdu, işçiler tahliye edildi).

İşbirliği ve ilerleme önünde darboğaz olarak görülen noktalar (öncelik sırasında)	Kurum için en öncelikli 3 mesele (öncelik sırasında)
Atık bertaraf noktasında atık kalitesi istenilen düzeyde ve kurulukta olmadığında almayı tercih etmemekteler.	Piyasalardaki Pazar paylarını kaliteli ve katma değerli ürünlerle arttırabilmek. Ekonomik performans sağlamak.
Lojistik anlamda, tesisler şehrin oldukça dışında olduğu için saha gezileri gibi kapasite geliştirme faaliyetleri için çok erişilebilir değildir. Bu da işbirliği imkanını kısıtlayabilir.	Her bakımdan kaynak verimliliğini (enerji, su, hammaddeler) arttırarak rekabetçiliği ileri taşımak.

Görüşme soruları ve masa başı araştırması doğrultusunda genel değerlendirme:

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Şekil 7. MEDCEM Çimento görüşme notlarına dayalı genel değerlendirme¹⁸

Görüşmeden vurgulanması gereken notlar / yorumlar / alıntılar:

- MEDCEM Çimento, Akdere/Silifke bölgesinde faaliyet gösteren Temmuz 2015'te devreye alınmıştır. Türkiye ve Avrupa'nın en büyük çimento fabrikası olduğu belirtilen tesis 11.500 ton/gün klinker üretim kapasitesiyle tek hat ile üretim yapmaktadır.
- En son teknoloji ekipmanları sayesinde yüksek kalitedeki klinker ve çimento üretimi çevreye en duyarlı şekilde gerçekleştirilmekte olduğunu ifade eden tesis yetkilileri yüksek ürün kalitesinde maliyet avantajı ile klinker ve çimento üretimi gerçekleştirilmekte olduğunu altını çizmektedir.
- MEDCEM, tesise çok yakın mesafedeki limanı sayesinde dış pazarlara erişebilir konumadır. Bununla birlikte, Medcem Beton, Türkiye hazır beton sektöründe 1.500.000 m3/yıl beton üretim kapasitesiyle faaliyetlerine devam etmektedir.
- MEDCEM, güncel zamandaki büyüme ve kalkınmanın, gelecek kuşakların yaşamlarını ve kaynaklarını tehlikeye atmayan bir perspektif ile düzenlenmesi için üzerine düşen görevlerin farkında olduğunu belirtmektedir.
- MEDCEM proseslerinde tüm yaşam döngüsün bir bütün olarak ele alındığı ifade edilmiştir. Sürekli proses iyileştirme prensibiyle ulaşmak istenilen hedefler şu şekilde özetlenmektedir:

¹⁸ Mavi çizgi: kurum değerlendirmesi, Turuncu çizgi: Paydaş görüşmelerindeki genel ortalama

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

- Atıkların minimize edilmesi: MEDCEM, alternatif yakıt kullanımına başlamak ve sürekli iyileştirme prensibiyle alternatif yakıt kullanım oranını arttırarak doğa ve çevreye katkıda bulunmayı hedeflemektedir.
- İklim değişikliğiyle mücadele ve enerji verimliliğinin korunması: İklim değişikliği ile mücadele için CO2 salınımının azaltılmasını kendisine misyon edinen MEDCEM, atıklardan enerji ve malzeme kazanımına önem vermektedir. Buna yönelik; atıklardan alternatif yakıt elde ederek, fosil yakıt kullanımını azaltıp yenilenemeyen doğal kaynakların korunmasını ve iklim değişikliğiyle mücadeleyi hedeflemektedir.
- Enerji verimliliğini gözeterek, mevcut en iyi teknolojilerle donatılan MEDCEM, diğer çimento fabrikalarına kıyasla çok daha düşük enerji tüketimli ekipmanlarla donatılmış olduğunu vurgulamaktadır.
- Yenilebilir enerjinin kullanılması hedefiyle, üretimi neticesinde oluşan atık ısıyı, Atık Isı Geri Kazanım Sistemi (WHR) sayesinde enerjiye dönüştürmekte, emisyon azaltımını sağlamakta ve sektörünün çevresel ayak izinin iyileştirilmesine de destek olmaktadır.
- Emisyonların azaltılması hedefi doğrultusunda, yanma gazları içerisindeki çevreye zararlı NOx emisyonlarının giderilmesini sağlamak için tercih edilen SNCR (Seçici Katalitik Olmayan Azaltım) sistemini fabrikasında kullanmaktadır.
- Prosesin her aşamasında, en ileri seviyede çevre dostu teknolojiye ve ekipmanlara sahip MEDCEM ÇİMENTO; çevre dostu ürünlerini üretmek için tüm ünitelerinde son teknoloji tozsuzlaştırma sistemleri ile donatılmıştır. Faaliyetinin çevreye etkisini kontrol etmek için üretimin her aşamasını bilgisayar kontrollü sürekli ölçüm sistemleri ile takip etmektedir.
- Su yönetimi: MEDCEM, çimento ve klinker üretimini kuru proses yöntemiyle gerçekleştirmektedir. Tesiste su yatak ve gaz soğutma amacıyla kullanılmaktadır. Yatak soğutmada kullanılan su tamamen geri dönüşümlü kullanılan bir sistem olup, atıksu oluşmamaktadır. Gazların soğutulması için soğutma kulelerinde kullanılan su ise tamamen buharlaşarak atıksu oluşmamaktadır.
- MEDCEM, yağmur ve yüzey sularını fiziksel bir arıtmadan geçirerek tozsuzlaştırma amacıyla tekrar kullanımını sağlamakta ve bu sayede su kaynak kullanımını önemli düzeyde azaltmakta olup, su verimliliğini arttırmaktadır.
- MEDCEM, tesislerindeki uygulamalar üzerinden kapasite geliştirme ve farkındalık sağlama boyutlarında Mersin Büyükşehir Belediyesi'ne destek olabilir.
- MEDCEM, atık yakma konusunda belediye atıklarına talip olduklarını vurgulamaktadır.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

2.5.6. TEMA Vakfı Mersin Temsilciliği

Görüşmede en çok gündeme gelen ilk 3 kavram (öncelik sırasında)	MBB ile en çok işbirliği potansiyeli görülen alan (öncelik sırasında)
Ağaçlandırma ve erozyonla mücadele	Farkındalık faaliyetlerinde ortak çalışmak.
Hava ve toprak kalitesi	Yerel politikaların tasarlanmasında fikir alışverişi yapmak.
İklim değişikliği ve yenilenebilir enerji	Hanelerde yürütülecek kampanyalar için gönüllülere ulaşabilmek.

İşbirliği ve ilerleme önünde darboğaz olarak görülen noktalar (öncelik sırasında)	Kurum için en öncelikli 3 mesele (öncelik sırasında)
STK'ların duruşunun politik olduğu söylemi ile karar verme mekanizmalarına dahil edilmeme riski gündeme getirilmiştir.	Ağaçlandırma ve erozyonla mücadele
	Toprak kalitesinin korunması ve kuraklık
	İklim değişikliği

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Görüşme soruları ve masa başı araştırması doğrultusunda genel değerlendirme:

Şekil 8. TEMA Vakfı Mersin Temsilciliği görüşme notlarına dayalı genel değerlendirme¹⁹

Görüşmeden vurgulanması gereken notlar / yorumlar / alıntılar:

- 1992 yılında kurulan TEMA'nın amacı sürdürülebilir yaşam ilkesiyle başta topraklarımız olmak üzere doğal varlıkların korunması için, bilim temelli çalışan, topraktan gelen toplumsal barışa inanan, halkla bütünleşen, ülkenin ve dünyanın geleceğinde söz sahibi olan, gönüllü, bilinçli, öncü, uluslararası ve muteber bir Sivil Toplum Kuruluşu olmak şeklinde özetlenmektedir.
- TEMA, iklim değişikliğini geri dönülemez noktaya gelmeden ve dünyanın üzerine medeniyetlerimizi kurduğumuz koşullarını kaybetmeden durdurulması gerektiğini savunmakta olan bir kurum olduğunun altını çizmektedir.
- Bu amaçla TEMA, iklim değişikliği konusunda politikalar geliştirmekte ve bunları karar vericiler ile paylaşmaktadır. Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesine (UNFCCC), Türkiye'den gözlemci olarak akredite olan ilk sivil toplum kuruluşu olan TEMA, uluslararası süreçleri yakından takip etmekte ve bu süreçleri etkileme konusunda diğer sivil toplum kuruluşları ile birlikte çalışmaktadır.

¹⁹ Mavi çizgi: kurum değerlendirmesi, Turuncu çizgi: Paydaş görüşmelerindeki genel ortalama

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

- TEMA Vakfı aynı zamanda Türkiye’de de iklim değişikliği konusunda kapasite arttırma ve farkındalık yaratma projeleri sürdürmektedir.
- TEMA Mersin Temsilciliği yerel düzeyde iklim değişikliği farkındalık çalışmalarına destek vermektedir. Buna yakın zamanlı örnek olarak Mersin Ticaret ve Sanayi Odası ve AB Bilgi Merkezi tarafından, İklım Eylem Haftası kapsamında düzenlenen etkinlikte TEMA’dan konuşmacı yer alması verilebilir.
- TEMA il temsilciliğinin Mersin’de en çok aktif olduğu konu başlıkları ise ağaçlandırma, erozyonla mücadele, gönüllü doğa temizlik kampanyaları olarak özetlenebilir.
- Çok büyük bir gönüllü kitlesine sahip TEMA, farkındalık ve kapasite geliştirme faaliyetlerinde ilgili paydaşlar arasında yer alması itibariyle işbirliği yapılmasında katma değer olan bir kurum olarak öne çıkmaktadır.

2.5.7. AVES Enerji A.ř.

Görüşmede en çok gündeme gelen ilk 3 kavram (ncelik sırasında)

MBB ile en çok işbirliği potansiyeli görülen alan (ncelik sırasında)

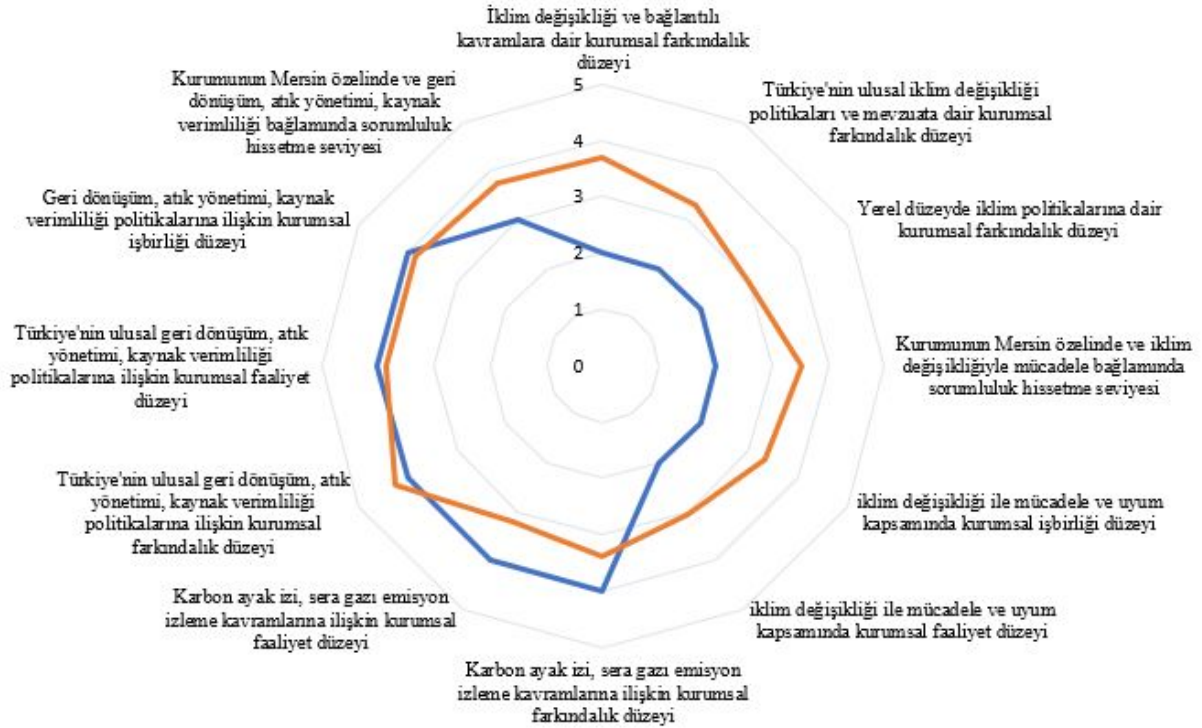

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Biyodizel	Atık yağların bertarafı bağlamında işbirliği potansiyeli.
Atık yağ	Biyodizel üzerine saha gezilerinde farkındalık ve kapasite geliştirme bağlamında beraber çalışma olanağı.

İşbirliği ve ilerleme önünde darboğaz olarak görülen noktalar (öncelik sırasında)	Kurum için en öncelikli 3 mesele (öncelik sırasında)
Biyodizel konusunda ulusal regülasyonların şu an için çok iddialı bir seviyede olmaması bu konudaki ilerlemeler önünde darboğazdır.	Yağ ve rafine yağ ihracat ve ithalatında yükselen konumunu pekiştirmek.

Görüşme soruları ve masa başı araştırması doğrultusunda genel değerlendirme:

Şekil 9. AVES Enerji görüşme notlarına dayalı genel değerlendirme²⁰

Görüşmeden vurgulanması gereken notlar / yorumlar / alıntılar:

²⁰ Mavi çizgi: kurum değerlendirmesi, Turuncu çizgi: Paydaş görüşmelerindeki genel ortalama

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

- AVES ve Grup şirketleri aktif olarak dizel & ham ayçiçeği yağı ticareti yapmakta, çoklu-tohum kırma, rafinaj ve biyodizel üretim tesisinde yatırımlar yapmakta olduklarını ifade etmektedirler. Bir liman ve ona bağlı petrol ve bitkisel yağ terminallerinin sahibi ve işleticisi olan AVES Enerji, enerji verimliliğini artırmayı hedeflerken Aves, kojenerasyon tesisi kurma çalışmaları gerçekleştirmektedir.
- Mersin'deki tesislerin Türkiye'nin en büyük ve entegre yağlı tohum işleme tesisi yatırımı olduğunun altı çizilmektedir.
- AVES genel olarak Mersin'deki tesislerde 4 kategoride ürün üretmektedir. Kırma tesislerinde ham yağ ve kúspe üretilmekte; 2014 yılında Türkiye'deki kúspe ihracatının %55'ini AVES gerçekleştirmiş ve bu konuda pazar lideri konumuna gelmiştir. Ham ayçiçek yağını Türkiye'nin her yerindeki rafine tesislerine gönderen AVES, rafine yağda ağırlıklı olarak ihracat yapmaktadır. Yine 2014 verisine göre Türkiye'deki rafine ayçiçek yağı ihracatının %15'i AVES tarafından yapılmıştır. AVES, ürettiği bir diğer ürün olan biyodizeli ise mevzuat gereği yalnızca EPDK lisanslı petrol dağıtım firmalarına satabilmekte olduğunu belirtmiştir.
- Alternatif yakıt olan biyodizel konusunda regülasyon gelişmeleri olmadığı takdirde büyük hacimlerde üretim öngörülmediği belirtilmiştir.
- AVES'in, iklim değişikliği bağlamındaki farkındalığı ve faaliyetleri atık yönetimi konusuna ilişkin farkındalık ve faaliyetlerinden görece geridedir.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

2.5.9. Mersin Çevre Dostları Derneği

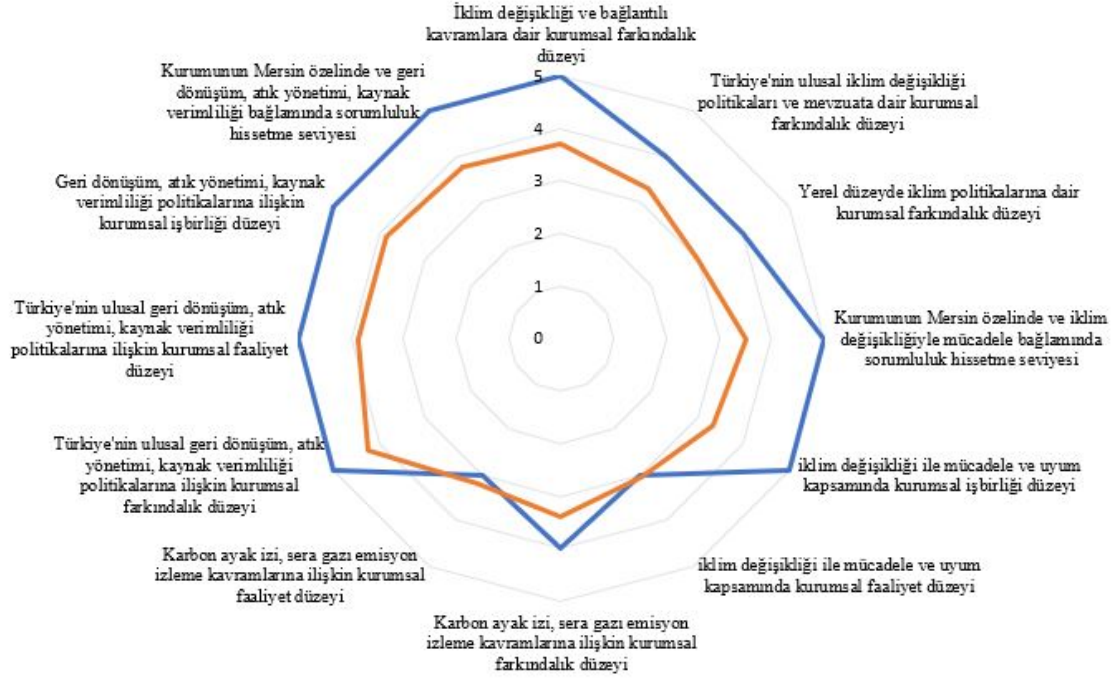
Görüşmede en çok gündeme gelen ilk 3 kavram (öncelik sırasında)	MBB ile en çok işbirliği potansiyeli görülen alan (öncelik sırasında)
Çevre koruma	Farkındalık faaliyetlerinde ortak çalışmak.
Geri dönüşüm ve kaynağında ayrıştırma	Yerel politikaların tasarlanmasında fikir alışverişi yapmak.
İklim değişikliği	Hanelerde yürütülecek kampanyalar için gönüllülere ulaşabilmek.

İşbirliği ve ilerleme önünde darboğaz olarak görülen noktalar (öncelik sırasında)	Kurum için en öncelikli 3 mesele (öncelik sırasında)
İnsan kaynağında kısıtlar işbirliği önünde darboğaz teşkil etmektedir.	Çevre koruma
Gençlerin sivil topluma katılımı geçmişe nazaran daha düşüktür.	Geri dönüşüm ve kaynağında ayrıştırma
	İklim değişikliği

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Görüşme soruları ve masa başı araştırması doğrultusunda genel değerlendirme:

Şekil 10. Mersin Çevre Dostları Derneği görüşme notlarına dayalı genel değerlendirme²¹

Görüşmeden vurgulanması gereken notlar / yorumlar / alıntılar:

- Dernek temsilcisi, çalışmalarına uzun yıllardır ara vermeden devam ettiklerini ve ana odağın çevre koruma olduğunu belirtmiştir. Kurumsal hafızası kuvvetli, Mersin'in sivil toplum alanında kökleri olan bir kurum çizgisi olduğu vurgulanmıştır. Sayısız etkinlik düzenlenmiştir.
- Mersin Çevre Dostları Derneği, 2007'den bu yana iklim değişikliğine ilişkin bazı faaliyetlerde bulunduğu belirtmiştir. Bunlar açıklama, seminer, konferans şeklindeki etkinlikler olmuştur.
- Dernek aynı zamanda geri dönüşüm ve kaynağında ayrıştırmaya ilişkin halka ulaşabilen kampanyalar için emek sarf etmiş, gönüllülük yapmıştır.
- Dernek, çevreye zararlı olabilecek yatırımlara aktif şekilde karşı çıkmış ve gündem yaratmaya çalışmıştır.

²¹ Mavi çizgi: kurum değerlendirmesi, Turuncu çizgi: Paydaş görüşmelerindeki genel ortalama

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

2.5.10. ATAŞ Anadolu Tasfiyehanesi A.Ş.

Görüşmede en çok gündeme gelen ilk 3 kavram (öncelik sırasında)	MBB ile en çok işbirliği potansiyeli görülen alan (öncelik sırasında)
İş Sağlığı ve Güvenliği	İklim bağlantılı risklere ilişkin diyalog içerisinde bulunulması faydalı olacaktır.
Emisyon İzleme / Ölçüm	
Atık Yönetimi	
İşbirliği ve ilerleme önünde darboğaz olarak görülen noktalar (öncelik sırasında)	Kurum için en öncelikli 3 mesele (öncelik sırasında)
Tesis, niteliği itibarıyla kritik altyapı sayılmaktadır ve güvenlik sebebiyle dış paydaşlarla birlikte hareket etme olanağı kısıtlıdır.	Operasyonlarının sağlık, emniyet, güvenlik, çevre ve kalite konularını yönetmede, petrol sektörünün kendi operasyon alanında Türkiye’de lider olmak ATAŞ’ın öncelikli hedefleri arasındadır.

Görüşme soruları ve masa başı araştırması doğrultusunda genel değerlendirme:

Şekil 11. ATAŞ Anadolu Tasfiyehanesi A.Ş. görüşme notlarına dayalı genel değerlendirme²²

²² Mavi çizgi: kurum değerlendirmesi, Turuncu çizgi: Paydaş görüşmelerindeki genel ortalama

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Görüşmeden vurgulanması gereken notlar / yorumlar / alıntılar:

- ATAŞ, Anadolu Tasfiyehanesi A.Ş. 1958 yılında T.C. Hkmeti ile o yıllarda Türkiye’de petrol ürünleri pazarlaması yapan yabancı Őirketler arasında yapılan özel bir anlaşma ile rafineri olarak kurulmuş ve 30 Nisan 1962’de işletmeye alınmıştır.
- ATAŞ, 7 Haziran 2004 itibari ile rafinaj faaliyetine son vererek, bu tarihten itibaren petrol ürünleri depolama tesisi olarak faaliyetine devam etmektedir. Depolanan rnler benzin, motorin ve fuel-oil’dir.
- ATAŞ, Anadolu Tasfiyehanesi A.Ş. hedeflerini basitçe, kazaları önlemek, insanlara zarar vermemek ve çevreye zarar vermemek olarak belirtmektedir.
- ATAŞ, BP, Shell ve Turcas Petrol A.Ş’nin ortaklığı olan bir kuruluştur. Turcas Petrol A.Ş. TÜSİAD Çevre ve İklim Değişikliği Çalışma Grubuna katılan üyeler arasındadır. “İklim Değişikliği ile Mücadele Alanında TÜSİAD Tutum Belgesi”ni hazırlayan Görev Gücüne de katkı sunan kurumlardandır.
- ATAŞ tesis özelinde atık yönetimi konusu görüşmeler kapsamındaki diğer konulara nazaran daha önceliklidir ve hassasiyetle yönetilmektedir.
- Tesisin iklim bağlantılı risklerden etkilenmemesi açısından çeşitli mühendislik tedbirleri alınmaktadır.
- Tesis dışındaki bazı sulama kanallarının aşırı yağışları zaman zaman kaldıramıyor oluşu, tesise ciddi tehdit yaratmamakla birlikte yeni tedbirler alınması gerekliliğini beraberinde getirmiştir. Bu durum, paydaşlar arasındaki eş güdüm ve diyalğun önemini hatırlatmıştır.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

2.5.11. Mersin Meteoroloji İl Müdürlüğü

Görüşmede en çok gündeme gelen ilk 3 kavram (öncelik sırasında)	MBB ile en çok işbirliği potansiyeli görülen alan (öncelik sırasında)
İklim değişikliği	İklim değişikliği bağlantılı veri paylaşımı ve araştırma
Aşırı hava olayları	Afet riskine ilişkin veri paylaşımı ve araştırma
Kentleşme	Kapasite geliştirme ve farkındalıkta işbirliği

İşbirliği ve ilerleme önünde darboğaz olarak görülen noktalar (öncelik sırasında)	Kurum için en öncelikli 3 mesele (öncelik sırasında)
İletişim noktasında çok daha kapsamlı bir diyalog tercih edilebilir ancak bu şimdiye dek çok denenmedi. İletişim bağlamında darboğazlar mevcut.	Meteorolojik gözlemler ve uzaktan algılama ürünleri ile sayısal hava tahmin modellerini kullanarak kara, hava ve deniz ile ilgili meteorolojik tahminleri yapmak, şiddetli meteorolojik hadiselerle ilgili erken uyarılar hazırlamak,

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Akademik kurumlarda iklim ve bağlantılı konulara eğilen yeterli sayıda personel bulunmaması bu bağlamda çalışma üretilmesini de kısıtlayıcı faktör olabilir	Kamu ve özel sektör ile diğer kullanıcıların ihtiyaç duyduğu meteorolojik tahminleri üretmek.
Okul çağındaki gençlere yönelik kapasite geliştirme faaliyetlerinin sayısı kısıtlıdır. Bu da hava okuryazarlığının gelişmesini engelliyor. İklim bağlantılı konuların kavranması da zorlaşabiliyor.	Havacılık ve denizcilik sektörünün ihtiyaç duyduğu meteorolojik desteği, ulusal ve uluslararası standartlarda sağlamak.

Görüşme soruları ve masa başı araştırması doğrultusunda genel değerlendirme:

Şekil 12. Mersin Meteoroloji İl Müdürlüğü görüşme notlarına dayalı genel değerlendirme²³

Görüşmeden vurgulanması gereken notlar / yorumlar / alıntılar:

²³ Mavi çizgi: kurum değerlendirmesi, Turuncu çizgi: Paydaş görüşmelerindeki genel ortalama

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

- Meteoroloji İl Müdürlükleri hava durumu, hidro-meteorolojik olaylar ve iklim özeline kilit parametrelere ilişkin verinin sağlandığı kurumlar olarak kritik öneme sahip paydaşlardır.
- Mersin İl Müdürlüğü personeli iklim bağlantılı riskler konusunda çalışmalar yürütmüş deneyimli bir kadrodan oluşmaktadır.
- Yapılan alışmalarda Mersin zeline iklim bağlantılı risklerin daha iyi anlaşılması için yeni araştırmalara ihtiyaç duyulduğu anlaşılmaktadır.
- İklım değişikliği ve Şehir planlama (kentleşme) ilişkisi başta olmak üzere disiplinler arası çalışmalar yapılmasına; bu çalışmalarda Meteoroloji Müdürlükleri ile yakın çalışılmasında katma değer vardır.
- Afet riski azaltım bağlamında da benzer yaklaşımlara ihtiyaç duyulmaktadır. Bu bağlamda Mersin zeline yapılmış çok sınırlı sayıda yayın mevcuttur. Yeni bilgi ve veri üretilmesi elzemdir.
- Meteoroloji ofisi bilgi ve veri üreten, iklim değişikliği bağlamında doğrudan uzmanlık sahibi bir kurum olarak ildeki tüm paydaşlar için konu bağlamında en kilit paydaşlardan birisidir.
- Buna rağmen, görüşmelerden çıkan sonuç, paydaşların meteoroloji ofislerinin bilgilerine sıklıa başvurulmadığı doğrultusundadır.

2.5.12. Yenişehir Belediyesi

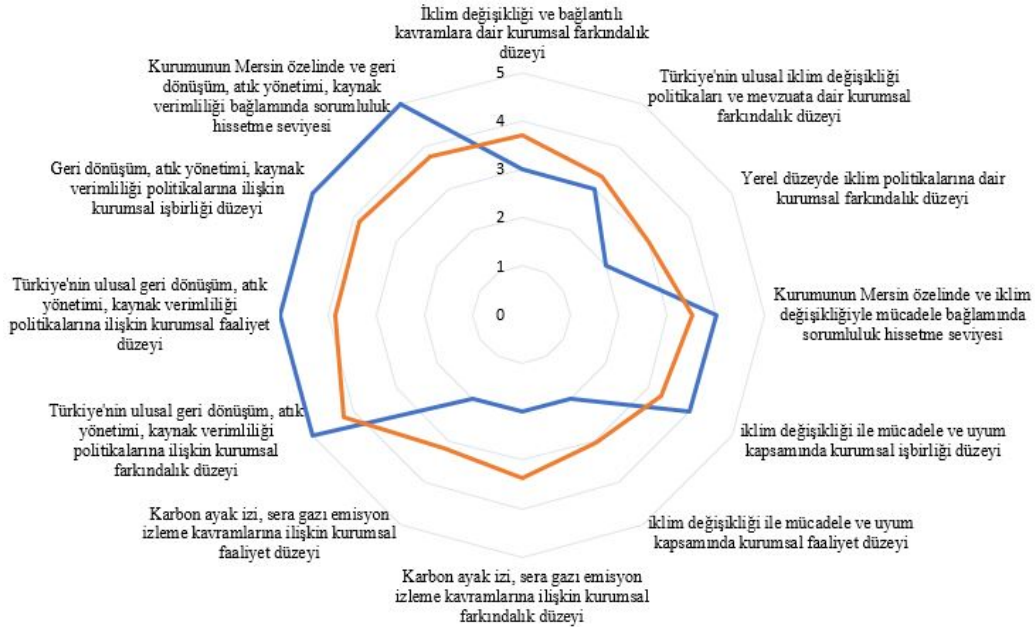

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Görüşmede en çok gündeme gelen ilk 3 kavram (öncelik sırasında)	MBB ile en çok işbirliği potansiyeli görülen alan (öncelik sırasında)
Kaynağında ayrıştırmak.	Atık yönetimi.
Farkındalık ve kapasite geliştirme	Farkındalık ve kapasite geliştirme.
Davranış değişikliği	Davranış değişikliği.

İşbirliği ve ilerleme önünde darboğaz olarak görülen noktalar (öncelik sırasında)	Kurum için en öncelikli 3 mesele (öncelik sırasında)
Davranış değişikliği sanıldan çok daha uzun zaman alan bir süreç. Paydaşların olası kısa vadeli bakış açıları bir darboğaz yaratabilir.	Tüm belediye hizmetlerinin etkin ve kesintisiz şekilde sağlanması.

Görüşme soruları ve masa başı araştırması doğrultusunda genel değerlendirme:

Şekil 13. Yenişehir Belediyesi görüşme notlarına dayalı genel değerlendirme²⁴

Görüşmeden vurgulanması gereken notlar / yorumlar / alıntılar:

²⁴ Mavi çizgi: kurum değerlendirmesi, Turuncu çizgi: Paydaş görüşmelerindeki genel ortalama

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

- Yenişehir Belediyesi yetki sınırları içerisindeki alanda atık yönetimine ilişkin (kaynağında ayrıştırma odaklı) çeşitli farklı kampanyalar, uygulamalar denemiştir. Bu uygulamalara örnek olarak geniş çapta çöp poşeti dağıtımından bahsedilebilir. Hemen tüm denemelerde davranışsal değişiklik sağlamanın çok daha stratejik ve uzun vadeli yaklaşımlar gerektirdiği görülmüştür.
- Mersin Büyükşehir Belediyesi Çevre Koruma ve Kontrol Dairesi bünyesinde faaliyete geçen Gökçebelen Mobil katı atık aktarma istasyonu Yenişehir ilçe çöplerinin geçici olarak aktarımında kullanılmaktadır. Yenişehir belediyesi tarafından daha küçük hacimli araçlarla toplanan atıklar, aktarma istasyonunda büyük hacimli araçlara sevk ediliyor. Sevk işleminin ardından yaklaşık 40 kilometre uzaklıkta Akdeniz ilçesi sınırları içindeki Sarı İbrahimli Düzenli Katık Atık Depolama Alanı'na götürülürken çevresel etkiler minimuma indirilmektedir.
- Göç sorunun Mersin için yeni bir sorun olmadığını ifade eden Yenişehir Belediyesi, daha önce göç edenlerin ağırlıklı işgal olduğu mesleğin atık toplama olduğunu belirtmiş; bu bağlamda kapasite geliştirme eğitimleri ile bu kişiler tarafından gerçekleştirilen toplama faaliyetlerinin etkinliğinin sağlanmaya çalışıldığı ifade edilmiştir. Ancak, son göç dalgalarından sonra atık toplayıcılarının çok denetimsiz şekilde bu işleri icra ettikleri görülmüş; yeni eğitimlere ihtiyaç duyulmuştur.

2.5.13. Mezitli Belediyesi

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

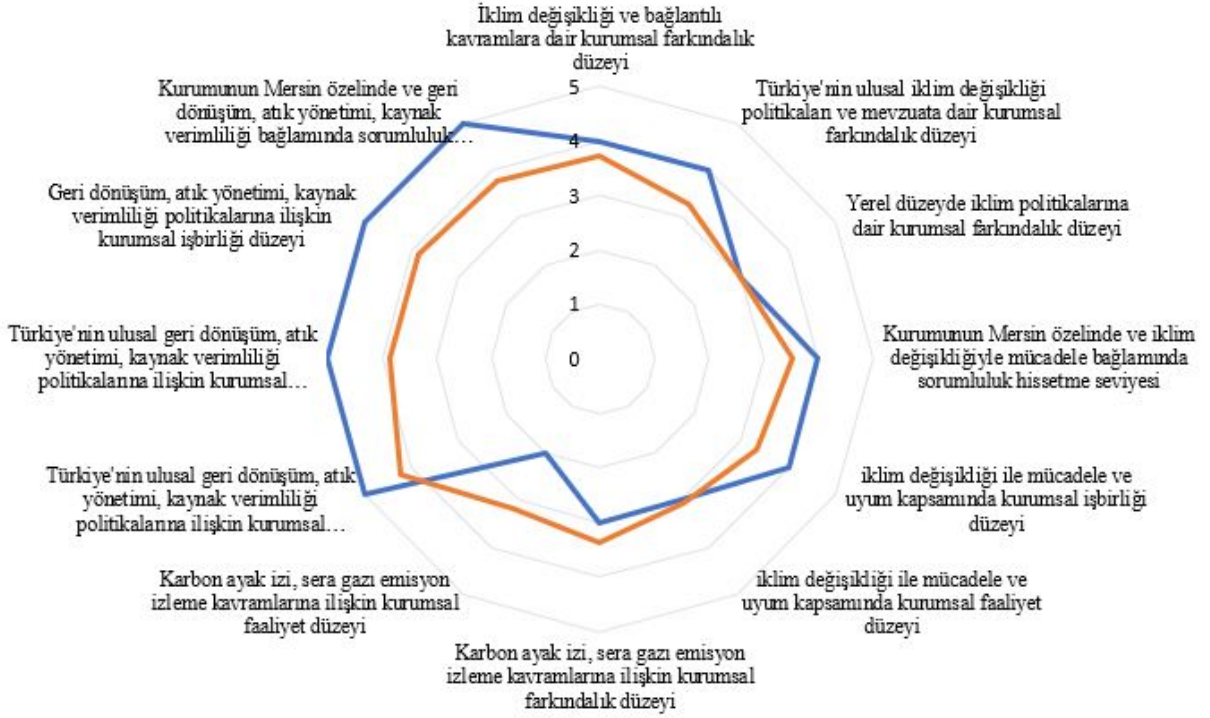
Görüşmede en çok gündeme gelen ilk 3 kavram (öncelik sırasında)	MBB ile en çok işbirliği potansiyeli görülen alan (öncelik sırasında)
Atık yönetimi	Atık yönetimi bağlamında daha etkin çalışılması için yeni işbirlikleri geliştirilebilir.
Yenilenebilir Enerji	Farkındalık ve kapasite geliştirme. Soli Güneş Festivali vatandaşlara ulaşmak için en büyük fırsatlardan birisi olarak nitelendirilmektedir. Güneş Parkı farkındalık ziyaretleri için uygun bir lokasyondur.
Davranış değişikliği	Davranış değişikliği üzerine çalışma gayesi mevcuttur.

İşbirliği ve ilerleme önünde darboğaz olarak görülen noktalar (öncelik sırasında)	Kurum için en öncelikli 3 mesele (öncelik sırasında)
Göç baskısı atık yönetiminde etkinliği azaltılıyor. Bir darboğaz olarak görülmelidir.	Tüm belediye hizmetlerinin etkin ve kesintisiz şekilde sağlanması.
Davranış değişikliği sanılandan çok daha uzun zaman alan bir süreç. Paydaşların olası kısa vadeli bakış açıları bir darboğaz yaratabilir.	Yenilenebilir enerji tüketiminin teşvik edilmesi.
Yenilenebilir enerji regülasyonlarının gelişimi yakından izlenmelidir.	Etkin atık yönetimi ve çevre bilinci için davranışsal bir dönüşüm gerçekleştirebilmek.

Görüşme soruları ve masa başı araştırması doğrultusunda genel değerlendirme:

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Şekil 14. Mezitli Belediyesi görüşme notlarına dayalı genel değerlendirme²⁵

Görüşmeden vurgulanması gereken notlar / yorumlar / alıntılar:

- Mezitli Belediyesi, yenilenebilir enerjiye yaptığı vurgu ve kapasite geliştirme etkinlikleri ile diğer belediyelerden farklı odaklar üstünde de çalışmaktadır. Örneğin Soli Güneş Festivali, ildeki büyük etkinliklerden birisidir ve yenilenebilir enerji kaynaklarının yaygınlaştırılması hakkında farkındalık arttırmayı amaç edinmiştir. Bu festival aynı zamanda pek çok paydaşın ortak çalışma imkanınıdır.
- Belediye sınırlarında iklim değişikliğine daha dayanıklı türlerin ekilmesi, yaygınlaştırılması çalışmaları yürütülmektedir. Belediye sınırlarında kalan alanın aşırı yağış durumlarında görece daha çok etkilendiği durumlar olmuştur. Bu bağlamda risklerin daha derinlemesine araştırılması gerekmektedir.
- Bisiklet paylaşım mekanizmaları sayesinde sürdürülebilir ulaşım modelleri teşvik edilmektedir.
- Mezitli Belediyesi'nin Türkiye'de bir ilk olarak hayata geçirdiğini ifade ettiği güneş parkta 7.5 dönümlük alanda gençlere ve halka güneş enerjisi başta olmak üzere yenilenebilir enerji kaynakları konusunda da eğitici bilgiler verilmektedir. Bunun yanında enerji verimliliği ve

²⁵ Mavi çizgi: kurum değerlendirmesi, Turuncu çizgi: Paydaş görüşmelerindeki genel ortalama

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

tasarrufu farkındalığı çalışmaları yürütülecek. Komplekste ayrıca enerji üreten ocuk oyun parkı, kadın üreticiler için sebze-meyve kurutma, salça çıkarma, meyve suyu çıkarma istasyonu ve enerji kulesi de yer alacağı vurgulanmaktadır.

- Mezitli Belediyesi, diğer paydaşlarla geliştirdiği işbirlikleri ve yenilenebilir enerji odaklı çalışmalar üzerinden diğer belediyelerin atık yönetimine yaptđı vurguyu enerji alanına da yayabilmiş olması itibariyle farklı bir deneyim birikimi geliştirebilmiştir.

2.5.14 Toroslar Belediyesi

Görüşmede en çok gündeme gelen ilk 3 kavram (ncelik sırasında)	MBB ile en çok işbirliği potansiyeli görülen alan (ncelik sırasında)
Kaynağında ayrıştırmak.	Atık yönetimi
Farkındalık ve kapasite geliştirme	Farkındalık ve kapasite geliştirme
Davranış değişikliği	Davranış değişikliği

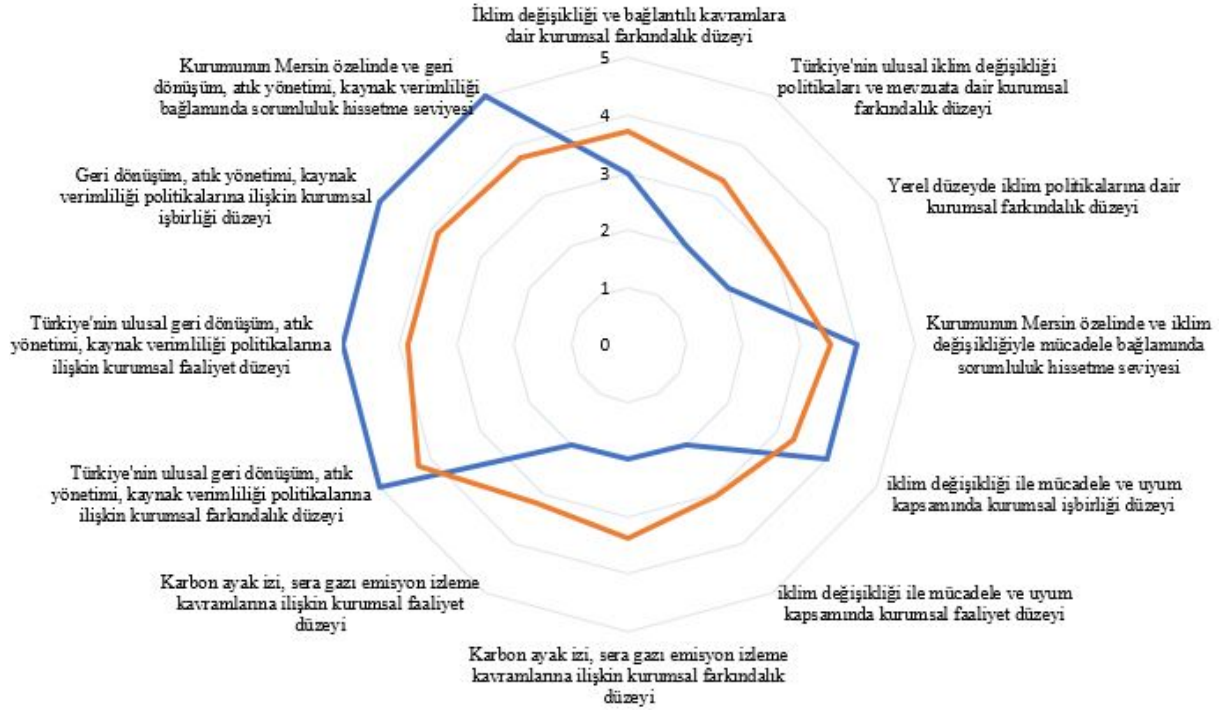
İşbirliği ve ilerleme önünde darboğaz olarak	Kurum için en öncelikli 3 mesele
---	---

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

görülen noktalar (öncelik sırasında)	(öncelik sırasında)
Göç baskısı atık yönetiminde etkinliği azaltılıyor. Bir darboğaz olarak görülmelidir.	Tüm belediye hizmetlerinin etkin ve kesintisiz şekilde sağlanması.
Davranış değişikliği sanıldan çok daha uzun zaman alan bir süreç. Paydaşların olası kısa vadeli bakış açıları bir darboğaz yaratabilir.	Etkin atık yönetimi ve çevre bilinci için davranışsal bir dönüşüm gerçekleştirebilmek. <u>Kaynağında ayrıştırımayı başarmak.</u>

Görüşme soruları ve masa başı araştırması doğrultusunda genel değerlendirme:

Şekil 15. Toroslar Belediyesi görüşme notlarına dayalı genel değerlendirme²⁶

Görüşmeden vurgulanması gereken notlar / yorumlar / alıntılar:

- Toroslar Belediyesi görüşmelerde atık yönetiminde özellikle davranışsal değişiklik sağlamanın zorluğuna dikkat çekmiştir. Buna ilişkin çok farklı tedbirler denendiği ve farklı sonuçlar alındığı vurgulanmıştır. Kaynağında ayrıştırma konusunda ilerlemelerin kısıtlı olduğuna vurgu yapılmıştır. Belediye, bu bağlamda yeni projelere ve kapasite geliştirme tedbirlerine ihtiyacı vurgulamıştır.

²⁶ Mavi çizgi: kurum değerlendirmesi, Turuncu çizgi: Paydaş görüşmelerindeki genel ortalama

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

- Toroslar Belediyesi atık konusunda ağrrlıkla eğilmekle beraber iklim değişikliği bağlamındaki projelerde işbirliği içine girerek yereldeki etkilerin anlaşılmasına destek olmayı amaçlamaktadır. Örneğin, iklim değişikliğinin tarıma etkilerinin azaltılmasına yönelik yeni bir AB projesinin (İklim Değişikliğinin Sürdürülebilir Tarımsal Biyolojik eşitlilik Yönetimi ile İklim Değişikliği Etkilerinin Azaltılması Projesi) ortağı olan belediye, Mersin Ziraat Odası, Mersin niversitesi ve Selanik Organik Tarım reticiler Birliği ile ortak çalışma içindedir. Proje bağlamında Toroslar ilçesindeki ilköğretim öğrencilerine, çiftçilere ve hayvan yetiştiricilerine yönelik eğitimler planlanmıştır.
- Vatandaşlara daha farklı açılardan da atık ve geri dönüşüm farkındalığı kazandırmaya çalışan belediye, Toroslar Belediyesi Teknik ve Mesleki Eğitim Kursları bünyesinde açtığı ‘Cam Füzyon’ kursunda atık camlara yeniden fonksiyon kazandırılmasını ve farkındalık oluşturulmasını hedeflemektedir.
- Toroslar Belediyesi bunların yanı sıra vahşi depolamayla depolanan çöpleri gübreye dönüştürerek, parklar ve yeşil alanlarda kullanmakta olduğunu belirtmiştir.
- Katı Atıkta Geri Dönüşüm modelinden sağlanan gelirin bölgedeki sokak çocukları yararına kullanılması amacını taşıyan belediyenin bu anlayışı, çevresel tedbirlerin aynı zamanda sosyo-ekonomik faydaları olabileceğine iyi örnek teşkil etmektedir.
- Toroslar Belediyesi, iklim değişikliğine daha dayanıklı bir kent için mutlaka altyapı çalışmalarının kuvvetlendirilmesi gerektiğini vurgulamıştır.
- Belediye g sorununun altyapı ve hizmetler üzerindeki baskısının belirgin Şekilde arttığını ifade etmiş; bunun etkin atık yönetimi önünde bir darboğaz oluşturduğunu ifade etmiştir.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

2.5.15. Akdeniz Belediyesi

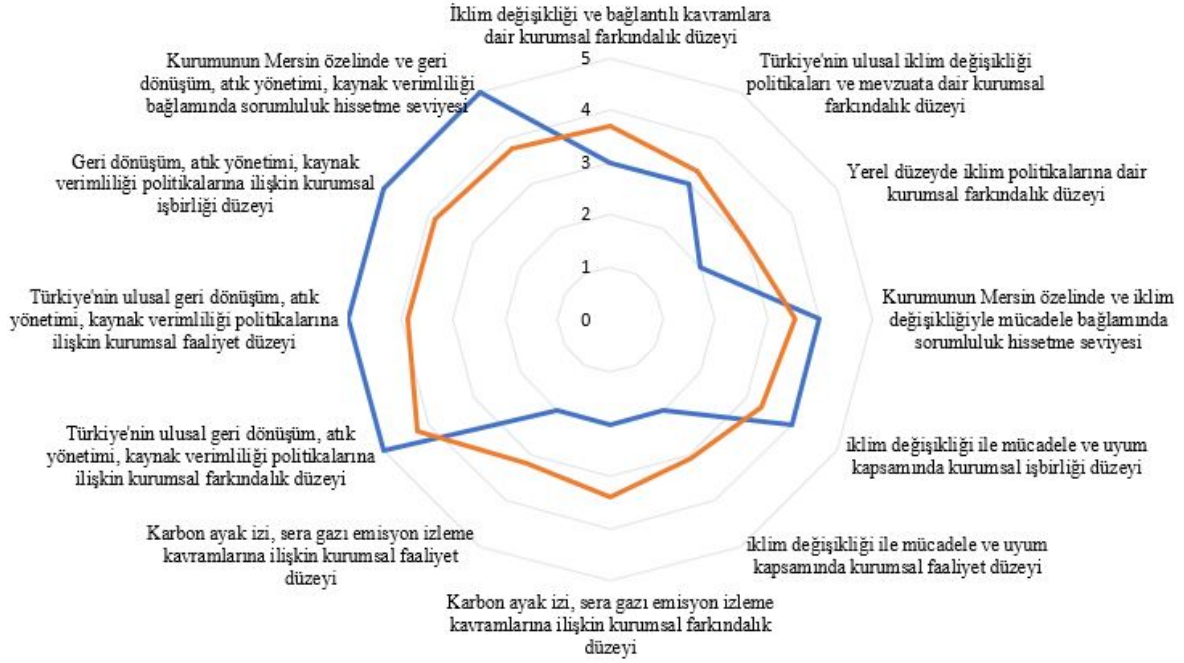
Görüşmede en çok gündeme gelen ilk 3 kavram (öncelik sırasında)	MBB ile en çok işbirliği potansiyeli görülen alan (öncelik sırasında)
Atık yönetimi	Atık yönetimi
Farkındalık ve kapasite geliştirme	Farkındalık ve kapasite geliştirme
Davranış değişikliği	Davranış değişikliği

İşbirliği ve ilerleme önünde darboğaz olarak görülen noktalar (öncelik sırasında)	Kurum için en öncelikli 3 mesele (öncelik sırasında)
Göç baskısı atık yönetiminde etkinliği azaltılıyor. Bir darboğaz olarak görülmelidir.	Tüm belediye hizmetlerinin etkin ve kesintisiz şekilde sağlanması.
Davranış değişikliği sanılandan çok daha uzun zaman alan bir süreç. Paydaşların olası kısa vadeli bakış açıları bir darboğaz yaratabilir.	Daha az kirli birincil enerji tüketiminin teşvik edilmesi.
Özel sektörün daha fazla sorumluluk almaktan kaçındığı düşünölmektedir. Bu bağlamda işbirliği önünde darboğazlar söz konusu olabilir.	Etkin atık yönetimi ve çevre bilinci için davranışsal bir dönüşüm gerçekleştirebilmek.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Görüşme soruları ve masa başı araştırması doğrultusunda genel değerlendirme:

Şekil 16. Akdeniz Belediyesi görüşme notlarına dayalı genel değerlendirme²⁷

Görüşmeden vurgulanması gereken notlar / yorumlar / alıntılar:

- Akdeniz Belediyesi 25 mahalleden oluşan ve 1994'ten beri faaliyet gösteren bir belediyedir. Odağında özellikle atık yönetimi konusu vardır.
- Akdeniz Belediyesi özellikle evsel atıkların bertaraf edilebilmesi için Katı Atık Karakterizasyon çalışmaları gerçekleştirerek atık verisini güncellemeye odaklanmıştır. 2017 yılında Akdeniz Belediyesi Çevre Kontrol ve Koruma Müdürlüğü tarafından gerçekleştirilen bu çalışmada Mersin gelir seviyesi yüksek, orta, düşük olan bölgelerinden katı atıklar alınmıştır. Katı atık karakterizasyonu mevsime, iklime, sosyo-ekonomik duruma, tüketim alışkanlıklarına göre değişiklik göstermekte olduğundan bu çalışmalar mevsimsel şekilde tekrarlanmaktadır.
- Akdeniz Belediyesi, kendisine bağlı çalışan çöp toplama işçilerini 2015 yılında kapasite geliştirme etkinlikleri ile eğitmiştir. Bu eğitimler sonunda sertifikalı temizlik işçisi olan çalışanlar geri kazanılabilir atıklarının toplanması konusunda da özel eğitim alma fırsatı bulmuşlardır. Akdeniz Belediyesi Temizlik İşleri Müdürlüğü, bünyesinde görev yapan 330 personele geri kazanılabilir atıklarla ilgili eğitim vermek yoluyla ambalaj atıklarının ekonomiye daha etkin biçimde kazandırılmasını hedeflemiştir.

²⁷ Mavi çizgi: kurum değerlendirmesi, Turuncu çizgi: Paydaş görüşmelerindeki genel ortalama

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

- Akdeniz Belediyesi, atık yönetimine ilişkin yeni uygulamaları desteklemektedir. Bu uygulamalarından bir tanesi de ilçe sınırlarındaki çöp konteynırlarının atık toplama istasyonları sayesinde yeraltına alınmasıdır. Akdeniz sınırları içindeki birçok mahallede sistemin uygun alanlara yerleştirilmiş olması ilçede daha sağlıklı bir yaşam alanı ve temiz çevre anlamına gelmektedir.
- Akdeniz Belediyesi tarafından temiz ve sağlıklı bir kent çalışmaları kapsamında başlatılan yeni ve inovatif bir başka uygulama ise çöp taksi uygulamasıdır. Çevre Koruma ve Kontrol Müdürlüğü filosuna katılan 2 yeni araçla ilçede yaşayan her vatandaş ihtiyaç duyduğu taktirde taksi gibi çağırıp çöpünü dökabilmektedir.
- Akdeniz Belediyesi, Mersin Büyükşehir Belediyesi ve özel sektörle özellikle atık yönetimi konusunda daha etkin çalışılabileceğini düşünmektedir.
- Akdeniz Belediyesi, özellikle sellerden en çok etkilenen ilçe belediyeleri arasındadır. Bu bağlamda iklim risklerinden etkilenebilirlik ve bağlantılı çalışmalarda öncelikli paydaş veya pilot uygulama için öncelikli bölge olarak görölmesinde fayda vardır.

2.5.16. ODTÜ Deniz Bilimleri Enstitüsü

Görüşmede en çok gündeme gelen ilk 3 kavram (öncelik sırasında)	MBB ile en çok işbirliği potansiyeli görülen alan (öncelik sırasında)
Ekosistemler	İklim değişikliğinin Mersin iline ve ekosistemlere etkilerinin araştırılması bağlamında bilimsel araştırma işbirliği yapılması faydalı olacaktır.
Mavi Büyüme	Mavi büyüme ekseninde şehirdeki diğer paydaşları da dahil ederek ortak çalışmalar yürütmek
Çevre eğitimi	Kapasite geliştirme bağlamındaki halihazırda devam eden çalışmaların ve işbirlikleri katma değer sağlamaktadır.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

İşbirliği ve ilerleme önünde darboğaz olarak görülen noktalar (öncelik sırasında)	Kurum için en öncelikli 3 mesele (öncelik sırasında)
Bilimsel çalışmalara ve enstitü faaliyetlerine kaynak yaratabilmek günümüz koşullarında görece daha zor hale gelmiştir.	Mavi büyüme odaklı araştırmalar ve işbirlikleri.
Lojistik açıdan enstitünün uzaklığı ve erişilebilirliğinin kısıtlı olması zaman zaman darboğaz teşkil edebilmektedir.	İklim değişikliğinin ekosistemlere etkisinin daha iyi anlaşılması.
	Bilimsel çalışmalara kaynak sağlayabilmek, sürdürülebilir kılabilmek.

Görüşme soruları ve masa başı araştırması doğrultusunda genel değerlendirme:

Şekil 17. ODTÜ Deniz Bilimleri Enstitüsü görüşme notlarına dayalı genel değerlendirme²⁸

Görüşmeden vurgulanması gereken notlar / yorumlar / alıntılar:

²⁸ Mavi çizgi: kurum değerlendirmesi, Turuncu çizgi: Paydaş görüşmelerindeki genel ortalama

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

- Denizlerde çevresel korumanın geliştirilmesine ilişkin gençlerde farkındalık sağlamak amacıyla ODTÜ Deniz Bilimleri Enstitüsü'nün düzenlediği "Denizimi Tanıyorum ve Koruyorum" projesi sürekliliği olan ve kapasite geliştirmeye çok katkı sunmuş bir proje örneğidir. Yerleşkede yürütölen proje kapsamında proje süresince her gün 20 öğrenci uygulamalı olarak deniz ve çevre eğitimi almaktadır. Proje aynı zamanda Mersin Üniversitesi ve Mersin İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nün de ortaklığı ile TÜBİTAK Bilim ve Toplum Projeleri kapsamında desteklenmektedir. Bu bakımdan paydaşlar arasında işbirliğine çok iyi bir örnek teşkil etmektedir.
- Proje, geliştirilmiş yeni programı ile TÜBİTAK tarafından yeniden desteklenmeye uygun bulunmuştur. ODTÜ Deniz Bilimleri Enstitüsü, Mersin Üniversitesi ve Mersin Milli Eğitim Müdürlüğü işbirliğine ile Mersin Çocuk Üniversitesi kapsamında gerçekleştirilen projede koruma altındaki türler hakkında farkındalık oluşturmak amacıyla Mersin'deki bir AVM'de "Mersin Çocuk Üniversitesi; Deniz Bilimleri Şenliğine" gerçekleştirilerek bir ilke imza atılmıştır. Kapasite geliştirme etkinliklerine dair farklı bir örnek olarak bu etkinlik göz önünde bulundurulabilir.
- ODTÜ Deniz Bilimleri Enstitüsü deniz ekosistemleri ve iklim araştırmaları ekseninde bilimsel çalışmalar yürütmektedir. Türkiye'de ilk kez açık denizde oşinografik ve meteorolojik verileri gerçek zamanlı ölçebilecek kabiliyete sahip bir şamandıra Mersin Körfezi'ne bırakılmıştır. Kalkınma Bakanlığı tarafından desteklenen Deniz Ekosistem ve İklim Araştırmaları Merkezi (DEKOSİM) projesi kapsamında yerleştirilen açık deniz oşinografik gözlem şamandırasının amacı deniz ve atmosferden sürekli veri toplanıp, iklim ve buna bağlı olarak deniz ekosistemindeki değişimlerin takip edilmesidir.
- ODTÜ Deniz Bilimleri Enstitüsü "Mavi Büyüme"²⁹ kavramını benimsemiş ve bu ekseninde çalışmalar gerçekleştirmektedir. Bu kapsamda ODTÜ Deniz Bilimleri Enstitüsü'nde kurulan MAVİ MERKEZ çatısı altında sürdürülebilir deniz ekonomisini geliştirmek için ekosistem-tabanlı stratejilerin geliştirilmesi hedeflenmektedir.
- ODTÜ Deniz Bilimleri Enstitüsü kadrosu bakımından iklim değişikliğine ve deniz ekosistemleri üzerine dünya çapında araştırmalar yapabilen bir kurum olma niteliğini taşımaktadır. Örneğin, Enstitü Müdür Yardımcısı Yrd. Doç. Dr. Mustafa Yücel, yakın geçmişte ABD'li bilim ekibiyle bir ay süren derin deniz araştırmalarına katılmış ve denizlerin fonksiyonunu doğru

²⁹ <http://ims.metu.edu.tr/slayt/mavi-buyume-odtuden-turkiyeye-yayilacak>

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

sürdürmesinde rol oynayan ve iklim değişikliği ile farklılaşan karbondioksit emilimi konusunu araştırmıştır³⁰.

- Araştırmacılar deniz türlerinin sıcaklık değişimlerinden etkilenebilirliğini de araştırmaktadır.

2.5.17. Mersin Serbest Bölge A.Ş. (MESBAŞ)

Görüşmede en çok gündeme gelen ilk 3 kavram (öncelik sırasında)	MBB ile en çok işbirliği potansiyeli görülen alan (öncelik sırasında)
Atık Bertarafı	Atık bertarafı ve atık yönetimi konusunda farkındalık çalışmalarını bağlamında belediye ile ortak çalışmalar yapılabilir.
Hizmet Sürekliliği	
Atık Yönetimi	

³⁰ <http://www.hurriyet.com.tr/egitim/iklim-degisikligini-derinlerde-arastiriyor-40458078>

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

İşbirliği ve ilerleme önünde darboğaz olarak görülen noktalar (öncelik sırasında)	Kurum için en öncelikli 3 mesele (öncelik sırasında)
Serbest bölgenin özel statüsünden dolayı giriş-çıkışlar başlı başına bir dar boğaz. Örneğin, atık yönetimi özelinde atıkların taşınması sıkıntılı olmaktadır.	Yatırım alanlarının etkin şekilde değerlendirilmesi.
Enerji verimliliği ve emisyonlar bağlamında, anketler sonucunda içeride doğalgaz tercih edilmiyor oluş bir darboğaz oluşturabilir.	Yatırım alanlarında sağlanan hizmetlerin kesintisiz devamlılığı.
Çıkan atıkların kalitesini ve neminin büyük sanayi tesisleri tarafından tercih edilmeyecek derece olması bir da boğaz yaratmaktadır.	Yatırım alanlarının atıl kalmaması.

Görüşme soruları ve masa başı araştırması doğrultusunda genel değerlendirme:

Şekil 18. MESBAŞ görüşme notlarına dayalı genel değerlendirme³¹

Görüşmeden vurgulanması gereken notlar / yorumlar / alıntılar:

³¹ Mavi çizgi: kurum değerlendirmesi, Turuncu çizgi: Paydaş görüşmelerindeki genel ortalama

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

- MESBAŞ, 1986 yılında Mersin Serbest Bölgesi'ni işletmek amacı ile kurulmuş bir anonim şirkettir. Mersin Serbest Bölgesi'nin işletilmesi 06.08.1986 tarih 10877 sayılı ve 31.10.2016 tarih 2016/9458 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı gereği MESBAŞ'a verilmiştir. Bu kararlara istinaden Mersin Serbest Bölgesi'nde tüm hizmetlerin verilmesi MESBAŞ'ın yükümlülüğüne bırakılmıştır.
- Ana başlıklar itibarıyla MESBAŞ'ın görevleri şu şekilde özetlenebilir:
 - Yatırım yapılacak açık alanların kira sözleşmelerinin düzenlenmesi ve akdedilmesi,
 - Açık alan kira bedellerinin tahsil edilerek Özel Hesaba aktarılması,
 - Yatırım alanlarının kullanıcı firmalara teslimi ve aplikasyonu,
 - Yatırımcı firmalara zemin etüdü jeo-teknik raporlarının verilmesi,
 - Gerek yatırım ve gerekse ticari safhada elektrik enerjisi ve su temini,
 - Genel limancılık hizmetlerinin yapılması,
 - Depo kiralama, tahmil, tahliye hizmetlerinin verilmesi,
 - Tartı vb hizmetlerinin verilmesi
 - Açık stok sahası kiralama hizmeti,
 - Sosyal tesis, kafeterya ve büfe işletmeciliği,
 - Umumi yeşil alanların oluşturulması,
 - Bölge altyapısının yenilenmesi, bakım ve onarımı,
 - Kullanıcı firmalar tarafından talep edilebilecek diğer hizmetler.
- Serbest Bölge'de 2016 yılında Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından yapılan denetimlerde bazı atıkların uygun olmayan şekillerde yol kenarlarında depolandığı görülmüş ve ilgili uyarılar yapılmıştır. MESBAŞ'ın da bu doğrultuda kendi kullanıcılarına yönelik uyarıları³² sonuç vermiştir. Bu uyarıların tekrarlanıyor olması yaklaşımların daha sistematik olması gerektiğinin göstergesi olabilir. Bu örnekten hareketle paydaşlar arasındaki denetim, iletişim ve işbirliği seviyelerinin atık yönetimi konusunda ilerleme kaydedilmesi için önem taşıdığı söylenebilir.
- MESBAŞ'ın iklim değişikliği bağlantılı risklere dayanıklılığının yenilenmekte olan altyapısı sebebiyle oldukça iyi durumda olduğu belirtilmiştir. Son yıllardaki aşırı hava olaylarında herhangi bir aksama yaşanmadığı belirtilmektedir.
- Son 3 yıldaki ticaret hacmi yılda ortalama 2.5 milyar dolar civarında olan MESBAŞ'ın bu hacminin %64'ünü sanayi, geri kalanını tarım ürünleri oluşturmaktadır. MESBAŞ'ın

³² <https://www.mesbas.com.tr/upload/SERBEST-BOLGEDE-ATIKLARIN-AYRI-TOPLANMASINA-AT-DUYURU-895931.pdf>

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

operasyonlarının iklim değişikliğinden etkilenebilirliğinin bu açıdan bakıldığında daha iyi araştırılması gereken bir konu olduğu ortaya çıkacaktır.

- Tekil iyi örnekler olsa da, MESBAŞ üyelerinin ilgili konularda kapasitelerinin geliştirilmesi elzemdir.

2.5.18. Akdeniz İhracatçıları Birliği (AKİB)

Görüşmede en çok gündeme gelen ilk 3 kavram (öncelik sırasında)	MBB ile en çok işbirliği potansiyeli görülen alan (öncelik sırasında)
İhracatın sürdürülebilirliği	MBB ve AKİB diğer paydaşlarla işbirliği içerisinde kapasite geliştirme faaliyetleri yürütebilir. AKİB'in kendi bünyesindeki eğitim pratikleri üzerinden ilerlenmesi mümkündür.
Dış ticaret	Her ne kadar odağında iklim değişikliği olmasa da AKİB üye birliklerinin sektörleri iklim değişikliğinin etkilerine en açık sektörler arasındadır. Bu durum, işbirliği yapmak için somut nedenler ve fırsatlar sağlamaktadır.
Örgütlenme ve İşbirliği	AKİB'teki sektörel birikim ve uzmanlık iklim değişikliğinin bölgedeki ekonomik etkilerinin araştırılabilmesi bağlamında disiplinlerarası çalışmalara oldukça belirgin katma değer sağlayabilir.

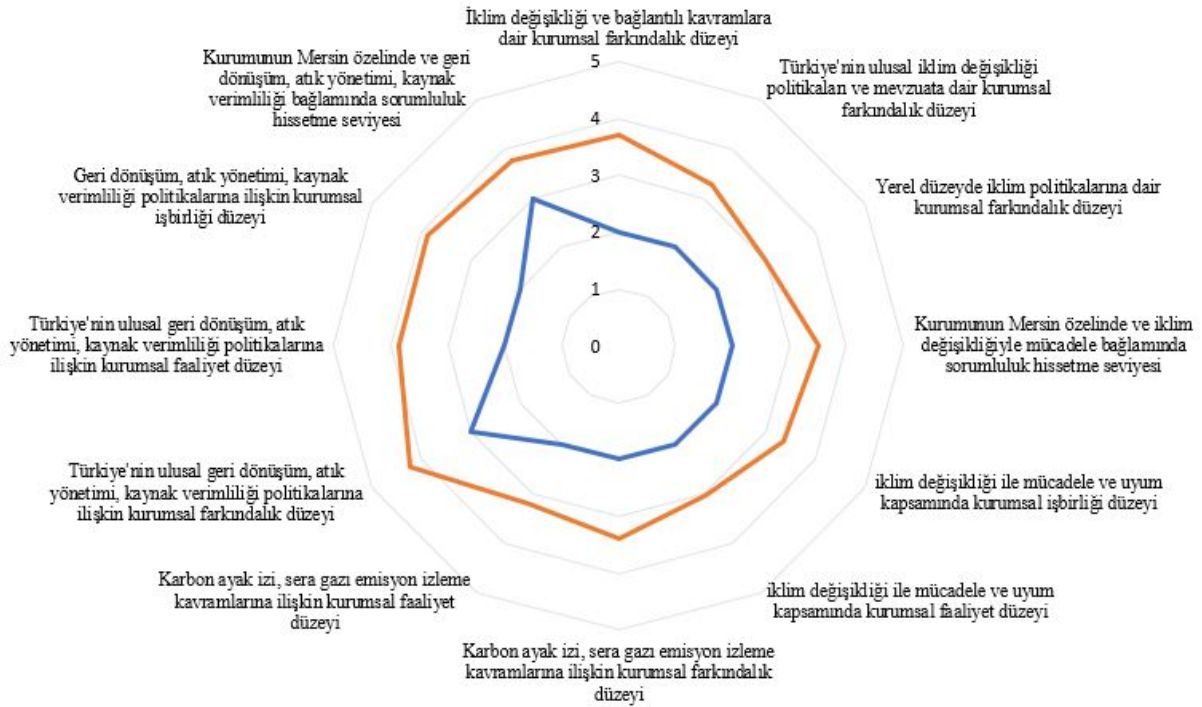
İşbirliği ve ilerleme önünde darboğaz olarak görülen noktalar (öncelik sırasında)	Kurum için en öncelikli 3 mesele (öncelik sırasında)
İklim değişikliği, atık yönetimi ve enerji verimliliği AKİB'in odağında doğrudan yer almamakta olup, AKİB'in kurumsal öncelikleri işbirliği önünde darboğaz olarak algılanabilir.	Üyelerini örgütlendirme ve işbirliğini geliştirerek ihracatı arttırmak.
AKİB'in koordinatör rolü üyelerin kapasite geliştirme etkinliklerine katılımını arttırmada	Dış ticareti geliştirmek ve bölgenin katkısını arttırmak.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

yetersiz kalabilir. Üyelere sağlanacak katma değer somut şekilde belirlenmesi faydalı olacaktır.	
	Üyeleri arasındaki mesleki dayanışmayı sağlamak.

Görüşme soruları ve masa başı araştırması doğrultusunda genel değerlendirme:

Şekil 19. AKİB görüşme notlarına dayalı genel değerlendirme³³

Görüşmeden vurgulanması gereken notlar / yorumlar / alıntılar:

- Türkiye'deki ihracatçı örgütlenmeleri 1940 yılında tek bir statü altında birleşmiştir. Aynı yıl temeli atılan Akdeniz İhracatçı Birliklerinin çatısı altında günümüzde 8 ayrı İhracatçı Birliği bulunmaktadır. Ana görevleri, ihracatçıları örgütlemek ve işbirliğini geliştirmek suretiyle ihracatı artırarak ekonomik gelişmeye katkıda bulunmak; ve dış ticaretin ülke menfaatine uygun olarak gelişmesini sağlamak olarak özetlenebilir.
- Bunlar: Akdeniz Yaş Meyve Sebze İhracatçıları Birliği, Akdeniz Tekstil ve Hammaddeleri İhracatçıları Birliği, Akdeniz Su Ürünleri Ve Hayvansal Mamuller İhracatçıları Birliği,

³³ Mavi çizgi: kurum değerlendirmesi, Turuncu çizgi: Paydaş görüşmelerindeki genel ortalama

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Akdeniz Mobilya, Kâğıt ve Orman Ürünleri İhracatçıları Birliği, Akdeniz Kimyevi Maddeler ve Mamulleri İhracatçıları Birliği, Akdeniz Hububat Bakliyat Yağlı Tohumlar ve Mamulleri İhracatçıları Birliği ve Akdeniz Hazır Giyim ve Konfeksiyon İhracatçıları Birliği'dir.

- AKİB üyeleri Türkiye için kritik birliklerden oluşmaktadır. Yaratılan kümülatif katma değere bazı örnekler verilecek olursa³⁴:
 - *Akdeniz Hazır Giyim ve Konfeksiyon İhracatçıları Birliği*, 2017 yılında Türkiye sektör ihracatına kattığı 373 Milyon Dolar katkı sağlamış ve sektör ihracatından %2,19 pay almıştır. *Akdeniz Hububat Bakliyat Yağlı Tohumlar ve Mamulleri İhracatçıları Birliği*, sektör olarak 2017 yılında 1 milyar dolarlık bir performans göstermiştir. Sektörümüz 2017 yılı rakamlarıyla ülke ihracatımızın %4'ünü oluşturmaktadır. 2017 yılında 16 milyar dolar olarak gerçekleşen Türkiye kimya sektörü ihracatından %23 pay alan *Akdeniz Kimyevi Maddeler ve Mamulleri İhracatçıları Birliği* ihracatı, 3,7 milyar dolar olarak kaydedilmiştir. *Akdeniz Mobilya, Kâğıt ve Orman Ürünleri İhracatçıları Birliği*'nin ana sektörlerinde Türkiye geneli 2017 yılı ihracatı %6,8 oranında artış gösterirken, birlik %8 oranında artış ile 543 milyon dolar ihracat gerçekleştirilmiştir. Türkiye sektör ihracatında %14 paya sahip olan birliğin ihracatında %58 pay ile Mobilyalar sektörü en önemli alt sektördür. *Akdeniz Su Ürünleri ve Hayvansal Mamuller İhracatçı Birliği* 2017 yılında yaklaşık 324 milyon dolarlık ihracat gerçekleştirirken, 2,26 milyar dolar olan Türkiye su ürünleri ve hayvansal mamulleri ihracatına %14,3 pay ile katkı sağlamıştır. 2016 yılı ihracat verileri incelendiğinde *Akdeniz Tekstil ve Hammaddeleri İhracatçıları Birliği*'nin 1 Milyar Dolara yaklaşan ihracatı ile Türkiye tekstil ve hammaddeleri sektör ihracatından aldığı pay yaklaşık %10'dur. Türkiye, dünya narenciye üretiminin %2,7'sini gerçekleştirmektedir ve yıllık narenciye üretiminin üçte birini ihraç etmektedir. Bu bakımdan Türkiye, dünyada miktar bazında en çok narenciye ihracatı yapan ikinci ülke konumundadır. *Akdeniz Yaş Meyve Sebze İhracatçıları Birliği* toplam Türkiye narenciye ihracatının %70'ini ve yaş meyve sebze ihracatının yaklaşık %50'sini tek başına gerçekleştirmektedir.
- AKİB üyelerine ilişkin bu kritik veri, iklim değişikliğinin tehdidi altındaki Akdeniz Bölgesinde risk altındaki ekonomik ve sosyal faydanın boyutunu gözler önüne sermektedir. Buna rağmen AKİB bünyesinde bu konu ve bağlantılı konulara ilişkin farkındalık oldukça sınırlıdır. Zaman zaman gündeme gelen bu ve bağlantılı konular^{35,36} sistematik şekilde AKİB bünyesinde yer

³⁴ www.akib.org.tr

³⁵ <http://www.hurriyet.com.tr/gundem/narenciye-sektorunu-iklim-vurdu-7185477>

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

bulmamaktadır. Bu nedenle AKİB bünyesinde daha sistematik biçimde kapasite ve farkındalık geliştirmek kritik öneme sahiptir.

2.5.19. Devlet Su İşleri (DSİ) Mersin Şube (6. Bölge)

Görüşmede en çok gündeme gelen ilk 3 kavram (öncelik sırasında)	MBB ile en çok işbirliği potansiyeli görülen alan (öncelik sırasında)
Su yönetimi	İklim bağlantılı risklerin hidrolojik parametreleri nasıl etkileyebileceği konusunda birlikte çalışmalar.
Havza yönetimi	Su yönetimi ve verimliliğine ilişkin sektörel su bütçeleri üzerine çalışmalar.
İklim değişikliği	Tarımsal atıkların ve ambalaj atıklarının su kanallarına atılmaması yönünde farkındalık çalışmalarında ortak faaliyetler.

³⁶ <http://www.akib.org.tr/tr/akib-gundem-akdeniz-ihracatci-birlikleri-duzenledigi-seminerle-enerji-israfina-durdedi.html>

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

İşbirliği ve ilerleme önünde darboğaz olarak görülen noktalar (öncelik sırasında)	Kurum için en öncelikli 3 mesele (öncelik sırasında)
Türkiye'nin en köklü kurumlarından olan DSİ belirli bir çalışma disiplini dışında daha esnek olan işbirliklerinde görece ağır hareket edebilir.	Su kaynaklarının etkin yönetimi
Teknik uzmanlık kapasitesinin ağırlığı halka yönelik farkındalık faaliyetlerinde çok ileri düzey kalabilir.	Su ve ilgili toprak kaynaklarının çevre duyarlılığı ve sürdürülebilirlik esasları dahilinde geliştirilmesi.

Görüşme soruları ve masa başı araştırması doğrultusunda genel değerlendirme:

Şekil 20. DSİ Mersin Şube görüşme notlarına dayalı genel değerlendirme³⁷

Görüşmeden vurgulanması gereken notlar / yorumlar / alıntılar:

- Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü, Türkiye'nin su kaynaklarını bilim ve tekniğe uygun olarak, faydalananların kullanımına sunmak ve suyun zararlarından korunmak amacıyla, su ve ilgili

³⁷ Mavi çizgi: kurum değerlendirmesi, Turuncu çizgi: Paydaş görüşmelerindeki genel ortalama

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

toprak kaynaklarımızın çevre duyarlılığı ve sürdürülebilirlik esasları dahilinde geliştirilmesini sağlamakla yükümlüdür.

- Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü, Türkiye'nin bütün su kaynaklarının plânlanması, yönetimi, geliştirilmesi ve işletilmesinden sorumlu, Merkezi Yönetim Bütçesine tabii özel bütçeli yatırımcı bir kuruluştur.
- DSİ 6. Bölge Müdürlüğü ise Akdeniz Bölgesi'nde yer alır ve Mersin ilini de kapsar.
- DSİ, su kaynaklarının havza bazında akılcı ve bilimsel yöntemlerle yönetilmesini sağlayan bir kuruluş olarak Mersin ilinde iklim değişikliği bağlamında olası risklere ilişkin bilgi birikimi ve uzmanlık kapasitesi olan bir yapıdır³⁸.
- Hem afet risklerini azaltmak için gereken su yapılarının planlanıp inşa edilmesi, hem de hidrolojik parametrelerin izlenmesi bakımından bilgi ve veri üreten, paylaşan konumda olan bir kurum olan DSİ, ildeki paydaşlar açısından kilit bir paydaştır.

³⁸ DSİ Genel Müdürlüğü'nün ve 6. Bölge'de yürütölen DSİ projelerine bu metinde yer verilmemiş olup ilgili bilgilere <http://www.dsi.gov.tr/> adresinden ulaşılabilmektedir.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

2.5.20. Mersin Ticaret ve Sanayi Odası (MTSO)

Görüşmede en çok gündeme gelen ilk 3 kavram (öncelik sırasında)	MBB ile en çok işbirliği potansiyeli görülen alan (öncelik sırasında)
Atık bertaraf	Zirai atıkların bertarafı konusunda farkındalık çalışmaları yürütülebilir. Çevre Çalışma Grubu ile ortak farkındalık çalışmaları sektörel üyelere etkin şekilde ulaştırılmasının yolu olabilir.
İklim değişikliğinin yereldeki etkileri / riskleri	MBB'nin diğer paydaşlarla beraber (örneğin üniversiteler) MTSO ile işbirliğinde sektörel etkilenebilirlik üzerine çalışması katma değer ve farkındalık sağlayabilir.
Karbon Ayak İzi	MTSO'nun karbon ayak izinin belirlenmesi stratejik bir öncelik olduğundan MBB bu bağlamdaki deneyimleri ile MTSO ile işbirliğinde proje yürütebilir.

İşbirliği ve ilerleme önünde darboğaz olarak

Kurum için en öncelikli 3 mesele

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

görülen noktalar (öncelik sırasında)	(öncelik sırasında)
Üye sayısı ve çeşitliliği kurumun tüm ihtiyaçlara yanıt verebilme kapasitesini zorlayabilir ve diğer işbirliklerine görece az kaynak/zaman ayrılmasına sebep olabilir.	Bölgenin ekonomik ve sosyal kalkınmasına üyeleri aracılığı ile katkı sağlamak.
Sanayiciler arasında çevre konusundaki farkındalığın halen çok yüksek düzeyde olmaması işbirliği önündeki bir darboğaz olabilir.	Üyelerine yetkileri doğrultusundaki hizmetleri etkin şekilde sağlamak, sorunlara çözümler üretmek.
	Bölgede ve üyelerinde sosyal sorumluluk anlayışının somutlaştırılması stratejik önceliklidir.

Görüşme soruları ve masa başı araştırması doğrultusunda genel değerlendirme:

Şekil 21. MTSO görüşme notlarına dayalı genel değerlendirme³⁹

Görüşmeden vurgulanması gereken notlar / yorumlar / alıntılar:

³⁹ Mavi çizgi: kurum değerlendirmesi, Turuncu çizgi: Paydaş görüşmelerindeki genel ortalama

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

- MTSO, yelerine sağladığı eğitimler arasında iklim değişikliği ile mücadeleye ilişkin konulara yer vermiştir. Örneğin, 2016 yılında Sera Gazı Emisyonlarının İzlenmesi ve Raporlanması hakkında tebliğ kapsamında düzenlenen Kurumsal Karbon Ayak izi Hesaplama ve Raporlama Eğitimi üyelere sağlanan kapasite geliştirme fırsatlarından birisi sayılabilir.
- MTSO, iklim değişikliğinin sektörel etkilerini masaya yatıran farkındalık etkinlikleri de düzenlemiştir. Gelecekteki iklim değişikliğinin boyutları, Türkiye'nin hangi bölgelerini nasıl etkileyeceği, tarımsal üretim gelecekte nasıl bir değişikliğe uğrayacağı ve alternatif tarımsal üretim doğru şekilde planlaması gibi konuların tartışıldığı, İklım Değişikliği ve Tarımsal retime Etkileri başlıklı konferans bu gibi etkinliklere bir örnektir.
- MTSO, son 10 yılda hayata geçirilen evre alışma Grubu üzerinden atık toplama kampanyaları da yrtmştir. Mersin'de düzenlenen Atık Pil Toplama Kampanyası, Mersin'in önde gelen sanayi kuruluşlarından ve görüşmeciler arasında bulunan imsa, Soda Sanayi A.ř.'nin de dahil olduğu yaklaşık 20 kurum ve kuruluş bir araya gelerek oluşturduğu evre alışma Grubu tarafından düzenlenmiştir.
- MTSO bünyesindeki evre alışma Grubu, temel olarak bölgedeki sanayicilerde atık yönetimi farkındalığını aşılamayı ve işbirliğini arttırmayı hedeflemektedir. Grubun odağında şu ana dek ambalaj atıkları, tehlikeli atıklar gibi katı atıklar mevcutken bu odak zamanla genişleyerek atık yönetimi, sürdürülebilirlik, iklim değişikliği gibi birbirlerini kesen ve fakat kritik öneme sahip konular etrafındaki aktivitelere yönelmiş durumdadır.
- MTSO, Mersin'deki özel sektör dışı paydaşlarla da işbirliği içerisindedir. Buna yakın zamanlı bir örnek (görüşme tarihinde fikir aşamasında olan ve fakat rapor yazıldığında AB İklım Haftası kapsamında TEMA ile işbirliğinde gerçekleştirilmiş olan) İklım için Ses Ver etkinliği olmuştur.
- MTSO'nun tüm bu faaliyetlerine rağmen gündeminin ana odağının iklim değişikliği, atık yönetimi ve enerji verimliliği olduğu söylenemez. Bu bağlamda daha fazla kapasiteye ve sistematik yaklaşımlara ihtiyaç duyulmaktadır. İşbirliği için fırsat penceresi olarak görülebilecek bu ihtiyaçla ilgili tüm paydaşların önerilerine açık olduğu belirten MTSO, erişilebilir ve sorumluluk hisseden bir paydaş profili çizmektedir.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

2.5.21. Mersin Uluslararası Limanı (MİP)

Görüşmede en çok gündeme gelen ilk 3 kavram (öncelik sırasında)	MBB ile en çok işbirliği potansiyeli görülen alan (öncelik sırasında)
Elektrifikasyon	Bölgeye bakan Akdeniz Belediyesi ile de işbirliği içerişinde atık yönetimi ve toz kirliliğini kontrol altına alma konularında işbirliği olasıdır.
Sürdürülebilirlik ve verimlilik	Mersin'in ve bölgenin ekonomisi için kritik bir altyapı olan Mersin limanının iklim değişikliğine dayanıklılığı üzerinde çoklu paydaşlarla çalışma yapmak olasıdır.
Yeşil Liman ve Emisyon İzleme	Mersin limanında devam eden sürdürülebilirlik ve çevre odaklı çalışmaların "iyi örnek" olarak farklı paydaşlara tanıtılması, farkındalık yaratılması mümkündür.

İşbirliği ve ilerleme önünde darboğaz olarak görülen noktalar (öncelik sırasında)	Kurum için en öncelikli 3 mesele (öncelik sırasında)
Liman sahasının özel niteliğinden ve güvenlikten dolayı dış paydaşlarla sahada proje yürütmek sıkıntılı olabilir.	Mersin Limanı'nın etkinliğinin ve kapasitesinin artırılması.
Özel sektör tarafından işletilen limanda çok paydaşla çalışmalar yürütmek çok daha etkin bir diyalog gerektirecektir.	Mersin Limanı'nın operasyonel verimliliğinin en ileri noktaya taşınması.
	Mümkün olan tüm teçhizatın / araçların orta ve uzun vadede elektrifikasyonu.

Görüşme soruları ve masa başı araştırması doğrultusunda genel değerlendirme:

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Şekil 22. MİP görüşme notlarına dayalı genel değerlendirme⁴⁰

Görüşmeden vurgulanması gereken notlar / yorumlar / alıntılar:

- Mersin Uluslararası Limanı (MIP) coğrafi konumu, kapasitesi, geniş hinterlandının yanı sıra yurtiçi ve yurtdışına olan çok modlu bağlantı kolaylığının sağladığı avantajlarla, yalnız Türkiye'nin değil aynı zamanda Doğu Akdeniz'in de lider limanlarından.
- MIP, çevre yönetimi bağlamında ilerici adımlar atmıştır. Bu adımlara örnek olarak endüstriyel vinçlerin elektrifikasyonu, verimli ekipmanların tercih edilmesi, güneş enerjisinden sıcak su temini, LED aydınlatmaların kullanımı, klimalar dahil enerji yoğun ekipmanların düzenli bakımının yapılarak verimliliğin sağlanması, temizliğin basınçlı sistemlerle su verimli şekilde gerçekleştirilmesi verilebilir.
- 2012 yılında limanın operasyon hızını arttırmak amacıyla 10 adet Kalmar marka E-RTG (elektrikli konteyner istifleme vinci) satın alınmıştır. E-RTG'lerin herbiri 42 ton kapasiteli olup, yatayda 6 sıra ve tır geçiş hattı, düşeyde 5 kat stok ve 1 kat aktarma özelliğine sahiptir. MIP'nin çevre koruma çalışmaları kapsamında tercih edilen, enerji verimliliği yüksek ve sıfır karbondioksit emisyonuyla çevre dostu olan E-RTG'ler, Cable Reel sistemiyle beslenmektedir⁴¹.

⁴⁰ Mavi çizgi: kurum değerlendirmesi, Turuncu çizgi: Paydaş görüşmelerindeki genel ortalama

⁴¹ <https://www.mersinport.com.tr/yatirimlar/detay/YATIRIMLAR/53/72/0>

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

- Emisyon izleme, yeşil liman sertifikasyonu vb. gibi iklim değişikliği ile mücadele bağlamında da adımlar atmış olan MIP, operasyonel verimliliğini sürekli olarak ileri taşıırken iklim bağlantılı risklerden etkilenebilirliğini azaltacak tedbirler almakta olduğunu paylaşmıştır. Risklere ilişkin ilgili projelere paydaş olarak katılım ve görüş sağlanmaktadır. Bunun yakın zamanlı bir örneği MIP'in Dünya Bankası ve Çukurova Kalkınma Ajansı tarafından finanse edilen Çukurova Kritik Altyapı Risk Değerlendirme Çalıştayı'na katılım göstermesidir.
- MIP, atık alım hizmeti sağlamaktadır. Verilen bilgilere göreLiman işletme sahası içerisinde bulunan Atık Kabul Tesisi'nde toplam 600 m³ kapasiteli dört adet sabit tank bulunmaktadır. Atık alım hizmeti kapsamında; gemilerin normal faaliyetleri sonucunda ortaya çıkan petrol ve petrol türevli atıklar (sintine suyu, slaç, atık yağ), zehirli sıvı madde atıkları (bitkisel yağ), pis sular, çöp atıkları ve yük artıkları alınmakta ve tesiste geçici olarak depolanmaktadır. Ayırıştırma ve arıtma işlemlerinden sonra Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından lisanslandırılmış geri kazanım/bertaraf tesislerine gönderilmektedir⁴².
- MIP, Ağustos 2018'de Tehlikeli Madde Rehberi yayımlamış, paydaşlarını sorumluluklar, prosedürler, operasyonel uygulamalar ve diğer ilgili kritik süreçlere dair detaylı şekilde bilgilendirmektedir⁴³.
- Mersin limanında Aralık 2016'da Mersin'de meydana gelen aşırı yağış ve sel felaketinde ekonomik faaliyetinde aksaklıklar meydana gelmiş olması gelecekteki iklim bağlantılı riskler açısından Mersin ve bölge ekonomisi için kritik öneme sahip bu paydaşla ortak çalışmalar geliştirilmesi için bir işaretçi sayılabilir.

⁴² <https://www.mersinport.com.tr/hakkimizda/detay/Cevre-Is-Sagliği-ve-Guvenligi-Politikamiz/19/24/0>

⁴³ https://www.mersinport.com.tr/pdf/Tehlikeli_Madde_Rehberi.pdf

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

2.5.22. Gerçekleştirilemeyen Görüşmelere İlişkin

Görüşme takvimi sürecinde bazı görüşmeler planlanmalarına rağmen gerçekleştirilememiştir. Bu görüşmeler ve yapılamama gerekçeleri dikkate şu şekilde sunulmaktadır:

- Meslek örgütleri bağlamında önemli bir paydaş olarak değerlendirilen **TMMOB** ile yapılacak görüşme, randevu veren kişinin acil bir toplantı sebebiyle İstanbul'a gitmesi gerektiği için gerçekleştirilememiştir; proje ekibi bu bilgiyi görüşme yerinde öğrenmiştir. TMMOB temsilcisi ve Mersin Büyükşehir Belediyesi proje ekibinin daha sonra görüşmesi kararlaştırılmıştır. Bu görüşmeyi takip etmenin ekip sorumluluğunda olması makul bulunmuştur.
- **Mersin Deniz Ticaret Odası** ile yapılması planlanan bir görüşme yakın geçmişte (iklim değişikliği) bağlamında gerçekleştirilen bir görüşmenin tekrarı olmaması açısından ve özellikle **Mersin Uluslararası Limanı (MIP)** ile yapılan görüşmede edinilen bilgiler yeterli bulunarak iptal edilmiştir.
- **Mersin Liman Başkanlığı** ile yapılacak görüşme de benzer sebeplerden dolayı yoğun görüşme programında farklı etkinlikler bağlamında daha ileri bir zamanda temas etmek niyetiyle iptal edilmiştir.

Görüşme gerçekleştirilmeyen tüm kurumları proje bağlamındaki diğer aktivitelere dahil etmek konusunda fikir birliği içerisinde kalınmıştır.

2.6. İldeki Paydaşlardaki Farkındalık ve İklim Eylemine Bütüncül Bakış

Görüşmeler bağlamında toplana verinin değerlendirilmesi sonucunda ve görüşme soruları bağlamında paydaşların sorumluluk hissetme, farkındalık, faaliyet ve işbirliği durumlarına ilişkin genel ortalama şu şekilde ortaya çıkmıştır (**Şekil 23**).

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Şekil 23. Derlenen veri bağlamında tüm paydaşlar ortalaması (5: maksimum, 1: minimum)

- Buna göre, görüşülen paydaşların görece en güçlü olduğu alanın Türkiye'nin ulusal geri dönüşüm, atık yönetimi, kaynak verimliliği politikalarına ilişkin kurumsal farkındalık düzeyleri olduğu görülmektedir. Görüşülen kurumlar arasında belediyelerin ana sorumluluk alanlarından birisinin atık yönetimi olması, özel sektörün atık ve kaynak verimliliği konularına son yıllarda artarak verdikleri önem göz önüne alınınca, bu durum sürpriz değildir. Buna paralel olarak, paydaşların

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Türkiye'nin ulusal geri dönüşüm, atık yönetimi, kaynak verimliliği politikalarına ilişkin kurumsal faaliyet düzeyleri ve geri dönüşüm, atık yönetimi, kaynak verimliliği politikalarına ilişkin kurumsal işbirliği düzeyleri yine görece kuvvetli oldukları alanlardır.

- Paydaşların iklim değişikliği ve bağlantılı kavramlara dair kurumsal farkındalık düzeyi belirli bir seviyede olmasına karşın, Türkiye'nin ulusal iklim değişikliği politikaları ve mevzuata dair kurumsal farkındalık düzeyleri ve özellikle yerel düzeyde iklim politikalarına dair kurumsal farkındalık düzeyleri atık yönetimi konusundakine kıyasla azdır. Bu bulgulardan iklim değişikliği bağlamında farkındalığın eyleme ve işbirliğine dönüşmesi için ek e sistematik adımlar atılması gerekliliği anlaşılmaktadır. Karbon ayak izi, sera gazı emisyon izleme kavramlarına ilişkin kurumsal farkındalık düzeyi, iklim değişikliği farkındalığına benzer düzeyde ve genelde mevzuat odaklı şekilde gelişmiştir.
- Görüşmelerde dikkat çeken ve göz önünde bulundurulması gereken bir nokta da iklim değişikliğinin makro boyutlarının görece daha iyi kavranmış olmasına rağmen iklim değişikliğinin yerelde etkilerine ve iklim değişikliği ile yerelde mücadelenin ne anlama geldiğine dair ileri bir farkındalık seviyesinin bulunmuyor oluşudur. Paydaşlar (istisnai bazı geri bildirimler ve yanıtlar dışında) iklim değişikliğini jenerik bilgilerin ötesinde kendileri ile ilişkilendirmekte güçlük yaşamakta; kurumsal sorumluluk alanları bağlamında Mersin'de neler yapabileceklerine dair sınırlı bir perspektifle düşünmektedirler. Bu açılardan kapasite gelişimine açıkça ihtiyaç duyulmaktadır.
- Paydaşların ortalaması elbette tek tek paydaşlara ilişkin bir fikir sunmamaktadır. Bu nedenle, her paydaşın kendi skorları ve ortalamaya göre durumları tek grafikte her paydaş için ayrı ayrı sunulmuştur. Burada dikkat çeken (ve aslında beklenen şekilde), skrolama bağlamında, paydaşların fonksiyonlarına göre gruplaşıyor ve yakınsıyor olmasıdır. Konuya dair ilgileri ve etki alanları benzeşen paydaşların skorları da benzerlik göstermektedir. Bu segmentasyon, kilit paydaşların ve diğer paydaşlarla ilişkilendirme biçimlerinin nasıl olabileceğine dair ipuçları sunmaktadır. Bu ipuçları üzerinden oluşturulan Etki/güç ve ilgi analizi tabloları **Bölüm 3.2**'de sunulmaktadır.

Skorlamaya İlişkin Açıklama:

Durum skorlandırması, minimum skor 1 maksimum skor 5 olacak şekilde yapılmıştır. Rakamların tekabül ettiği durumlar özetlenebilir:

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Tablo 5. Skorlandırma hakkında açıklamalar

Boyut	1 (minimum)	2	3	4	5 (maksimum)
<i>Farkındalık seviyesi</i>	Konu hakkında herhangi bir farkındalık yoktur.	Konu hakkında temel bilgi seviyesine sahiptir.	Konu hakkında temel bilgilerin ötesinde bir farkındalık söz konusudur.	Konu hakkında yatayda (bağlantılı farklı alanlarında) geniş bilgiye sahiptir.	Konu hakkında hem yatay hem dikeyde geniş bilgiye sahiptir.
<i>Faaliyet seviyesi</i>	Konuya ilişkin hiçbir faaliyet yürütülmemektedir.	Konuya ilişkin uzak geçmişte en fazla birkaç kez faaliyet düzenlenmiştir.	Konuya ilişkin yakın geçmişte faaliyetler düzenlenmiştir.	Konuya ve bağlantılı konulara ilişkin faaliyetler düzenlenmiş, yenileri planlanmıştır.	Konuya ve bağlantılı konuya ilişkin düzenli faaliyetler yürütülmektedir.
<i>İşbirliği seviyesi</i>	Konuya ilişkin hiçbir kurumsal işbirliği gerçekleştirilmemiştir.	Konuya ilişkin uzak geçmişte kurumsal işbirliği denenmiştir.	Konuya ilişkin yakın geçmişte kurumsal işbirlikleri yapılmıştır.	Konuya ve bağlantılı konulara ilişkin işbirlikleri gerçekleştirilmiş, yenileri planlanmıştır.	Konuya ve bağlantılı konulara ilişkin stratejik işbirlikleri mevcuttur.
<i>Sorumluluk hissetme seviyesi</i>	Konuya ilişkin yerelde mücadele için bir sorumluluk hissedilmemektedir.	Konuya ilişkin yerelde mücadele için minimum sorumluluk hissedilmektedir.	Konuya ilişkin yerelde mücadele için diğer Mersin'deki diğer muadil paydaşlar kadar sorumluluk hissedilmektedir.	Konuya ilişkin yerelde mücadele için diğer Mersin'deki diğer muadil paydaşlardan görece fazla sorumluluk hissedilmektedir.	Konuya ilişkin yerelde mücadele için en üst düzey sorumluluk hissedilmektedir.

Skorlandırma görüşmelerde elde edilen veriye ve sağlanan bilgilere dayanarak görüşmeci tarafından yapılmış olup, kısıtlar barındırmaktadır. Bu kısıtlardan en önemlisi bu yargılara yalnızca görüşme kapsamındaki yanıtlar ve ulaşılabilen çevrimiçi verilerden ulaşılmış olmasıdır. Bir diğer önemli kısıt zaman olmuştur. Görüşülen kurumların mevcut iş yükleri arasında bu görüşmelere yer vermiş olmaları çok değerli olmakla beraber kimi durumlarda görüşmeler görüşülen kişilerin programlarından dolayı olması gerekenden kısa sürmek durumunda kalmıştır. Bu gibi durumlarda elde edilebilen veri sınırlı

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

olmuştur. Tüm bu kısıtlar göz önüne alınarak, bu sonuçlara, kesinlik taşıyan nihai bulgular olarak değil, görüşülen kurumların birbirlerine kıyasla durumlarına dair bir gösterge olarak bakılmalı ve o şekilde değerlendirilmelidir. **Bölüm 3.2**'deki değerlendirmeler ve **Bölüm 3.3**'teki öneriler bu bakış açısı ile kaleme alınmıştır.

3. Genel Değerlendirmeler, Bulgular ve Öneriler

3.1. Hem Sorun Hem Çözüm: Şehirler ve İklim Değişikliği

Şekil 24. Mersin'de yaşanan sel felaketinden bir görüntü, Aralık 2016

İklim değişikliği bağlamında hangi noktadayız? **Şehirler bu denklemin neresinde?** Tüm bu soruların yanıtları, anket ve paydaş görüşmeleri bulguları ile nasıl bağlantılandırılabilir? İşbu sonuç bölümünde küreselden yerele odaklanılmış; **gezegen düzeyinde bir probleme yerel düzeyde nasıl etkin ve katılımcı yanıtlar verilebilir** sorusuna aktivite çıktıları üzerinden yanıtlar aranmıştır. Bu bakış açısıyla süzülen bilgi Mersin Büyükşehir Belediyesi için hızla atılması fayda sağlayabilecek önerilere dönüştürülerek **Bölüm 3.3**'te dikkate sunulmaktadır.

Arka plan bilgisi olarak bazı temel parametrelere ilişkin gelişmeler özetlenmesi faydalı olacaktır. Ağustos 2018'de yayımlanan 28. Yıllık İklim Durumu raporuna göre **2017 yılı**, 2016 ve 2015'in

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

ardından **en sıcak üçüncü yıl** olarak kayıtlara geçmiştir. 2017 yılında aynı zamanda atmosferdeki sera gazı konsantrasyonu seviyesinde ve deniz seviyesinde **rekor artışların ölçümlendiği yıl** olmuştur. Amerikan Okyanus ve Atmosfer İdaresi (NOAA) öncülüğünde hazırlanan raporda şu dikkat çekici bulgulara yer verilmektedir:

- Karbondioksit (CO₂), metan ve azot oksit de dahil olmak üzere atmosferdeki başlıca sera gazı konsantrasyonları yeni rekor seviyelere ulaşmıştır. 2017 yılında atmosferdeki ortalama küresel CO₂ konsantrasyonu milyonda 405 parçacık (ppm) olarak ölçülmüştür.
- Deniz seviyesindeki artış yeni bir rekor kırarak 1993 ortalamasından yaklaşık 7,7 cm daha yüksek gerçekleşmiştir. Küresel deniz seviyesi ortalama 3,1 cm/10 yıl hızıyla artmaktadır.
- Okyanusun üst tabaka sıcaklığı da rekor kırmış durumdadır. Okyanusların en üstteki 701 metrede devam eden termal enerji birikiminin eşi benzeri görülmemiş durumda olduğu belirtilmektedir.

Anomali (ortalama değerlerden sapan “anormal” değerler olarak özetlenebilmektedir) **yeni normal** olmaya başlarken bilim insanlarının uyarıları artmaktadır. **Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli (IPCC)** tarafından son değerlendirmelere göre, iklim değişikliğinin 1,5°C derecede sınırlandırılması şarttır ancak bu durum **şehirler dahil her alanda** hızlı, geniş kapsamlı ve benzeri görülmemiş değişiklikler gerektirmektedir. Raporda öne çıkan başlıklar şu şekilde sıralanmıştır (**Tablo 6**).

Tablo 6. IPCC SR1.5'te öne çıkan bulgular (Kaynak: IPCC)

- *İnsanlar, dünyanın, sanayi öncesi döneme göre yaklaşık 1°C ısınmasına sebep oldu. Küresel ısınma şimdiden, kuraklık ve seller gibi aşırı hava olayları, deniz seviyesinde yükselme ve Kuzey buz denizinin erimesi olarak etkilerini göstermeye başladı.*
- *Seragazı emisyonları mevcut şekilde devam ederse, küresel ısınma 2030 ile 2052 yılları arasında 1,5°C sınırını geçecek.*
- *1,5°C sınırı, sürdürülebilir kalkınma ve yoksulluğu önleme için kritik öneme sahip. Küresel ısınmayı 1,5°C ile sınırlandırmak, ekolojik sistemler ve yaşam alanları üzerindeki birçok kalıcı etkinin önlenmesi anlamına geliyor.*
- *Bu sınırı geçmemek için küresel emisyonları 2030 yılında 2010 yılına göre %45 azaltmak ve 2050 yılında net sıfır emisyona ulaşmak gerekiyor.*
- *Bu yüzden, tarım, enerji, sanayi, bina, ulaşım ve şehirlerde “hızlı ve geniş kapsamlı” dönüşümler gerekiyor.*
- *Şu anda Paris Anlaşması kapsamında verilen taahhütler, küresel ısınmayı 1,5°C'de*

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

sınırlandırmaya yetmiyor. Ülkelerin, en kısa zamanda taahhütlerini yenilemesi gerekiyor.

1,5°C Küresel Isınma Özel Raporu, küresel ısınmanın 1,5°C dereceyle sınırlanmasının toprak, enerji, sanayi, bina, ulaşım ve şehirlerde “hızlı ve geniş kapsamlı” dönüşümler gerektireceği sonucuna varmıştır. İnsan kaynaklı küresel net karbon dioksit (CO₂) emisyonlarının 2030 yılı itibarıyla, 2010 seviyeleri üzerinden %45 azaltılmış olması ve 2050’de emisyonların sıfırlanmış olması gerekmektedir. Bu durum nüfusun neredeyse yarısından fazlasının şehirlerde yaşadığı göz önüne alınacak olursa devletler kadar yerel yönetimleri de ilgilendiren ve onların yönetmelerini gerektiren bir durum olarak karşımıza çıkmaktadır.

Dünyada durum bu şekildeyken **Türkiye de benzer etkileri yaşamaktadır**. MGM verisine göre 2017 Yılı Türkiye ortalama sıcaklığı ise 14,2°C ile 1981–2010 ortalaması olan 13,5°C’nin 0,7°C üzerinde gerçekleşmiştir⁴⁴. Bu sonuçla, 1961’den itibaren yapılan ölçümler dikkate alındığında 2017 yılı en sıcak dokuzuncu yıl olmuştur.

Meteoroloji Genel Müdürlüğü iklim değişikliğinin gelecekte Türkiye’ye nasıl etkileyeceğini ortaya koyabilmek için 2016-2099 dönemi için 3 farklı küresel model ile iklim projeksiyonları geliştirmiştir⁴⁵. Çalışmada HadGEM2-ES, MPI-ESM-MR, GFDL-ESM2M küresel model veri setleri kullanarak RegCM4.3.4 Bölgesel Modeli ile dinamik ölçek küçültme yöntemiyle RCP4.5 ve RCP8.5 senaryolarına göre 1971-2000 referans yıl ve 2016-2040, 2041-2070, 2071-2099 gelecek periyotlu 20 km çözünürlüklü Türkiye ve bölgesi için projeksiyon sonuçları elde edilmiştir.

3 küresel modelin projeksiyonlarından elde edilen sonuçlara göre 2016-2099 periyodu için yurt genelinde ortalama sıcaklık artışı; iyimser senaryo sayılabilecek RCP4.5 senaryosuna göre 2016-2099 döneminde Türkiye yıllık ortalama sıcaklıklarının ortalama olarak 1,5 – 2,6 °C aralığında artması beklenmektedir. Ortalama sıcaklık anomalisinin yüzyılın ilk yarısında -0,9 ile 4,1°C aralığında olması ve yıllık ortalama sıcaklıkların ortalama olarak 1,4°C artması, yüzyılın ikinci yarısında ise 0,6 ile 4,1°C aralığında artış ve ortalama olarak 2,2°C artması öngörülmektedir (**Şekil 25**).

RCP4.5 senaryosuna göre 2016-2099 döneminde Türkiye yıllık toplam yağış anomalisinin ortalama olarak %3 ile %6 aralığında azalması beklenmektedir. Yağış anomalisindeki ortalama değişimin yüzyılın ilk yarısında %1 ile %6 aralığında, yüzyılın ikinci yarısında ise %5 ile %6 aralığında olması öngörülmektedir (**Şekil 26**).

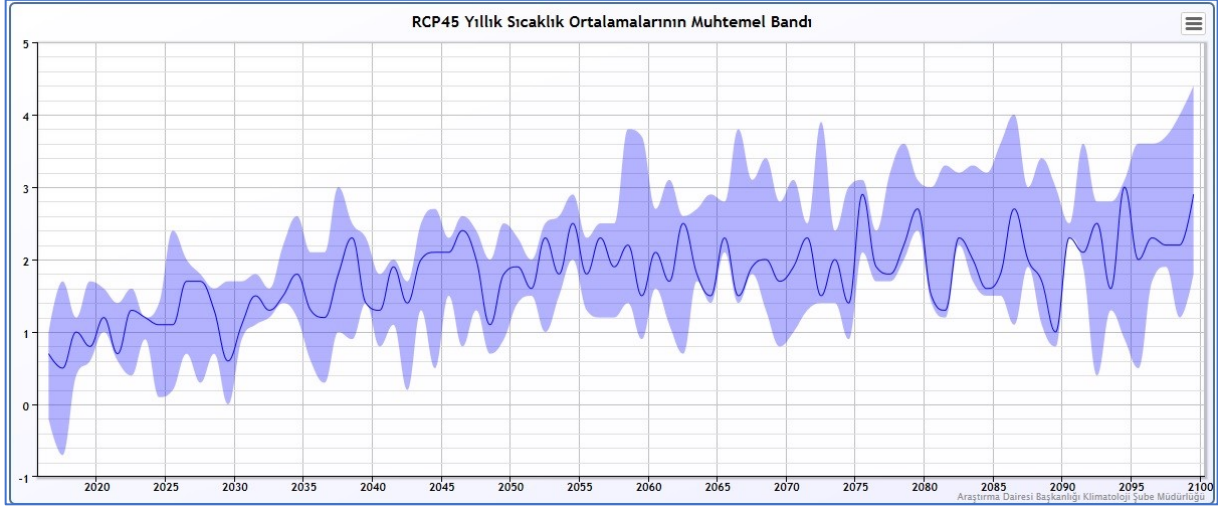
⁴⁴ MGM (2018) 2017 yılı iklim değerlendirmesi. MGM Araştırma Dairesi Başkanlığı, Ankara, Türkiye.

⁴⁵ MGM (2015) Yeni Senaryolarla Türkiye İçin İklim Değişikliği Projeksiyonları (Rapor) TR2015-CC

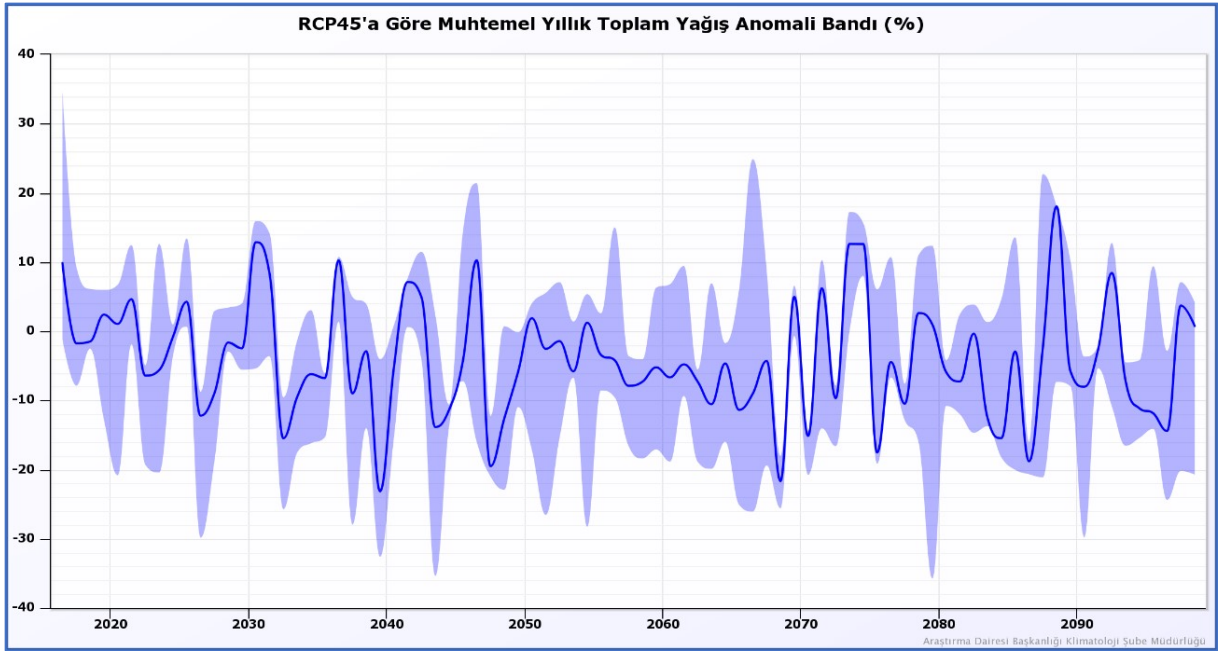

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Şekil 25. MGM projeksiyonlarına göre Türkiye'de ortalama sıcaklık trendi (RCP4.5)

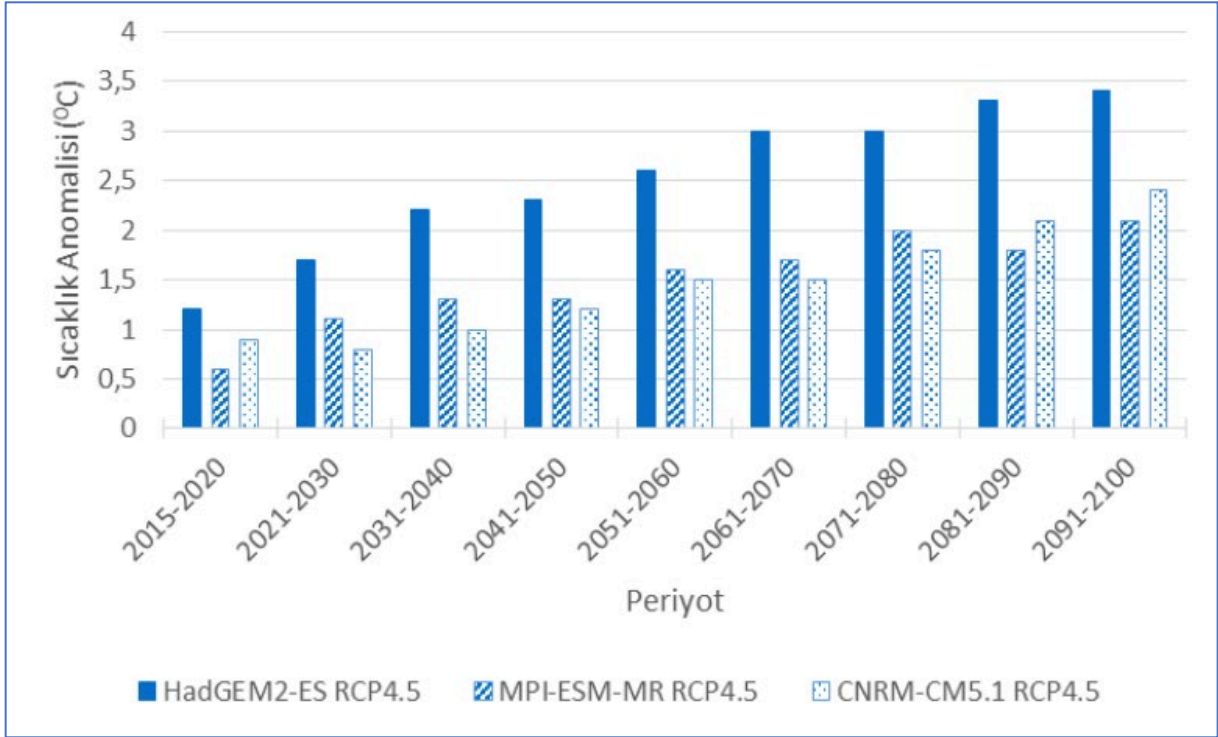
Şekil 26. MGM projeksiyonlarına göre ortalama yağış trendi (RCP4.5)

Mersin ilini içine alan Doğu Akdeniz Havzası açısından durum nasıldır? İklim Değişikliğinin Su Kaynaklarına Etkisi projesi kapsamında incelenen Doğu Akdeniz Havzası için HadGEM2-ES modeli sonuçları genel olarak değerlendirildiğinde projeksiyon dönemi boyunca RCP4.5 senaryosu için 3,4°C ve RCP8.5 senaryosu için 5,8°C'ye varan sıcaklık artışları önerilmekte, bu artışların 2060 ve sonrasında ivme kazanacağı ve havzanın iç kesimlerindeki artışların, kıyı kesimlere nazaran daha yüksek olacağı tahmin edilmektedir.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Tüm model ve senaryo sonuçları birlikte değerlendirildiğinde, özellikle 2050 yılından itibaren sıcaklık artışlarının dramatik olarak devam edeceği ve projeksiyon dönemi sonunda iyimser senaryoya göre 3,4°C, kötümser senaryoya göre 5,8°C'ye varan artışların meydana gelebileceği görülmektedir (Şekil 27)⁴⁶.

Şekil 27. RCP4.5 patikasında Doğu Akdeniz Havzası'nda sıcaklık trendi (Kaynak: iklim.ormansu.gov.tr)

Bu genel sıcaklık artış trendi ve hidro-meteorolojik afetler arasında bağlantı olduğu bilim insanlarınca kanıtlarla ortaya konmuş bir gerçektir. İklim değişikliğinin şiddetlendirdiği düşünülen ve halihazırda Mersin ilinde de gözlemlenen hadiseler, maalesef ekonomik, sosyal ve çevresel yıkımlar getirebilen etkinliklerdir (Tablo 7). Bu bakımlardan Mersin, Türkiye coğrafyasında iklim değişikliğine çok iyi hazırlanması gereken kentlerin başında gelmektedir.

Tablo 7. Mersin'de 2016 yılında meydana gelen sele ve iklim değişikliğiyle bağlantısına ilişkin kaleme alınan bir bildiri

“Mersin ilinde 1950 yılından itibaren yıllık bazda 800 kg üzeri yağışlar 7 defa tekerrür etmiş, bunun 3 tanesi son 15 yılda gerçekleşmiş; yine son 66 yılda kayıtlara geçen ve etkileri itibariyle en çok zarar veren 3 selden (1961-2001-2016) 2 tanesi yine son 15 yılda gerçekleşmiştir. Bu durumda aşırı yağışların sıklığında artıştan bahsetmek doğru olacaktır. Bunun yanında yine Mersin merkez ile Anamur, Silifke, Erdemli ilçelerinde kar yağışı, hortum, harikan, maksimum sıcaklık rekorları

⁴⁶ İklim Değişikliğinin Su Kaynaklarına Etkisi Projesi Proje Nihai Raporu – EK 19 (2016)

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

gibi aşırı meteorolojik hadiseler de son yıllarda kayıtlara geçmiştir. Sonuç olarak yukarıda sorulan soruya cevaben Mersin ilinde “küresel sıcaklık artışı” ve paralelinde “iklim değişikliği”, etkileri itibariyle “aşırı meteorolojik hadise artışından” bahsetmek doğru olacaktır.”

Bilici, Ö.E. & Everest, A. (2017) 29 Aralık 2016 Mersin Selinin Meteorolojik Analizi ve İklim Değişikliği Bağlantısı. IV. Türkiye İklim Değişikliği Kongresi, TİKDEK 2017 4-7 Temmuz 2017, İstanbul.

C40 (Şehirler için İklim Liderlik Grubu) tarafından gerçekleştirilen bir araştırmaya göre şehirlerin 2030 yılına dek sera gazı salımlarını azaltmak için büyük hedefler belirlediğini ortaya koyulmaktadır. Çalışmaya göre 3 milyar ton CO₂-eş azaltım öngörülmekte ve bu rakam Hindistan’ın yıllık sera gazı salımlarına eşdeğer bir rakama tekabül etmektedir. Benzer bir diğer çalışmada şehirlerde alınacak iklim tedbirleriyle sonraki 15 yılda gerçekleşebilecek 45 milyar ton CO₂-eş salımının engellenmesinin teorik olarak mümkün olduğu belirtilmektedir. Bu saptamalar, iklim değişikliği ile mücadelede şehirlerin koyabileceği büyük katkıyı gözle görülür hale getirmektedir.

Tüm dünyada şehirlerde azaltımın yanı sıra iklim değişikliğine uyum sağlamak için adımlar atılması hem ekonomik hem sosyal hem de çevresel zararların önüne geçilmesi bakımından oldukça önemli gelişmeler arasındadır. Türkiye’deki kentler de bu trendle uyumlu şekilde üzerlerine düşen sorumluluğu yerine getirmek adına adımlar atmakta. Mersin de bu şehirlerden birisi olma yolunda emin adımlarla ilerlemektedir.

İklim değişikliği etkilerine ilişkin olanlar kadar iklim değişikliği ile mücadelenin sosyal, ekonomik ve çevresel faydalarına dair yapılan araştırmalar da dikkat çekmektedir. 2018’de yayımlanan bir rapora göre, son 10 yılda, teknolojiye ve piyasalarda yaşanan büyük ilerlemeler yeni bir iklim ekonomisine geçişin başını çekmiş; bu geçişin istihdam, ekonomik tasarruflar, rekabet ve pazar fırsatları ve küresel refah açısından somut faydaları ortaya koyulmuştur⁴⁷. Dolayısı ile iklim değişikliği yalnızca riskler değil, mücadele edildiği takdirde fırsatlar sunmakta; şehirlerde istihdam, gelir artışı yanı sıra halk sağlığı, yaşam kalitesi, şehrin çekiciliği ve marka değeri gibi farklı **yan faydalara** da olanak tanımaktadır.

Tüm dünyada yerel yönetimlerde karar vericilerin azaltım ve uyum tedbirlerini artık sadece maliyet-fayda açısından değil bu tedbirlerin getirecekleri eş faydaları (erişilebilirlik, sürdürülebilir ve nitelikli ulaşım, halk sağlığı, yeni ekonomik aktivite alanları, istihdam vb.) açısından da karar verme

⁴⁷ Global Commission on the Economy and Climate (2018) Unlocking the Inclusive Growth Story of the 21st Century. London, UK.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

süreçlerine entegre ettiği görölmektedir. Mersin Büyükşehir Belediye'sinin vizyonunda şehirdeki iklim bağlantılı riskleri azaltırken, yan faydaları da maksimize etmek temel amaçlar arasında olmalıdır.

3.2. Paydaş Görüşmeleri ve Hane Halkı Anketlerini Birlikte Yorumlamak

Türkiye'de **kişi başına düşen sera gazı salım miktarı** Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verisine göre 2016 yılı için 6.3 ton CO₂-eş'tir⁴⁸. Türkiye'deki pek çok ilin sera gazı envanterleri incelendiğinde kişi başına düşen sera gazı salım miktarının bu rakamın çok altında olduğu görülebilir. Veri kalitesinden, seçilen metodolojiye ve kapsama kadar pek çok etmen bu düşük rakamları açıklanmasına yardımcı olur. Burada temel olarak bakılması gereken trend olmalıdır ve bu da Türkiye genelinde seçilen kalkınma patikasına bağlı olarak **hızlı bir artışı işaret etmektedir**. Şehirler bu gidişattan bağımsız değildir. Elbette, anketlerden elde edilen veriden teorik hesaplanan karbon ayak izini de doğrudan Türkiye'de kişi başına düşen sera gazı salım miktarı ile kıyaslamak metodolojik açıdan doğru olmayacaktır. Ele alınan kapsamlar, varsayımlar, belirsizlik hesapları ve ölçekler farklıdır. Mersin il genelinde ve Mersin Büyükşehir Belediyesi yetki sınırları içerisindeki karbon ayak izinin anlık olarak belirlenmiş olması faydalı bir bilgi sağlamakla beraber tam da bu sebeplerden dolayı bu bilginin **sistemik ve bilimsel bir envanter çalışmasının** başlangıç altlığını oluşturması gerekmektedir.

Görüşme yapılan kurumlar, anket ve işbu çalışma sonucu edinilen veri de göz önünde bulundurularak bu projenin ana odakları olan iklim değişikliği (**Şekil 28**), atık yönetimi (**Şekil 29**) ve enerji verimliliği (**Şekil 30**) temaları bağlamında paydaş analizlerinde sıkça tercih edilen Eden ve Ackermann'ın **etki/güç ve ilgi matrisi**⁴⁹ çerçevesi kullanılarak analiz edilmiştir. Mersin Büyükşehir Belediyesi, yerelde iklim değişikliğine ilişkin kapasite geliştirmek ve etkin şekilde mücadele edebilmek için söz konusu kurumlarla en etkin şekilde çalışmak durumundadır. Belediye'nin bu bağlamda aşağıdaki analiz sonuçlarından faydalanması katma değer sağlayabilir. Grafiklerde kısaltma kodlar şeklinde görölen paydaşlar (**Tablo 8**) yalnızca göröşölen kurumlarla kısıtlı olup, paydaş evreninin çok daha geniş olduğunun altı çizilmelidir (Örnek: AFAD, Valilik, TEİAŞ, diğer STK'lar vb.)

⁴⁸ <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=27675>

⁴⁹ Bryson, J. M. (2004). What to do when stakeholders matter: stakeholder identification and analysis techniques. *Public management review*, 6(1), 21-53.

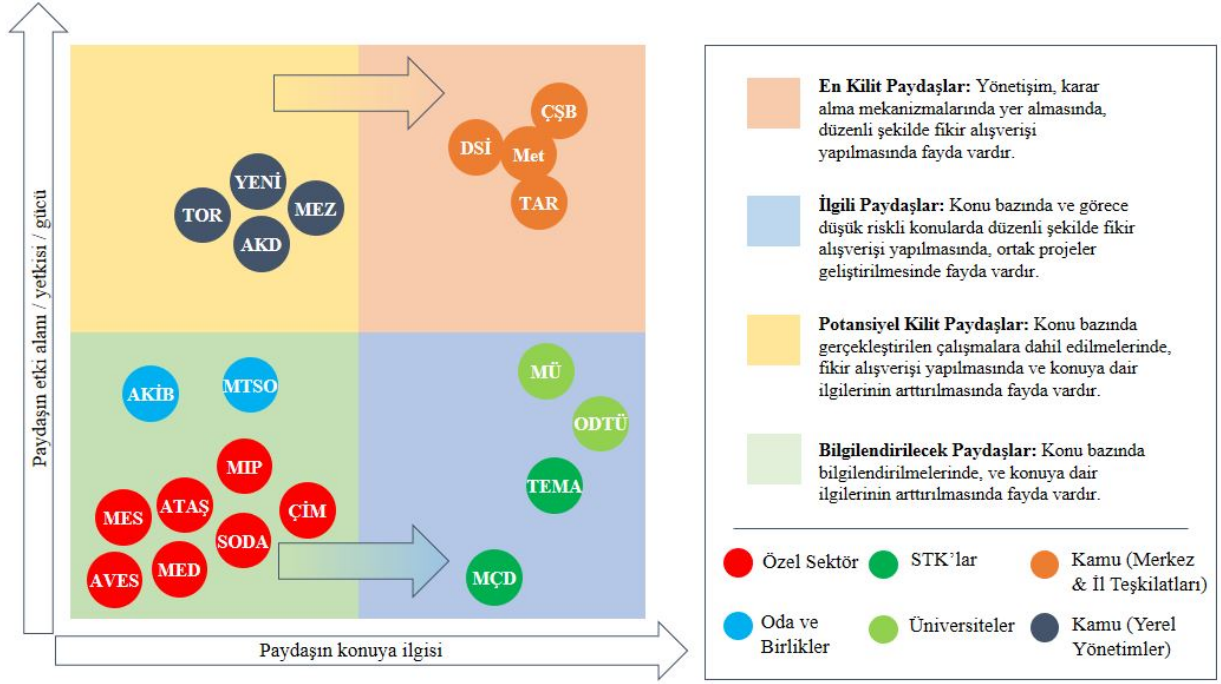
Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Tablo 8. Görüşülen paydaşlara ilişkin grafiklerde kullanılan kısaltma kodları ve kategoriler

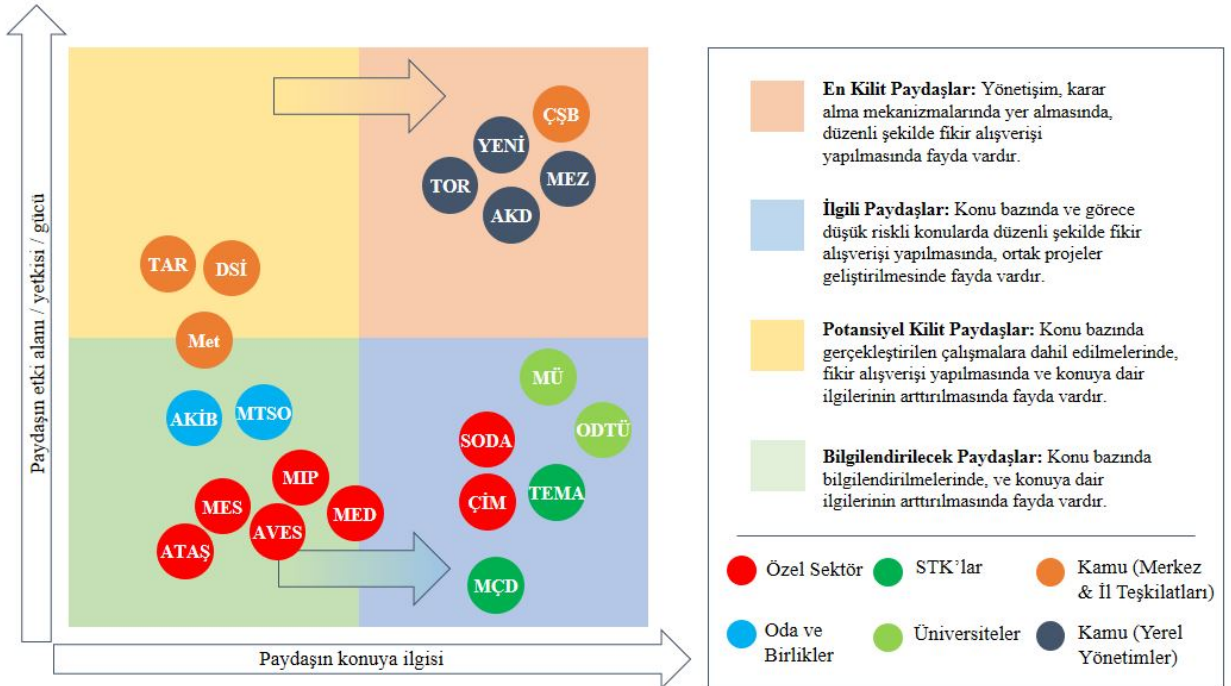
Kısaltma	Kurum	Kategori
<i>MÜ</i>	Mersin Üniversitesi Çevre Mühendisliği Bölümü	Üniversiteler
<i>ÇŞB</i>	Mersin Valiliği Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü	Merkezi yönetimler & il teşkilatları
<i>SODA</i>	Soda Sanayi A.Ş.	Özel Sektör
<i>ÇİM</i>	ÇİMSA Çimento Sanayi ve Ticaret A.Ş.	Özel Sektör
<i>MED</i>	MEDCEM Çimento – Eren Enerji	Özel Sektör
<i>MIP</i>	Mersin Uluslararası Limanı (MIP)	Özel Sektör
<i>TAR</i>	Mersin Tarım ve Orman İl Müdürlüğü	Merkezi yönetimler & il teşkilatları
<i>AVES</i>	AVES Enerji A.Ş.	Özel Sektör
<i>MÇD</i>	Mersin Çevre Dostları Derneği	STK'lar
<i>ATAŞ</i>	ATAŞ, Anadolu Tasfiyehanesi A.Ş.	Özel Sektör
<i>TEMA</i>	TEMA Vakfı Mersin Temsilciliği	STK'lar
<i>MTSO</i>	Mersin Ticaret ve Sanayi Odası	Oda ve birlikler
<i>DSİ</i>	Devlet Su İşleri (DSİ) Mersin Şube (6. Bölge)	Merkezi yönetimler & il teşkilatları
<i>YEN</i>	Yenişehir Belediyesi	Yerel yönetimler
<i>MEZ</i>	Mezitli Belediyesi	Yerel yönetimler
<i>TOR</i>	Toroslar Belediyesi	Yerel yönetimler
<i>AKD</i>	Akdeniz Belediyesi	Yerel yönetimler
<i>MES</i>	Mersin Serbest Bölge A.Ş.	Özel Sektör
<i>AKİB</i>	Akdeniz İhracatçıları Birliği (AKİB)	Oda ve birlikler
<i>Met</i>	Mersin Meteoroloji İl Müdürlüğü	Merkezi yönetimler & il teşkilatları
<i>ODTÜ</i>	ODTÜ Deniz Bilimleri Enstitüsü	Üniversiteler

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

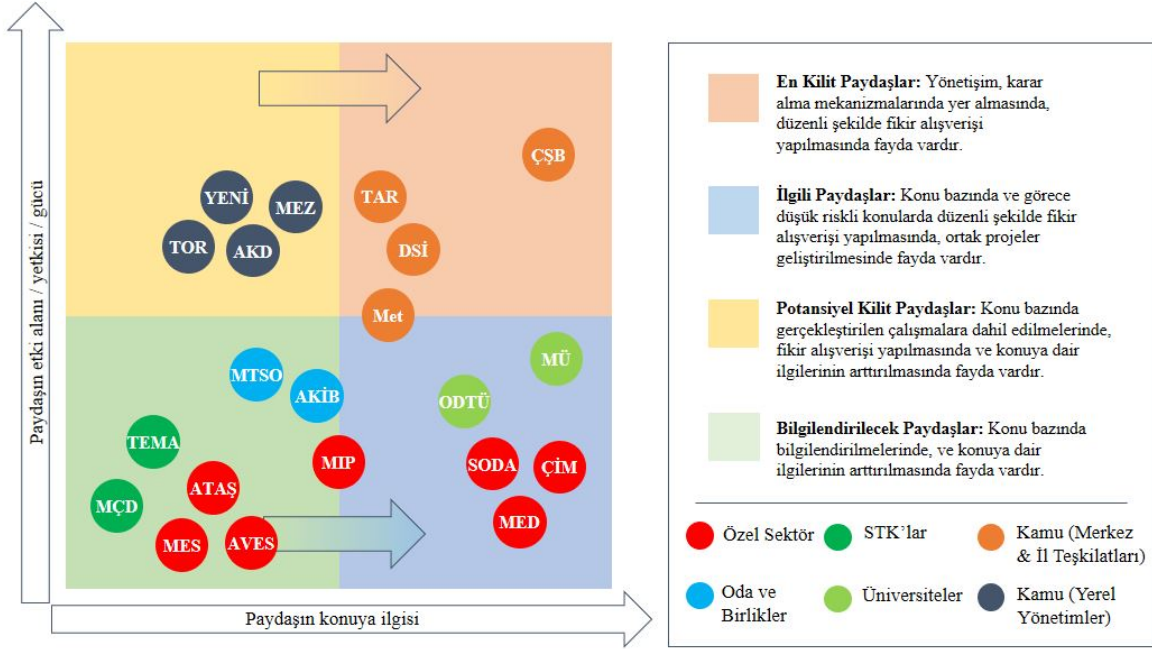
Şekil 28. Paydaş Analizi çalışması kapsamında ve iklim değişikliği bağlamında etki/güç ve ilgi matrisi uygulaması

Şekil 29. Paydaş Analizi çalışması kapsamında ve atık yönetimi bağlamında etki/güç ve ilgi matrisi uygulaması

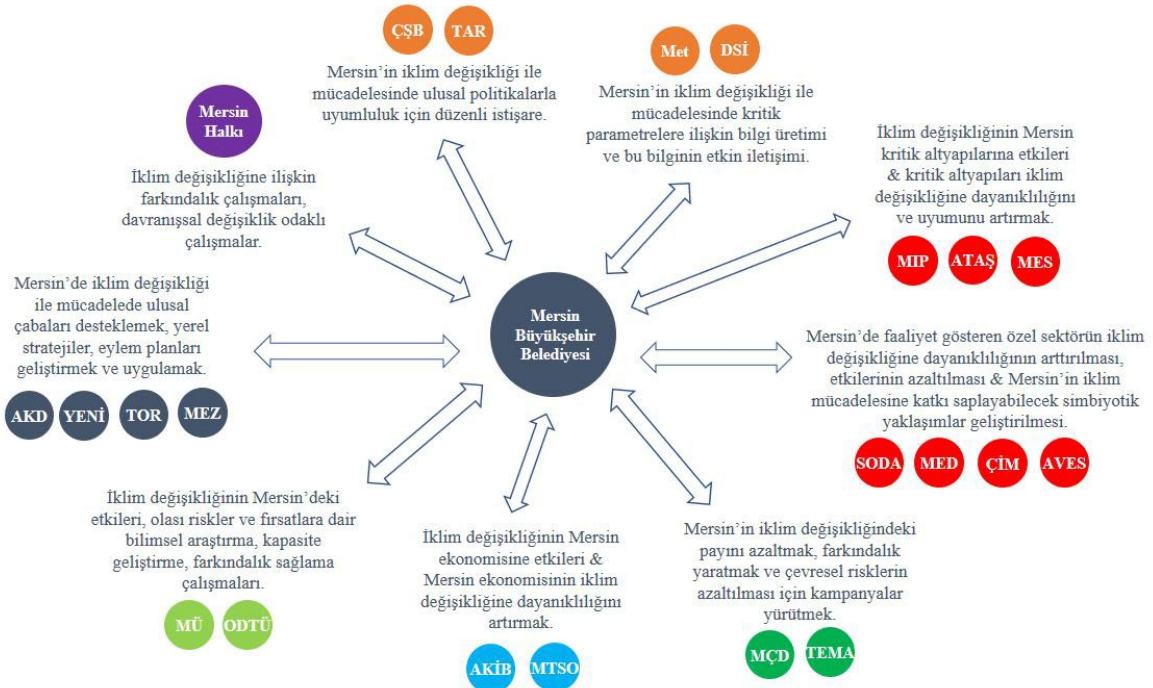

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Şekil 30. Paydaş Analizi çalışması kapsamında ve enerji verimliliği bağlamında etki/güç ve ilgi matrisi uygulaması

Bu analizler yardımıyla, görüşülen paydaşların işbirliği imkanları açısından hangi kategorilere oturduğu daha net gözlemlenebilmektedir.

Şekil 31. Mersin Büyükşehir Belediyesi ve görüşülen paydaşların iklim değişikliği bağlamında değerlendirebileceği bazı işbirliği imkanları

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Projenin ana teması olan iklim değişikliği üzerinde biraz daha ayrıntılı durulduğunda paydaş görüşmelerinde öne çıkan diğer konuların daha fazla iletişim, etkin koordinasyon, daha simbiyotik ilişki, yeni projelerle ivmeyi desteklemek olduğu görülmüştür. Görüşme içerikleri, anket verisi, tema bazlı etki/güç ve ilgi matrisleri birlikte değerlendirilerek Mersin Büyükşehir Belediyesi'nin hangi paydaş grupları ile ne gibi konulara eğilebileceği üzerine bazı öneriler şekillenmektedir (**Şekil 31**). Pratik açıdan, bu önerilerin somut adımlara dönüştürülebilmesine ilişkin bazı öneriler bir sonraki bölümde dikkate sunulmaktadır.

3.3. Mersin Büyükşehir Belediyesi için Bazı Somut Öneriler

Gerçekleştirilen görüşmeler, paydaş analizleri, anket bulguları, masa başı araştırması ve uzman görüşleri doğrultusunda Mersin Büyükşehir Belediyesi'nin atabileceği bazı adımlar ve öneriler geliştirilmiştir. Mersin ilinde iklim değişikliği ve bağlantılı konulara (atık yönetimi, geri kazanım, döngüsel ekonomi, enerji verimliliği vb) ilişkin farkındalığın artırılması, iklim değişikliği ile mücadele bağlamında somut adımların atılabilmesi ve şehrin iklim değişikliğinden etkilenebilirliğinin en aza indirgenebilmesi bazı ek araştırma ve ön çalışmaların gerçekleştirilmesine bağlı olduğu vurgulanmalıdır. Mersin Büyükşehir Belediye'sinin şimdiye bu bağlamda dek attığı adımlar göz önünde bulundurularak aşığıdaki yeni adımları atması il geneline olduğu kadar, bölgeye, Türkiye'ye ve gezegene faydalar sağlayacaktır:

- 1. Yeni Nitel ve Nicel Araştırmalarla Test:** Anket verisi ve bulguları başka araştırmalarla desteklenmeye ve test edilmeye ihtiyaç duymaktadır. Bu bağlamda, hane halkının farkındalığını daha derinlemesine incelemek ve önceki bulguların test edilmesi için yapılabilecek yeni nitel ve nicel araştırmalar paydaşların desteği ile kaynak etkin şekilde gerçekleştirilebilir. Örneğin, akademik kurumlarla yapılabilecek işbirliği ile bu alanda deneyim kazanmak isteyen ve/veya araştırma yapmak amacı taşıyan yüksek lisans ve doktora öğrencileri konuyu derinlemesine araştırma fırsatı bularak yeni veri girdisi sağlayabilirler.
- 2. Darboğazlar ve Boşluk Analizi:** Mersin'de iklim değişikli kaynaklı riskleri bilim temelli, katılımcı, sistematik ve stratejik bir açıdan değerlendirebilmek; ilde iklim değişikliğine uyuma ilişkin etkin tedbirler geliştirebilmek ve uygulamak önündeki olası darboğazlar ve engeller neler olabilir sorusuna yanıt arayan geniş katılımlı bir dizi atölye çalışmasının Mersin Büyükşehir Belediyesi öncülüğünde gerçekleştirilmesi diğer çalışmalara sağlam bir temel daha oluşturacaktır.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

3. **Hedef Kitleye Göre Özelleştirilmiş İletişim ve Eğitimler:** Anket bulgularının doğruluğu varsayılacak olunursa, düzenlenecek farkındalık çalışmalarının ve kapasite geliştirme etkinliklerinin farklı bölgelerdeki farklı hedef kitlelere yönelik “terzi dikimi” anlayışıyla tasarlanması gerekmektedir. Bunun yanı sıra, belirli grupların (örneğin ev hanları) halihazırda daha yüksek farkındalık seviyesine sahip olması, diğer kesimlere ulaşmak adına onlarla beraber çalışılmasını ve değişimin öncülere olmalarının teşvik edilmesini gerektirecektir. Demografi, gelir, cinsiyet, eğitim durumu gibi farklı açılardan bakılarak tasarlanan kampanya materyalleri bu gruplara ulaşılabilirliği açısından elzemdir. Aynı materyallerin herkese ulaşmak için kullanılmasının yanıltıcılığı anket sonuçlarından da görülebilmektedir. Bunun yanında bu tarz çalışmalardan elde edilen verinin varsayımları test etmekte kullanılmasının değeri de açıkça anlaşılmaktadır.
4. **Sera Gazı Emisyon Envanteri:** Anket bulgularının işaret ettiği karbon ayak izi miktarları teorik olarak hesaplanmış, statik rakamlardır. Değerli bir saptama olmakla beraber, karbon ayak izi miktarını bilmek geleceğe veya geçmişe yönelik bir bilgi sunmamaktadır. Mersin Büyükşehir Belediyesi'nin bu anlık durum saptaması faaliyetinden hemen sonrasındaki dönem için Sera Gazı Emisyon Envanteri çalışması başlatması; bu çalışmayı sistematik ve bilimsel şekilde devam ettirerek trendi görmesi yerinde olacaktır.
5. **İklim ve Enerji için Başkanlar Sözleşmesi⁵⁰:** Paydaş görüşmeleri projeden daha ileri gidilmek için ortak bir iradenin mevcut olduğunu ortaya koymaktadır. Buradan hareketle, Mersin Büyükşehir Belediyesi'nin bu farkındalık projesiyle beraber artık Türkiye'de sayıları 20'yi bulan İklim ve Enerji için Başkanlar Sözleşmesi imzacısı belediyelerin arasına katılması pek çok açıdan kente katma değer sağlayacaktır. Bunlardan en önemlileri şöyle özetlenebilir: iklim değişikliği mücadele ve uyum eylem planı yapmak için ek bir motivasyon ve itici güce sahip olmak, küresel bir ağa dahil olarak belediye profilini daha ileri taşımak ve yeni kentlerle iklim değişikliği, sürdürülebilir enerji, atık yönetimi, dögüsel ekonomi gibi alanlarda işbirlikleri yapabilmek, yeni ortaklıklar kurabilmek, yapılan çalışmaların küresel düzeyde bilinirliğinin artırılması.
6. **Paydaşlarla Daha Yakın, Daha Etkin İlişkiler:** Hemen tüm paydaş görüşmelerinde gündeme gelen konu iklim, enerji, atık ve verimlilik eksenlerinde Mersin Büyükşehir Belediyesi ile daha yakından çalışılmak istendiği olmuştur. Tüm paydaşlar farklı biçimlerde

⁵⁰ <https://www.covenantofmayors.eu/en/>

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

ve motivasyonlarda işbirliği talep etmektedir. Yeni projeler geliştirilmesinden atık yönetimi konusunda pratik ilişkilerin kurulmasına paydaşlar daha etkin bir diyalog tesis edilebileceğine inanmaktadırlar. Bu bağlamda Mersin Büyükşehir Belediyesi'nin **Bölüm 2.5**'te özetlenen kategori başlıkları ve önceliklere göre tüm paydaşları ile ilişkilendirme biçimlerini değerlendirmesi yerinde olacaktır.

- 7. İklim Değişikliğine Uyuma Hazırlanmak:** Mersin, meteorolojik ve iklim bağlantılı risklere oldukça açık bir kenttir⁵¹ ve bu bağlamda dayanıklılığının artırılması hızla önem kazanmaktadır. Mersin Büyükşehir Belediyesi ve tüm paydaşlar için kent ölçeğinde iklim değişikliğine uyum bağlamında kapasite geliştirirken kılavuz niteliği görebilecek bazı anahtar kaynaklar şunlardır: Şehirlerde İklim Eylem Planlaması için Rehber Prensipler⁵², Yerel İdareler için İklim Değişikliğine Uyum Rehberi⁵³, Avrupa Birliği Şehirleri Uyum Sağlıyor – Avrupa Şehirleri için Uyum Stratejileri Final Raporu⁵⁴, Şehirler için İklim Değişikliğine Uyum Destek Paketi⁵⁵, Yerel Yönetimlerde İklim Değişikliği Politikaları: Türkiye'deki Kentler için bir Kılavuz⁵⁶, Şehirlerde İklim Değişikliğine Uyum Rehberi⁵⁷, İklim ve Enerji Metodoloji Kiti: Yerel Yönetimler ve Paydaşları için Rehber⁵⁸. İklim ve Enerji için Başkanlar Sözleşmesi Eylem Planı Veritabanı⁵⁹.
- 8. İklim Senaryolarının İncelenmesi:** Paydaş görüşmelerinde dillendirilen bir diğer konu hidro-meteorolojik ve iklim bağlantılı risklerin artış kaydetmesi; bunların il genelinde sosyal ve ekonomik zararlara yol açmasıydı. Mersin özelindeki iklim değişikliği risklerinin doğru ve bütüncül değerlendirilebilmesi için gerekli olan veri ve araştırma bulguları henüz sistematik bir şekilde derlenmemiştir. Diğer şehir örneklerinde olduğu üzere bilimsel temelli, uluslararası ve ulusal senaryolar ışığında Mersin özelinde en ilgili senaryoların incelenmesi uyum bağlamında atılması gereken bir adım olacaktır.

⁵¹ BİLİCİ, Ö. E., & EVEREST, A. (2017). 29 ARALIK 2016 MERSİN SELİNİN METEOROLOJİK ANALİZİ VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAĞLANTISI. Doğu Coğrafya Dergisi, 22(38), 227-250.

⁵² <https://unhabitat.org/books/guiding-principles-for-climate-city-planning-action/>

⁵³ https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/218798/adapt-localcouncilguide.pdf

⁵⁴ <http://climate-adapt.eea.europa.eu/metadata/publications/eu-cities-adapt-adaptation-strategies-for-european-cities-final-report>

⁵⁵ [http://webdosya.csb.gov.tr/db/turkce/editordosya/Uyum_Destek_Paketi\(1\).pdf](http://webdosya.csb.gov.tr/db/turkce/editordosya/Uyum_Destek_Paketi(1).pdf)

⁵⁶

https://www.academia.edu/32281804/How_to_Respond_to_Climate_Change_at_the_Local_Level_A_Guideline_For_Turkish_Cities

⁵⁷ <https://goo.gl/ucDHVw>

⁵⁸ <http://toolbox.climate-protection.eu/home/>

⁵⁹ <http://www.covenantofmayors.eu/plans-and-actions/action-plans.html>

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

9. **Risk, Fırsat ve Kırılgnlıkların Belirlenmesi:** İncelenen iklim senaryoları kullanılarak iklim değişikliğinin Mersin halkı ve ekonomisi için önem arz eden sektörleri için ne gibi riskler oluşturacağı, alınabilecek önlemlerin neler olabileceği, bağlantılı fırsatların neler olabileceği belirlenmelidir. Planlanacak uyum çalışmaları bu gibi çalışmalarla desteklenmediği takdirde kadük kalma riski taşımaktadır. Dolayısıyla Mersin ili özelinde en önemli riskler, fırsatlar ve kırılgnlıklar belirlenmelidir.
10. **Sıfır Atıkta Öncülük:** Bir süredir kısmen gönüllü ve pro-aktif çabalarla ilerleyen Sıfır Atık projesi kapsamında bir taslak yönetmelik hazırlanmıřtır⁶⁰. Buna göre, Büyükşehir belediyeleri, sıfır atık yönetim sisteminin geliştirilmesi, iyileştirilmesi ve yaygınlaştırılması ile belediye genelinde sıfır atık yönetim sisteminin kurulmasına yönelik işbirliği ve koordinasyonu sağlamakla yükümlü olacaklardır. Bu bağlamda Mersin Büyükşehir Belediyesi'nin diğer illere öncülük teşkil edebilecek bir yönetim modeli ile bu projeden doğan ve paydaş görüşmelerinde sürekli olarak dile getirilen işbirliği isteklerini değerlendirmesi mümkündür. Bunun yanında, anket verisi üzerinden gidilerek hazırlanabilecek hedef kitleler için farklılaştırılmış kampanyalar vasıtasıyla hanelerde sıfır atık farkındalığı ve teşviki yapılabilir.
11. **Türkiye'de şehirler ve İklim Değişikliği Konusunda Akil Kent Mersin:** İklim değişikliğiyle mücadele bağlamında kamu-özel sektör-STK-akademi diyaloğunun önemi paydaş görüşmelerinde gündeme gelen noktalar arasında olmuştur. Mersin Büyükşehir Belediyesi, çeşitli düşünsel etkinliklerle konunun her boyutu ile tartışılmasını devam ettirilmeli; kentin Türkiye'de iklim ve şehirler konusu gündeme gelince akla gelen ilk yerlerden olmasına yönelik faaliyetlerde bulunmalıdır. Bu bağlamda şehirlerde azaltım ve uyum bağlamında ne gibi bilgi eksiklikleri mevcut, iklim eyleminin / eylemsizliğinin maliyetleri, iklim değişikliği ile bağlantılı adalet ve eşitlik sorunları, düşük karbonlu şehirleri kaçınılmaz kılan gelişmeler, iklim değişikliğinin şehirlere olan etkileri, iklim riskleri ve kırılgnlıklar, iklim tedbirlerinin aynı zamanda yoksulluk, eşitsizlik gibi kalkınmanın temel problemlerine de çözüm üretebilme olanakları, ezber bozan teknolojik gelişmeler gibi konuların masaya yatırılması mümkün olabilir.
12. **İyi Uygulamalar ve Alınan Dersler Havuzu:** Görüşmelerde denenmiş, başarılı veya başarısız olmuş pek çok tedbirden bahsedilmektedir ancak bunların diğer paydaşlara aktarımı üzerine çok çalışma yapılmamıştır. Mersin Büyükşehir Belediyesi iklim değişikliği, atık

⁶⁰ http://webdosya.csb.gov.tr/db/cygm/icerikler/s-f-rat-kyontslk_20181022-20181023131043.pdf

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

yönetimi ve enerji verimliliği başta olmak üzere bağlantılı konuları da içine alan çevrimiçi bir iyi uygulamalar ve alınan dersler bilgi portalı / havuzu oluşturulmasına öncülük etmelidir. Bu sayede, yerelde farklı paydaşların birbirlerinin deneyimlerinden hızla öğrenmeleri mümkün olabilecektir.

13. Atık Yönetiminde Optimizasyon: Görüşmelerde sıkça gündeme gelen bir diğer konu optimizasyondur. Aktarma istasyonlarında lojistik açıdan optimizasyon ve benzeri tedbirlerle önemli ölçüde kaynak verimliliği ve sera gazı emisyon azaltımı sağlanabilmesi mümkündür. Mersin Büyükşehir Belediyesi'nin bu imkanları tüm paydaşlarla araştırması ve pilot çalışmalar uygulaması katma değer yaratacaktır. Gökçebelen atık toplama istasyonu gibi optimizasyona destek veren tesisler bu katma değere en iyi örnektir.

Mersin'de Atık Yönetimi ve Yenilenebilir Enerji Özelinde Gelen Bazı Paydaş Önerileri:

- **Mersin'de Biyokütleden Enerji Üretim Potansiyeli Araştırması:** Biyokütle potansiyelinin değerlendirilebilmesi pek çok etmene bağlıdır. Mersin'de hayvancılık açısından biyokütle enerjisi üretme potansiyeli atığın üretildiği lokasyonun enerjinin üretileceği tesise uzaklığına ve hava parametrelerine yakından bağlıdır. Yaylalarda üretilen atığın orada değerlendirilmesi teknik açıdan mümkün olmayacağı gibi, sahil kesimindeki tesislere taşınması ekonomik olmayabilir. Bu konuya dair potansiyelin daha derinlemesine araştırılması gereklidir. Bu araştırma akademik kurumlar ve kalkınma ajansı destekleri ile yürütülebilir.
- **Mersin'de Biyokütle Atıkların Enerji Üretimi Dışı Kullanım Olanaklarının Değerlendirilmesi:** İldeki park/bahçe atıkları, sera atıkları ve evsel organik atıklar başta olmak üzere çeşitli miktardaki biyokütle enerji üretimi dışında farklı ürünlere dönüştürülerek (yeniden kullanım/kazanım) de kullanılabilir. Bu imkanların daha detaylı araştırılması gerekmektedir. En pratik iki kullanım yolu kompost yoluyla gübre, öğütme ve ısıl işlem yoluyla bitki diplerine nem tutucu madde üretilmesi olabilir. Çeşitli atıklardan mantar üretimi gibi simbiyotik olanaklar mevcuttur. Sektörler arası bir inceleme (ne gibi simbiyotik ilişkiler olabilir, hangi atık neyin girdisi olabilir vb) yerinde olacaktır. Bu konuya dair potansiyelin daha derinlemesine araştırılması gereklidir. Bu araştırma akademik kurumlar ve kalkınma ajansı destekleri ile yürütülebilir.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

- **Mersin’de Biyokütle Potansiyelinin Değerlendirilebilmesi için Kaynağında Ayrıştırmanın İyileştirilmesi:** Mersin’de bu bağlamda davranışsal değişiklik sağlayabilmek adına neler yapılabileceği araştırılmalıdır. Bu bağlamda pratik öneriler apartman görevlilerinde, site yönetimlerinde, sera ve tarla sahiplerinde farkındalık yaratıcı faaliyetler tasarlamak; atık toplama pratiklerini biyokütle olanaklarını değerlendirebilecek şekle getirmek (örneğin budama mevsiminde sadece budama atıklarını toplamak için araç göndermek vb.) ilk akla gelenlerdir. Toplumdaki tüm aktörlere katma değer yaratacak teşvik sistemlerinin tasarlanması davranışsal değişikliğin başarılabilmesi için en olmazsa olmaz madde sayılabilir (hem site sakinine hem belediyeye hem kapıcıya, hem çöp toplayıcılara aynı anda katma değer yaratabilecek seçenekler düşünölmelidir). Başarılı örnekler incelenmelidir. Bu bağlamda Büyükşehir ve İlçe Belediyeleri beraber çalışabilir.
- **Mersin’de Atık Yönetimi Özelinde Güneş Enerjisi İmkanlarını Değerlendirmek:** Özellikle Büyükşehir Belediyesi ve ilçe belediyelerine ait düzenli ve vahşi atık depolama sahalarında üzeri kapatılan lotlar güneş enerjisi santralleri kurmak için uygun alanlar olabilir. Halihazırda belirli bir süre atıl halde duracak bu alanların bu şekilde değerlendirilmesi ve belediyelerin öz tüketimleri için kullanılması iklim değişikliği ile mücadele açısından katma değer sağlayabilir. Bunun yanında belediye tesis çatılarında güneş enerjisinin benzer şekilde öz tüketim amacıyla kullanılması faydalı olacaktır. Bu konulara ilişkin fizibilite çalışmaları yapılmalıdır. Bu araştırma Mersin Büyükşehir Belediyesi, ilçe belediyeleri ve kalkınma ajansı destekleri ile yürütölebilir.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Şekil 32. Proje kapsamında gerçekleştirilen atık yönetimi temalı çalıştıydan bir kare (Kaynak: Hürriyet)

4. EKLER

4.1 Görüşme Protokolü ve Soruları

Bu bölümde paydaş görüşmelerine ilişkin protokol ve katılımcılara yöneltilen sorular dikkate sunulmaktadır. Görüşmelerin verimli olması ve ilginin tesis edilebilmesi açısından bu dokümanlar gerekli randevular alınırken ilgili kişilere önceden iletilmiştir. Görüşmeler öncesinde Mersin Büyükşehir Belediyesi proje ekibi ve danışman tarafından yapılan değerlendirmede güven zedelenme riski gözetilerek görüşmelere ilişkin herhangi bir ses kaydı alınmaması kararlaştırılmıştır. Bununla beraber, görüşmelerin önceden belirtilen şekilde ve proje amaçları doğrultusunda gerçekleştirildiğine şahit olmak amacıyla Mersin Büyükşehir Belediyesi proje ekibinden sorumlular her görüşmeye danışman ile beraber katılım sağlamışlardır. Söz konusu görüşme protokol ve sorular dokümanı aşağıda sunulmaktadır:

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından
finanse edilmektedir.

İklim Değişikliğine Karşı Çıkın Projesi
Yarı-Yapılandırılmış Görüşmeler Kapsamında Görüşülecek Kişi/Kurumlar İçin
Görüşme Protokolü ve Standart Sorular

Mersin, 2018

Genel Bilgi: *Türkiye’de İklim Değişikliği Alanında Kapasitenin Geliştirilmesi Hibe Programı* kapsamında desteklenen 38 projeden birisi olan ve Mersin ilinde uygulanan “*İklim Değişikliğine Karşı Çıkın*” projesinin ana amaçları ilde iklim değişikliği konusunda farkındalık yaratmak, iklim değişikliğine neden olan faktörlerin azaltılması için yerel paydaşlar ile ortak çalışmalar yürütmek ve ildeki atık yönetim kapasitesini arttırabilecek adımlar atmaktır. Proje kapsamında Mersin Büyükşehir Belediyesi tarafından önceliklendirilen 20 yerel paydaş ile gerçekleştirecek yarı yapılandırılmış görüşmeler projenin önemli bir parçasıdır.

Görüşmelerin Amacı: Gerçekleştirecek görüşmelerin amacı yerel paydaşlardan proje kapsamına girebilecek bilgilerin ve görüşlerin elde edilmesi, derlenmesi ve proje çıktılarına katkı sunacak bir durum raporu ortaya koyulmasıdır. Görüşmeler esnasında odak paydaş kurum/kuruluşların iklim değişikliği ve bağlantılı konulara (atık yönetimi, enerji verimliliği, uyum vb.) ilişkin farkındalığı, kapasitesi, faaliyetleri, diğer kurumlarla bu bağlamdaki ilişkileri ve iletişimleri üzerinde olacak; bu bağlamda sorular yöneltilecektir. Görüşmelerden elde edilen veriler proje kapsamındaki hane halkı karbon ayak izi raporu bulgularını besleyecek; Mersin Büyükşehir Belediyesi’ne sunulacak önerilerin temelini teşkil edecektir.

Görüşmeleri Yürütmekle Sorumlu Kişi: Mülakatı proje ekibi adına yürütecek, verileri derleyecek ve proje çıktılarına katkı sunacak durum raporunu ortaya koyacak kişi danışman sıfatı ile görev yapan “danışman” olacaktır.

Görüşmelerde İzlenecek Yol: Görüşmeler, proje amaçlarına en etkili şekilde hizmet etmesi bakımından keşifçi nitelikte (exploratory) ve yarı yapılandırılmış şekilde kurgulanmıştır. Yukarıda belirtilen amaç doğrultusunda anlamlı, verimli ve tarafsız bir görüşme sürecinin yürütülmesi hedeflenmiştir. Veriler gözlem, içerik analizi ve veri çeşitleme (triangulation) ile analiz edilecektir. Analizin amacı paydaşların perspektiflerini ve olguları olabildiğince tarafsız ve objektif şekilde ortaya koyabilmektir. Görüşülecek kişi/kurumlar, proje faydalanıcısı tarafından uzmanlık ve

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

çeşitliliklerine göre belirlenmiştir. Görüşmede yöneltilecek standart sorular aşağıda yer almaktadır ancak sorulardan bazıları görüşme sırasındaki gidişat özelinde belirlenecektir.

Araştırmacının/Görüşmecinin Rolü: Araştırmacı / görüşmecinin rolü görüşmeye yol göstermek ve verilerin kaydını tutup, analiz etmekle sınırlıdır. Veri çeşitlemesi için görüşmede bahsedilen noktalara dair ek bilgi ve belgeler istenebilecektir. Araştırmacı analiz sürecinde betimsel analize yer verebilecek ancak özellikle içerik analizi yapacaktır. İçerik analizi sürecinde toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmak amacı esas olacaktır.

Araştırmanın Geçerlilik ve Doğruluğu: Araştırmanın geçerlilik ve doğruluk seviyesi veri çeşitleme (triangulation), katılımcı onayı, meslektaş onayı ve olası yanlılıkların belirtilmesi aracılığı ile artırılmaya çalışılacaktır.

Genel Görüşme Protokolü: Görüşme protokolü, görüşmeci ve görüşülen kişi/kişilerin buluştuğu andan itibaren görüşmeyi betimlemek, rolleri tanımlamak, uyulması gereken kuralların çerçevesini çizmek için yaratılan bir gündem olarak özetlenebilir.

Bu görüşmede gündem ve tahmini zamanlama şu şekildedir:

- Görüşmecinin kendisini tanıtmaması (2 dk.)
- Görüşmecinin projeyi ve araştırmayı tanıtmaması (3 dk.)
- Görüşülecek kişi / kişilerden görüşme kapsamında ne beklendiğinin ifade edilmesi (2 dk.)
- Sorulacak standart sorulardan ve soru kümelerinden özetle bahsedilmesi (3 dk.)
- Bilgilendirilmiş rıza formunun son kez okunup imzalanması (3 dk.)
- Kayıt işleminin nasıl yapılacağından bahsedilmesi ve işlemin başlatılması (2 dk.)
- Sorulacak standart sorular (sıralı) (min. 60 dk. – maks. 90 dk.)
 1. Kendinizi ve kurumunuzdaki biriminizi ve rolünüzü tanıtır mısınız?
 2. İklim değişikliği olgusu hakkında ne düşünüyorsunuz?
 3. İklim müzakereleri, azaltım ve uyum gibi kavramlar size neler ifade ediyor? Bu kavramlara ilişkin bilgileri nereden ediniyorsunuz?
 4. Türkiye'nin iklim değişikliği bağlamındaki ulusal politikaları hakkında ne düşünüyorsunuz?
 5. Türkiye'nin iklim değişikliği bağlamındaki yerel düzeydeki politikaları hakkında ne düşünüyorsunuz?

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

6. *Mersin özelinde, kurumunuz / biriminiz / rolünüzün iklim değişikliği bağlamında sorumlulukları sizce nelerdir?*
 7. *Kurumunuz / biriminiz / rolünüz doğrultusunda iklim değişikliği bağlamında hangi somut faaliyetlerde bulunuyorsunuz?*
 8. *Kurumunuz / biriminizin iklim değişikliği bağlamındaki faaliyetlerine ilişkin hangi güçlü yanlardan ve ihtiyaçlardan bahsedebiliriz?*
 9. *Kurumunuz / biriminiz iklim değişikliği bağlamındaki faaliyetlerine ilişkin hangi diğer birimler / kurumlar / kuruluşlarla iletişim halinde? Neler yapıyor? Neler yapabilir?*
 10. *Geri dönüşüm, atık yönetimi, karbon ayak izi, kaynak ve enerji verimliliği gibi kavramlar size neler ifade ediyor? Bu kavramlara ilişkin bilgileri nereden ediniyorsunuz?*
 11. *Türkiye 'nin geri dönüşüm, atık yönetimi, karbon ayak izi, kaynak ve enerji verimliliği bağlamındaki ulusal ve yerel düzeydeki politikaları hakkında ne düşünüyorsunuz?*
 12. *Kurumunuzda, biriminizde geri dönüşüm, atık yönetimi, karbon ayak izi, kaynak ve enerji verimliliği bağlamındaki ulusal ve yerel düzeydeki politikaları hakkında ne düşünüyorsunuz?*
 13. *Kurumunuz / biriminiz geri dönüşüm, atık yönetimi, karbon ayak izi, kaynak ve enerji verimliliği faaliyetlerine ilişkin hangi diğer birimler / kurumlar / kuruluşlarla iletişim halinde? Neler yapıyor? Neler yapabilir?*
 14. *Mersin özelinde, kurumunuz / biriminiz / rolünüzün geri dönüşüm, atık yönetimi, karbon ayak izi, kaynak ve enerji verimliliği faaliyetleri bağlamında sorumlulukları sizce nelerdir?*
 15. *Mersin özelinde, kurumunuz / biriminiz / rolünüzün geri dönüşüm, atık yönetimi, karbon ayak izi, kaynak ve enerji verimliliği faaliyetleri bağlamında hangi somut faaliyetlerde bulunuyorsunuz?*
 16. *Mersin özelinde, kurumunuz / biriminiz / rolünüzün geri dönüşüm, atık yönetimi, karbon ayak izi, kaynak ve enerji verimliliği faaliyetleri bağlamındaki faaliyetlerine ilişkin hangi diğer birimler / kurumlar / kuruluşlarla iletişim halinde? Neler yapıyor? Neler yapabilir?*
 17. *Kurumunuz / biriminizin **Soru 16** bağlamındaki faaliyetlerine ilişkin hangi güçlü yanlardan ve ihtiyaçlardan bahsedebiliriz?*
 18. *Kurumunuz / biriminiz **Soru 16** bağlamındaki faaliyetlerine ilişkin hangi diğer birimler / kurumlar / kuruluşlarla iletişim halinde? Neler yapıyor? Neler yapabilir?*
- Görüşmecinin anladığı noktaları ara ara özetlemesi ve görüşmeciden onay alması söz konusu olacaktır (görüşme süreci)
 - Görüşmecinin herhangi bir yanıt hakkında daha fazla detay için ek sorular (sonda) sorması söz

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

konusudur (görüşme süreci)

- Görüşme sonrası sürecin (veri analizi) görüşmeciye özetlenmesi (3 dk.)
- Görüşmeciye, görüşme bitiminde katılım sağladığı için yeniden teşekkür edilmesi; araştırma ve görüşme hakkında soru / çekince / yorum belirtmesi için zaman tanınması (12 dk.)

4.2. Görüşme Rıza Formu Örneği

Bu bölümde paydaş görüşmelerinde katılımcılara bilgi sağlamak ve görüşmelere ilişkin ön bilgi sağlamak amacıyla iletilen görüşme rıza formu örneği dikkate sunulmaktadır. Mersin Büyükşehir Belediyesi proje ekibi ve danışman tarafından yapılan değerlendirmede (i) söz konusu çalışmanın akademik bir araştırma olmaması, (ii) katılımcıların halihazırda karşılıklı güven ekseninde hareket etmeleri dolayısıyla imza föylerinde sunulan imzalar dışında ek bir belgeye imzaya gerek görülmemesi sebepleriyle görüşme rıza formları katılımcılara bilgi vermek dışında kullanılmamış; güven zedelenme riski gözetilerek görüşmelere ilişkin herhangi bir ses kaydı alınmamıştır. Bununla beraber, görüşmelerin önceden belirtilen şekilde ve proje amaçları doğrultusunda gerçekleştirildiğine şahit olmak amacıyla Mersin Büyükşehir Belediyesi proje ekibinden sorumlular her görüşmeye danışman ile beraber katılım sağlamışlardır. Söz konusu görüşme rıza formu örneği aşağıda sunulmaktadır:

İklim Değişikliğine Karşı Çıkın Projesi

Yarı-Yapılandırılmış Görüşmeler Kapsamında Görüşülecek Kişi/Kurumlar İçin

Bilgilendirilmiş Rıza Formu (Informed Consent Form)

Projesi Başlığı: “İklim Değişikliğine Karşı Çıkın” Projesi- Yarı yapılandırılmış görüşmeler

Proje Yararlanıcısı: Mersin Büyükşehir Belediyesi

Görüşmeyi Yürüten Kişi: Arif Cem Gündoğan

Görüşülen Kişi, Unvan, Kurum:

Görüşme Tarihi / Saati:

Sizinle paylaşıldığı üzere, *Türkiye’de İklim Değişikliği Alanında Kapasitenin Geliştirilmesi Hibe Programı* kapsamında desteklenen 38 projeden birisi olan ve Mersin ilinde uygulanan “*İklim Değişikliğine Karşı Çıkın*” projesinin ana amaçları ilde iklim değişikliği konusunda farkındalık yaratmak, iklim değişikliğine neden olan faktörlerin azaltılması için yerel paydaşlar ile ortak

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

çalışmalar yürütmek ve ildeki atık yönetim kapasitesini arttırabilecek adımlar atmaktır.

Proje kapsamında düzenlenecek aktiviteler aracılığıyla kapasite geliştirme yanı sıra görüş alışverişı de yapılacaktır. Bu bağlamda Mersin Büyükşehir Belediyesi tarafından önceliklendirilen 20 yerel paydaş ile gerçekleştirilecek yarı yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirilmektedir. Bu görüşme sürecine katılım sağlamayı kabul ettiğiniz için teşekkürlerimizi sunarız.

Görüşmeler hakkında genel bilgi notu, proje özet dokümanı ve görüşme protokolü dokümanlarında size belirtildiği doğrultuda yürütülecek bu görüşme yaklaşık 90 dk. sürecektir. Konu bağlamında ve katılımınızla ilgili herhangi bir risk öngörülmemekle beraber herhangi bir şekilde ve görüşmenin herhangi bir aşamasında rahatsız hissettiğiniz an sebep göstermeksizin çekilebilirsiniz.

İşbu bilgilendirilmiş rıza formu, söz konusu proje kapsamındaki yarı yapılandırılmış görüşmelere katılımınızı doğrudan ve açıkça onayladığınızı kayıt altına almak ve etik açıdan araştırmanın gerekliliklerini yerine getirmek için hazırlanmıştır. Bu rıza, tarafınızın projeye dair bilgileri, araştırmanın amacını ve kapsamını anladığınızı ve onayladığınızı göstermesi açısından önemlidir.

Lütfen ilgili dokümanları ve aşağıdaki noktaları okuduktan sonra onay verip vermediğinizi belirtiniz:

- Görüşme kayıt altına alınabilir ve transkripti üretilebilir. Bu kayıtlara görüşmeci dışında erişim yalnızca proje ekibi ve yararlanıcı kurumla sınırlı kalacaktır.
- Görüşme kayıtlarına ve transkriptine dilediğiniz an isteğinizle erişme ve değişiklik / düzeltme talep etme hakkınız saklıdır.
- Görüşme kayıtları ve transkriptleri görüşmeci tarafından analiz edilecektir.
- Yapılacak herhangi bir alıntı iznimize tabii olacak veya anonimleştirilecektir.
- Görüşme kayıtlarının ham versiyonları proje bitimi ile beraber imha edilecek ve saklanmayacaktır.
- Bunlar dışındaki herhangi ek bir gelişme / kural iznimize tabi olacaktır.

Proje özeti, bilgi notu, görüşme protokolünü ve rıza formunu okudum ve onaylıyorum.

Ad, Soyad, Unvan, Kurum, İmza:

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

4.3. Paydaş Görüşmeleri İmza Föyleri ve Fotoğraflar

Bu bölümde paydaş görüşmelerinde katılımcılardan sağlanan imza föyleri ve seçilmiş fotoğraflar dikkate sunulmaktadır. İmza föyleri söz konusu görüşmelerin rıza doğrultusunda ve katılımcı şekilde gerçekleştirildiğine dair bir gösterge olarak dokümana eklenmiş olup, ıslak imzalı versiyonlar ve dijital kopyalar Mersin Büyükşehir Belediyesi proje ekibince her türlü denetime açık şekilde muhafaza edilmektedir. Çekilen tüm fotoğraflar aynı şekilde arşivlenmiştir.

4.4. Görüşmelerden Seçilmiş Bazı Fotoğraflar

Mersin Üniversitesi Çevre Mühendisliği Bölümü

TEMA Mersin Şubesi

Mersin Tarım ve Orman İl Müdürlüğü

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Soda Sanayi A.Ş.

Mersin Ticaret ve Sanayi Odası (MTSO)

MEDCEM Çimento – Eren Holding

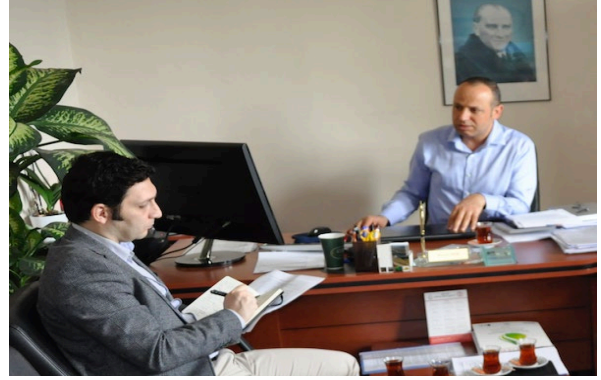
DSİ Mersin Şube (6. Bölge Müdürlüğü)

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Mersin Valiliği Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü

Mersin Çevre Dostları Derneği

AVES A.Ş.

Akdeniz Belediyesi

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Mersin Serbest Bölge A.Ş. (MESBAŞ)

Mersin Meteoroloji İl Müdürlüğü

Mezitli Belediyesi

Toroslar Belediyesi

Yenişehir Belediyesi

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

4.5. Görüşme İmza Föyleri⁶¹

Bu Proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

T.C.
MERSİN BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ
Toplantı Tutanağı

Toplantı Konusu : "Stand Up to Climate Change" isim ve "TR2013/0327.050102/028" numaralı proje

Toplantı Tarihi: 10/12/2018

Toplantı Yeri: TEMA Vakfı

Toplantı Gündemi: Yanı Yapılandırılmış Görüşme

Toplantı Katılımcıları:

Sıra No	Adı-Soyadı	Kurum	Unvan	Telefon	E-mail	İmza
1	Reşatın Sarıoğan PAZARBAŞI	TEMA VAKFI	MERSİN İLİNDEN	0532 663 1765	rsaydani@hotmail.com	
2	Ali DEĞİNER	TEMA Vakfı	Birlik Personeli	0505 836 7528	ali.deginer@tema.org.tr	
3	Danla AĞAL	MBB	Birlik Personeli	538 481 4606	danla.atal@mersin.bel.tr	
4	Özge BİLİCİ	MBB	Müh	505530510	ozge.bilici@mersin.bel.tr	
5	Artur Çelikkaya	ODTÜ	Doç. Dr.	0532 164 474	cem.purdogan@purd.com	
6						
7						
8						
9						
10						

⁶¹ Tüm görüşmelerin imza föyleri bulunmasına karşın bazılarının taranmış versiyonu bulunmamaktadır.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Bu Proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

T.C.
MERSİN BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ
Toplantı Tutanağı

Toplantı Konusu : "Stand Up to Climate Change" isim ve "TR2013/0327.050102/028" numaralı proje

Toplantı Tarihi: 10/2/2018

Toplantı Yeri: Soda Sanayi A.Ş.

Toplantı Gündemi: Yarı Yapılandırılmış Görüşme

Toplantı Katılımcıları:

Sıra No	Adı-Soyadı	Kurum	Unvan	Telefon	E-mail	İmza
1	Temel Hacıoğlu	Soda Sanayi A.Ş.	SEY. Md.	0500 477 71 61	thocaglu@sisecam.com	
2	Beltin Karal	Soda Sanayi A.Ş.	Çevre Sekr.	0324 216 61 57	pkaral@sisecam.com	
3	Filiz CEBSİ	MBB	Çevre Müh.	324-5331324	filiz.cebsi@mersin.bel.tr	
4	Danla APak	MBB	Birlik Personeli	538 281 46 06	danla.apak@mersin.bel.tr	
5	Arif Can Gündoğru	ODSÖ ESS	Dizayner	05321662174	cem.gundogru@gmail.com	
6						
7						
8						
9						
10						

Bu Proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

T.C.
MERSİN BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ
Toplantı Tutanağı

Toplantı Konusu : "Stand Up to Climate Change" isim ve "TR2013/0327.050102/028" numaralı proje

Toplantı Tarihi: 10/2/2018

Toplantı Yeri: Mersin Üniversitesi / Çevre Mühendisliği Bölümü Bşk.

Toplantı Gündemi: Yarı Yapılandırılmış Görüşme

Toplantı Katılımcıları:

Sıra No	Adı-Soyad	Kurum	Unvan	Telefon	E-mail	İmza
1	Ali Uygur	Mersin Ün.	Prof. Dr.	05324930165	aliuygur@gmail.com	
2	Özlem SANISARCI	Mersin Ün.	Yüksek Lisans Öğr.	539 612 3924	ozlem.sanzarc@gmail.com	
3	Ölçay GÜLCİCEK	Mersin Ün.	Ünvan Dr.	05025059532	olcay.gulcicek@gmail.com	
4	Arif Can Gündoğru	CFCEU	Dizayner	05321662174	cem.gundogru@gmail.com	
5	Ö. Erdal GÜLCİCEK	MBB	Mühendis	05155303902	erdal.gulcicek@hotmail.com	
6	Filiz CEBSİ	MBB	Çevre Müh.	0505-3576406	filiz.cebsi@mersin.bel.tr	
7	Danla APak	MBB	Birlik Personeli	538 281 46 06	danla.apak@mersin.bel.tr	
8	Nadir DİZGE	Mersin Ün.	Doç. Dr.	5354923819	nadirdizge@gmail.com	
9	Kemal SALICI	Mersin Ün.	Tüketici Lisans Öğr.	5344703413	ksalici61@gmail.com	
10	Bülent HALİDOĞRU	MBB	Daire Başkanı	0532 54 04 73	bulent.halidogru@mersin.bel.tr	

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Bu Proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

T.C.
MERSİN BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ
Toplantı Tutanağı

Toplantı Konusu : "Stand Up to Climate Change" isim ve "TR2013/0327.050102/028" numaralı proje

Toplantı Tarihi: 19/02/2018

Toplantı Yeri: Mersin Ticaret ve Sanayi Odası (MTO)

Toplantı Gündemi: Yarı Yapılandırılmış Görüşme

Toplantı Katılımcıları:

Sıra No	Adı-Soyadı	Kurum	Unvan	Telefon	E-mail	İmza
1	Abdullahi DOĞUK	Mersin TSO	Gen. Sekreter	533 324 1669	kdolek@mtso.org.tr	[İmza]
2	Elif GÜNGÖR	"	Müdür	505 5300 708	cevre@mtso.org.tr	[İmza]
3	Filiz ÇEBİ	MBB	Çevre Müh.	505 397 6406	filiz.cebi@mersin.bel.tr	[İmza]
4	Dr. Zafar KUSATAN	MBB Çevre	Proj. Asistanı	505 865 5155	zkusatn@gmail.com	[İmza]
5	Danla APAR	MBB	Bizz. Personeli	538 287 4606	danla.apar@mersin.bel.tr	[İmza]
6	Arif Cem Gündoğru	ODTÜ-ES	Danışman	0532 166 2172	cem.gundogru@gmail.com	[İmza]
7	Ö. Erdil BİLİCİ	MBB	Müh.	0555 300 310	erdilbilici@kbtul.com	[İmza]
8						
9						
10						

Bu Proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

T.C.
MERSİN BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ
Toplantı Tutanağı

Toplantı Konusu : "Stand Up to Climate Change" isim ve "TR2013/0327.050102/028" numaralı proje

Toplantı Tarihi: 10/2/2018

Toplantı Yeri: Mersin International Port (MIP)

Toplantı Gündemi: Yarı Yapılandırılmış Görüşme

Toplantı Katılımcıları:

Sıra No	Adı-Soyadı	Kurum	Unvan	Telefon	E-mail	İmza
1	M. Hakkı BAZ	MIP	ASE Md.	0533 474 9383	mbaz@mersinport.com.tr	[İmza]
2	Ahmet ÇAYLANI	MIP	Gen. Md.	0538 593 0607	aceylan@mersinport.com.tr	[İmza]
3	Çiğdem ALKAN	MIP	SEG. İsp. Md. Yard.	0530 370 9266	calkan@mersinport.com.tr	[İmza]
4	Danla APAR	MBB	Bizz. Personeli	538 287 4606	danla.apar@mersin.bel.tr	[İmza]
5	Ö. Erdil BİLİCİ	MBB	Müh.	555 300 310	erdilbilici@kbtul.com	[İmza]
6	Dr. Zafar KUSATAN	MBB	Proj. Asistanı	505 865 5155	zkusatn@gmail.com	[İmza]
7	Arif Cem Gündoğru	ODTÜ-ES	Danışman	0532 166 2172	cem.gundogru@gmail.com	[İmza]
8						
9						
10						

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Bu Proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

T.C.
MERSİN BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ
Toplantı Tutanağı

Toplantı Konusu : "Stand Up to Climate Change" isim ve "TR2013/0327.050102/028" numaralı proje

Toplantı Tarihi: 10/2/2018

Toplantı Yeri: Medcem

Toplantı Gündemi: Yarı Yapılandırılmış Görüşme

Toplantı Katılımcıları:

Sıra No	Adı-Soyadı	Kurum	Unvan	Telefon	E-mail	İmza
1	Emrah GEZER	MEDCEM	Fabrika Md.	324-7444000	emrah.gezer@medcem.com.tr	
2	Çağrı ÇİMİŞ	MEDCEM	Çevre Müh.	584-5170818	caagri.cimis@medcem.com.tr	
3	Özgül BİÇİCİ	MBB	Mün	55530310	ozgulbicici@mbb.com.tr	
4	Atila ÖZBİ	MBB	Çevre Müh.	324-5331324	atila.ozbi@mersin.bel.tr	
5	Danış ARABE	MBB	Biro Personeli	518 2874606	danis.arabe@mersin.bel.tr	
6	Arif Cem GÜNDOĞAN	ODTÜ ESD	Denetçi	0532662174	cem.gundogan@gnel.com	
7						
8						
9						
10						

Bu Proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

T.C.
MERSİN BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ
Toplantı Tutanağı

Toplantı Konusu : "Stand Up to Climate Change" isim ve "TR2013/0327.050102/028" numaralı proje

Toplantı Tarihi: 10/2/2018

Toplantı Yeri: İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü

Toplantı Gündemi: Yarı Yapılandırılmış Görüşme

Toplantı Katılımcıları:

Sıra No	Adı-Soyadı	Kurum	Unvan	Telefon	E-mail	İmza
1	Mehmet AKBAŞ	İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü	İl Müdür Yard.	05326703355	mehmet.akbas@mersin.bel.tr	
2	Yunus TAN	"	Ziraat Müh.	5415600224	yunus.tan@torin.gov.tr	
3	Barış KILIÇ	"	Gıda Müh.	5332272278	baris.kilic@torin.gov.tr	
4	Danış ARABE	MBB	Biro Personeli	518 2874606	danis.arabe@mersin.bel.tr	
5	Özgül BİÇİCİ	MBB	Mün	55530310	ozgulbicici@mbb.com.tr	
6	Dr. Zeynep KURBAN	MBB	Proje Analizi	5058655155	zkurban@gnel.com	
7	Arif Cem GÜNDOĞAN	ODTÜ ESD	Denetçi	0532662174	cem.gundogan@gnel.com	
8						
9						
10						

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Bu Proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

T.C.
MERSİN BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ
Toplantı Tutanağı

Toplantı Konusu : "Stand Up to Climate Change" isim ve "TR2013/0327.050102/028" numaralı proje

Toplantı Tarihi: 102/2018

Toplantı Yeri: Devlet Su İşleri

Toplantı Gündemi: Yarı Yapılandırılmış Görüşme

Toplantı Katılımcıları:

Sıra No	Adı-Soyadı	Kurum	Unvan	Telefon	E-mail	İmza
1	İsmail ÖZSOZKURT	DSİ 67. Sb. Md.	Gen. Müh.	03243411500	ozsozkurt@dsi.gov.tr	
2	Daşla APAL	MBB	Büro Personeli	538 287 46 06	dashla.apal@mersin.bel.tr	Daşla
3	Ö. Erdal BİLİCİ	MBB	Müh.	5055300310	erdalbilici@hotmail.com	
4	Arifcan GÖZDOPRA	ODTS ES	Danışman	0532164 2130	can.gundopr@gmail.com	
5						
6						
7						
8						
9						
10						

Bu Proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

T.C.
MERSİN BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ
Toplantı Tutanağı

Toplantı Konusu : "Stand Up to Climate Change" isim ve "TR2013/0327.050102/028" numaralı proje

Toplantı Tarihi: 102/2018

Toplantı Yeri: Çimso Çimento

Toplantı Gündemi: Yarı Yapılandırılmış Görüşme

Toplantı Katılımcıları:

Sıra No	Adı-Soyadı	Kurum	Unvan	Telefon	E-mail	İmza
1	Haluk Ural	Çimso Çimento Sanayi ve Ticaret A.Ş.	Fabrika Müdürü	05324418696	h.ural@cimso.com.tr	
2	Mert Gülben SÖKÜN	Çimso Çimento	Çevre ve Atık Uzmanı	05355051760	m.sokun@cimso.com.tr	
3	Erkin KALINCAK	"	Operasyon Müdürü	5326632247	mbalincak@cimso.com.tr	
4	Ö. Erdal BİLİCİ	MBB	Müh.	5055300310	erdalbilici@hotmail.com	
5	Daşla APAL	MBB	Büro Personeli	538 287 46 06	dashla.apal@mersin.bel.tr	Daşla
6	Arifcan GÖZDOPRA	ODTS ES	Danışman	0532164 2130	can.gundopr@gmail.com	
7						
8						
9						
10						

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Bu Proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

T.C.
MERSİN BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ
Toplantı Tutanağı

Toplantı Konusu : "Stand Up to Climate Change" isim ve "TR2013/0327.050102/028" numaralı proje

Toplantı Tarihi: 102/2018

Toplantı Yeri: Serre ve Şehircilik Bakanlığı Mersin İl Müdürlüğü

Toplantı Gündemi: Yarı Yapılandırılmış Görüşme

Toplantı Katılımcıları:

Sıra No	Adı-Soyad	Kurum	Unvan	Telefon	E-mail	İmza
1	Murat Kuyucu	Çevre Şehircilik	Şef MÜD.	2372705	murat.kuyucu@csb.gov.tr	
2	Nurhan ACAR	"	Met. MÜH.	2372705-1118	nurhan.acar@csb.gov.tr	
3	Suat YAZAR	"	Ek-İkt. MÜH.	2372705-1133	Suat.yazar@csb.gov.tr	
4	Ali Z. CEBİ	MBB	Çevre Müh.	5381324	aliz.cebzi@mersin.bel.tr	
5	Dr. Bülent HALİDENİR	MBB	Daire Başkanı	0532 8670433	bulent.halidenir@mersin.bel.tr	
6	Danış ALİK	MBB	Bis. Personeli	538 2814606	danisalik@mersin.bel.tr	
7	Zafer KUSATAN	MBB/Asistan	Müh. /Asistan	505-8655155	zkusatan@zeatli.com	
8	A. Ç. ÇENGEL	ODTÜ	Denetçi	0532 1642474	cemg.uzdogru@ygmml.com	
9						
10						

Bu Proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

T.C.
MERSİN BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ
Toplantı Tutanağı

Toplantı Konusu : "Stand Up to Climate Change" isim ve "TR2013/0327.050102/028" numaralı proje

Toplantı Tarihi: 102/2018

Toplantı Yeri: Serre ve Şehircilik Bakanlığı Mersin İl Müdürlüğü

Toplantı Gündemi: Yarı Yapılandırılmış Görüşme

Toplantı Katılımcıları:

Sıra No	Adı-Soyad	Kurum	Unvan	Telefon	E-mail	İmza
1	Murat Kuyucu	Çevre Şehircilik	Şef MÜD.	2372705	murat.kuyucu@csb.gov.tr	
2	Nurhan ACAR	"	Met. MÜH.	2372705-1118	nurhan.acar@csb.gov.tr	
3	Suat YAZAR	"	Ek-İkt. MÜH.	2372705-1133	Suat.yazar@csb.gov.tr	
4	Ali Z. CEBİ	MBB	Çevre Müh.	5381324	aliz.cebzi@mersin.bel.tr	
5	Dr. Bülent HALİDENİR	MBB	Daire Başkanı	0532 8670433	bulent.halidenir@mersin.bel.tr	
6	Danış ALİK	MBB	Bis. Personeli	538 2814606	danisalik@mersin.bel.tr	
7	Zafer KUSATAN	MBB/Asistan	Müh. /Asistan	505-8655155	zkusatan@zeatli.com	
8	A. Ç. ÇENGEL	ODTÜ	Denetçi	0532 1642474	cemg.uzdogru@ygmml.com	
9						
10						

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Bu Proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

T.C.
MERSİN BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ
Toplantı Tutanağı

Toplantı Konusu : "Stand Up to Climate Change" isim ve "TR2013/0327.050102/028" numaralı proje

Toplantı Tarihi: 102/2018

Toplantı Yeri: Çevre Dostları Derneği / Çevre Korunma Kontrol Daire Bşk.

Toplantı Gündemi: Yarı Yapılandırılmış Görüşme

Toplantı Katılımcıları:

Sıra No	Adı-Soyadı	Kurum	Unvan	Telefon	E-mail	İmza
1	Sevcan KILINÇ	Mersin'in Çevre Dostları Derneği	Dernek Başkanı	0532 426 0040	kilincei.sevcan@kocakocak.com.tr	[İmza]
2	Dr. Zafer KURŞATAN	MBB	Proj. Anlatıcı	505-8655155	zku@ataturk.gov.tr	[İmza]
3	Danışman APAR	MBB	Birlik Temsilci	538 2874606	danis.apar@mersin.bel.tr	[İmza]
4	Filiz GEBİ	MBB	Çevre Müh.	505 3576406	filiz.gibi@mersin.bel.tr	[İmza]
5	Ö. Feri BİLİCİ	MBB	Müh.	505530810	arbilbilici@ataturk.com	[İmza]
6	Ant. Cem GÜNDOĞAN	ODTÜ BŞ	Denetim	05321662176	cem.gundogan@pmul.com	[İmza]
7						
8						
9						
10						

Toplantı Konusu: "Stand up to Climate Change" isim ve "TR2013/0327.050102/028" numaralı proje
Toplantı Tarihi: 102/2018
Toplantı Yeri: Birey
Toplantı Gündemi: Yarı Yapılandırılmış Görüşme

Bu Proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Sıra No	Adı-Soyadı	Kurum	Unvan	Telefon	E-mail	İmza
1	Muhammed ZEFER	Aves Enerji Yapı.Ş.	Çevre Müh.	05355442771	m.zefer@aves.com.tr	[İmza]
2	Danışman APAR	MBB	Birlik Temsilci	538 2874606	danis.apar@mersin.bel.tr	[İmza]
3	Ö. Feri BİLİCİ	MBB	Müh.	505530810	arbilbilici@ataturk.com	[İmza]
4	Ant. Cem GÜNDOĞAN	ODTÜ BŞ	Denetim	05321662176	cem.gundogan@pmul.com	[İmza]
5						
6						
7						
8						
9						
10						
11						
12						
13						
14						
15						

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Bu Proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

T.C.
MERSİN BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ
Toplantı Tutanağı

Toplantı Konusu : "Stand Up to Climate Change" isim ve "TR2013/0327.050102/028" numaralı proje

Toplantı Tarihi: 10/2/2018

Toplantı Yeri: Etas

Toplantı Gündemi: Yarı Yapılandırılmış Görüşme

Toplantı Katılımcıları:

Sıra No	Adı-Soyadı	Kurum	Unvan	Telefon	E-mail	İmza
1	Danla APAL	MBB	Biro Personeli	538 282666	danla.apal@mersin.bel.tr	D.A.P.
2	Ant Can Gündoğ	ODTÜ BSS	Denizci	05321642176	cem.gundogru@pnsh.com	Ant
3	Ö. Serhatcı	ATAŞ	iSG Uzmanı	0532 048233	oscan.gordem@hotmail.com	Ö. Serhatcı
4	İ. Erdoğdu	MBB	Müh	505530910	erdogdu@mersin.bel.tr	İ. Erdoğdu
5	Filiz CEBİ	MBB	Genel Müh.	5053576406	filiz.cebi@mersin.bel.tr	Filiz
6	Zeynep Bahar	ATAŞ	SEÇME Md.	533 3481084	zeynep.ozpinar@bp.com	Zeynep
7						
8						
9						
10						

Bu Proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

T.C.
MERSİN BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ
Toplantı Tutanağı

Toplantı Konusu : "Stand Up to Climate Change" isim ve "TR2013/0327.050102/028" numaralı proje

Toplantı Tarihi: 20/02/2018

Toplantı Yeri: Yenisehir Belediyesi Temizlik İşleri Müdürlüğü

Toplantı Gündemi: Yarı Yapılandırılmış Görüşme

Toplantı Katılımcıları:

Sıra No	Adı-Soyadı	Kurum	Unvan	Telefon	E-mail	İmza
1	Methi TOĞAY	Yenisehir İlçe Tem. İl. Müd.	0533 4514012	methi_topay@pnsh.com	Methi	
2	İsmail Benli	Yenisehir	Amir	05328238230	ismailbenli@pnsh.com	İsmail
3	Dr. Bülent HALİDEMİR	MBB	Denizci	0532 5690633	bhalidemir@hotmail.com	Bülent
4	Danla APAL	MBB	Biro Personeli	538282666	danla.apal@mersin.bel.tr	D.A.P.
5	Ant Can Gündoğru	ODTÜ BSS	Denizci	05321642176	cem.gundogru@pnsh.com	Ant
6	Dr. Zeynep KUZATAN	MBB/Proje Asistanı	Proje Asistanı	505-8655155	z.kuzatan@gmail.com	Zeynep
7						
8						
9						
10						

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Bu Proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

T.C.
MERSİN BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ
Toplantı Tutanağı

Toplantı Konusu : "Stand Up to Climate Change" isim ve "TR2013/0327.050102/028" numaralı proje

Toplantı Tarihi: 10/2/2018

Toplantı Yeri: Toroslar Belediyesi

Toplantı Gündemi: Yarı Yapılandırılmış Görüşme

Toplantı Katılımcıları:

Sıra No	Adı-Soyadı	Kurum	Unvan	Telefon	E-mail	İmza
1	Nejmi Yılmaz		Tem. Isl. Müd. B.	05335283114	Nejmi-35@hotmail.com	N. Yılmaz
2	Ahmet Çindöğen	OBİT-OBİ	Danışman	0532667174	cem.purdogan@gmail.com	A. Çindöğen
3	Danış APAR	MBB	Bir. Personeli	518287606	danis.apar@mersin.bel.tr	D. Apar
4	Filiz GEBİ	MBB	Genç. Müh.	5053576406	filiz.gebi@mersin.bel.tr	F. Gebi
5	Ö. Erdi BİÇÜ	MBB	Müh.	505550310	ardulbica@hotmail.com	Ö. Erdi B. Çü
6						
7						
8						
9						
10						

Bu Proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

T.C.
MERSİN BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ
Toplantı Tutanağı

Toplantı Konusu : "Stand Up to Climate Change" isim ve "TR2013/0327.050102/028" numaralı proje

Toplantı Tarihi: 10/2/2018

Toplantı Yeri: Orta Doğu Teknik Üniversitesi Deniz Bilimleri Enstitüsü

Toplantı Gündemi: Yarı Yapılandırılmış Görüşme

Toplantı Katılımcıları:

Sıra No	Adı-Soyadı	Kurum	Unvan	Telefon	E-mail	İmza
1	Ahmet F. Kideys	ODTÜ-DBE	Prof. Dr.	0532273123	kideys@gmail.com	A. Kideys
2	Danış APAR	MBB	Bir. Personeli	518287606	danis.apar@mersin.bel.tr	D. Apar
3	Filiz GEBİ	MBB	Genç. Müh.	5053576406	filiz.gebi@mersin.bel.tr	F. Gebi
4	Ahmet Çindöğen	OBİT-OBİ	Danışman	05321647174	cem.purdogan@gmail.com	A. Çindöğen
5	Ö. Erdi BİÇÜ	MBB	Müh.	505550310	ardulbica@hotmail.com	Ö. Erdi B. Çü
6						
7						
8						
9						
10						

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Bu Proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

T.C.
MERSİN BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ
Toplantı Tutanağı

Toplantı Konusu : "Stand Up to Climate Change" isim ve "TR2013/0327.050102/028" numaralı proje

Toplantı Tarihi: 102/2018

Toplantı Yeri: Mezitli Belediyesi

Toplantı Gündemi: Yarı Yapılandırılmış Görüşme

Toplantı Katılımcıları:

Sıra No	Adı-Soyadı	Kurum	Unvan	Telefon	E-mail	İmza
1	M. Sökes Güneş	Maritli Belediyesi	Tec. İst. M. V	5365419585	mehmetsoyunes@gmail.com	[İmza]
2	Derya Bostancı	Mezitli Belediyesi	Çevre Müh.	5664945961	deryabostanci@mezitli.bel.tr	[İmza]
3	Adnan Güneş	"	Zararlı Tel.	5333904695	adnangunes@gmail.com	[İmza]
4	Mukadder Apak	P=8	İşçi	5374436296	karatepepd@mezitli.bel.tr	[İmza]
5	Mehmet Güneş	Park Bahçe	İşçi	5997661155		[İmza]
6	Lütfi Koc	Park Bahçe	İşçi	5437107951		[İmza]
7	Sükrü Boz	Park Bahçe	İşçi	5381163679		[İmza]
8	Ayhan Çalıcı	Zabıta Müd.	Memur	5397092106	Ayhanca33@hotmail.com	[İmza]
9	Özge Pekin	İnşaat Ruhsat	Mimar	5057553386	ozgepekincor@gmail.com	[İmza]
10	Nurcan Beşir	-	-	5304913659		[İmza]

Bu Proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

T.C.
MERSİN BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ
Toplantı Tutanağı

Toplantı Konusu : "Stand Up to Climate Change" isim ve "TR2013/0327.050102/028" numaralı proje

Toplantı Tarihi: 102/2018

Toplantı Yeri: Mersin Serbest Bölge Kurucu ve İşleticisi A.Ş. (MERBBA)

Toplantı Gündemi: Yarı Yapılandırılmış Görüşme

Toplantı Katılımcıları:

Sıra No	Adı-Soyadı	Kurum	Unvan	Telefon	E-mail	İmza
1	Orhan BHOAK	MESBAŞ	İş Sağ. Sorumlusu Çevre İşçisi	2387400	o.sucak@mesba.com.tr	[İmza]
2	Danla Apak	MBR	Birlik Personeli	5382824606	danla.apak@mersin.bel.tr	[İmza]
3	Filiz ÇEBİ	MBR	Çevre Müh.	5053976606	filiz.cebi@mersin.bel.tr	[İmza]
4	Arif Cem Gündoğdu	OTİTESİ	Denetçi	05321692174	arif.gundogdu@gmail.com	[İmza]
5	Özge Beşir	MBA	Mimarı	0505530302	ozgebekincor@gmail.com	[İmza]
6						
7						
8						
9						
10						

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Bu Proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

T.C.
MERSİN BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ
Toplantı Tutanağı

Toplantı Konusu : "Stand Up to Climate Change" isim ve "TR2013/0327.050102/028" numaralı proje

Toplantı Tarihi: 10/2/2018

Toplantı Yeri: Akdeniz İncelemeler Birliği (AKİB)

Toplantı Gündemi: Yarı Yapılandırılmış Görüşme

Toplantı Katılımcıları:

Sıra No	Adı-Soyadı	Kurum	Unvan	Telefon	E-mail	İmza
1	Sebretninli Tuna	Akd. İnce. Bir.	İb. Md.	325 3737	sebretninli@akib.org.tr	[İmza]
2	Valkan Doğru	AKİB	Uzman	325 3737(1150)	valkandogru@akib.org.tr	[İmza]
3	Danış APAR	MDB	BİS Personel	518244606	danis.apar@mersin.bel.tr	[İmza]
4	Filiz ÇEBİ	M.B.B	Genç Müh.	505 3576606	filiz.cebi@mersin.bel.tr	[İmza]
5	Arit Can Gündoğdu	ODTÜ ESİ	Personel	0532662474	can.pundogdu@gmail.com	[İmza]
6	Özden Bülent	M.B.B	Müh.	055530910	ozdenbulent@akib.org.tr	[İmza]
7						
8						
9						
10						

Bu Proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

T.C.
MERSİN BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ
Toplantı Tutanağı

Toplantı Konusu : "Stand Up to Climate Change" isim ve "TR2013/0327.050102/028" numaralı proje

Toplantı Tarihi: 10/2/2018

Toplantı Yeri: Akdeniz Belediyesi

Toplantı Gündemi: Yarı Yapılandırılmış Görüşme

Toplantı Katılımcıları:

Sıra No	Adı-Soyadı	Kurum	Unvan	Telefon	E-mail	İmza
1	Abdullah AKTAŞ	Akdeniz Belediyesi	Başkan Yardımcısı	05326620616	abdullah.aktas2002@yahoo.com	[İmza]
2	Haluk GÖRGENLİ	" "	İns. MÜH.	0532/27991667	halukgorgenli@yahoo.com	[İmza]
3	Arit Can Gündoğdu	ODTÜ ESİ	Personel	05321664744	can.pundogdu@gmail.com	[İmza]
4	Danış APAR	M.B.B	BİS Personel	518 244606	danis.apar@mersin.bel.tr	[İmza]
5	Filiz ÇEBİ	M.B.B	Genç Müh.	505 3576606	filiz.cebi@mersin.bel.tr	[İmza]
6	Özden Bülent	M.B.B	Müh.	505530910	ozdenbulent@akib.org.tr	[İmza]
7						
8						
9						
10						

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından
finanse edilmektedir.